

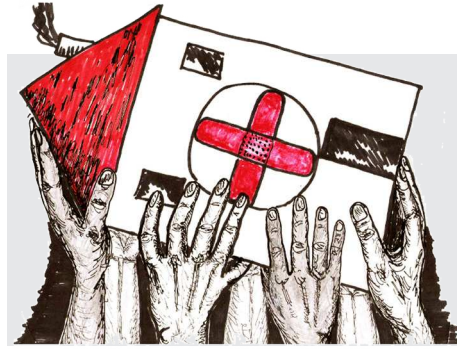
**ISMACO İşçileri
Artık Dikiş Tutmuyor**

s 4

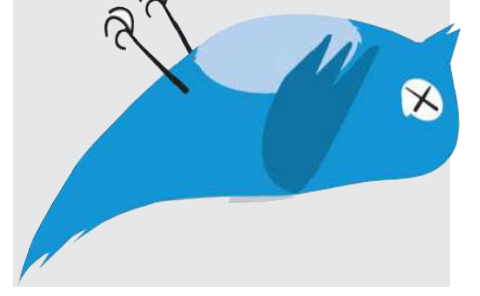
**Dikkat! İstanbul'da
Ulaşım Tehlikelidir**

s 5

**Selanik'te Anarşist
Dayanışma Hastanesi**

s 14

**Ölümsüzlüğün Sırrı
Tweet'te Saklı!**

s 13

meydan

1 TL

www.meydangazetesi.org

"İnsan ancak kendi
kadar özgür insanların
arasında özgürdür"

AYLIK
ANARŞİST
GAZETE
SAYI:8
ŞUBAT
2013

Haydi Kadınlar Meydanlara

**Ayşenur Kolivar'la Lafun
Aykirisini konuştuk: "Enni
vorsî maktoba na var on
maktoba on"**

s 10

**Gülsüm Özgür
Değilse Hepimiz
Tutsağız!**

s 29

Meydan Gazetesinin 8. Sayı'sını Kadınlar Yazdı

Meydan Gazetesi'nin 8. Sayısı, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'ne ithafen bu aya özel olarak kadınlar tarafından hazırlanmıştır.

Bu sayıda çoğunlukla kadın teması üzerine yazılar bulunmakla birlikte, güncel olayları da içeren kadın bakışıyla yazılmış yazılar da yer alıyor. Bu sayının özel bir sayı olarak kadınlar tarafından hazırlanmasının en önemli nedenlerinden biri gazetemizin ve yazarlarımızın cinsiyetçi politikalara ve erkek egemen dil, kültür, davranış biçimlerine karşı olmasıdır. Aynı zamanda anarşist mücadelenin en önemli mihenk taşlarından gördüğümüz kadın mücadelesi ve mücadele anlayışımızın ifadesinin bu özel sayıda yer bulması ayrıca anlamlıdır.

Kadınların birçok farklı konuda fikir, yorum, haber, yazı ve deneyimlerinin bir araya gelmesiyle ortaya çıkan bu sayı, aynı zamanda daha sonrası için de bir araya gelebileceğimiz bir dayanışma zeminini yaratmıştır. Farklı şehirlerde yaşamamıza rağmen yüz yüze iletişimin yarattığı motivasyona güvenip bir araya gelerek, kolektif düşünme, yazma ve tasarlama imkânını deneyimlemiş olmak bu sayı özelinde gazete sürecimizi daha da anlamlı kıldı.

Meydan Gazetesi'nin bu sayısında emeği geçen tüm kadınlara teşekkür eder, her gün bizim olsun şiarıyla tüm kadınların Dünya Kadınlar Günü'nü kutlarız. Bir sonraki sayımızda buluşmak üzere...

EMBA Tonya'ya Gelma!

Trabzon'un Tonya - Çayırbağı yöresine EMBA yönetimi tarafından yapılmak istenen Çimento Fabrikası, Karadeniz'deki talan projelerinin başka bir adımı olarak karşımıza çıkıyor.

23 Şubat günü İstanbul'da bir araya gelen Tonyalılar, Tonya Çevre Platformu olarak Taksim Tramvay Durağı'nda bir eylem gerçekleştirdiler.

Eylemde "Yaylalar, meralar, dereler, ormanlar halkındır, veremeyeceğiz", "Tonya'da çimento fabrikası ve taş ocakları istemiyoruz" pankartları açıldı.

EMBA yönetimi tarafından Tonya - Çayırbağı yöresine yapılmak istenen Çimento Fabrikası ile yörenin en önemli simgelerinden Şahinkaya ham maddeye dönüştürülmek, yöre ve yöre halkının yaşamları ise yok sayılmak isteniyor. Şirketin Çimento Fabrikası yapmak dışında bir diğer amacı da 16 tane taş ocağı yapmak. Tüm bu projelerin gerçekleşmesi, yörenin yok oluşunun fermanıdır.

Özellikle yöre halkının kadınları "Biz kayamuzu vermezük. Buraya gelmeyün, kayaya gelmeyün" diyerek yaşamlarını her daim savunacaklarını dile getirirken, EMBA Yönetim Kurulu Başkanı Mete Belgün, Çimento Fabrikası için " Bu yatırımın geri dönüşü yok. Birisi çıkıp alımdan vursa da bu yatırım olacak" açıklamaları yapıyor. Oldukça kararlıymış gibi görünen patrona karşın yöre halkı ise ısrarlı direnişleri sürdürmekte kararlı

33 Yıl Oğlunun Kemiklerini Bulmaya Yetmedi

Berfo Ana devletten alacaklı gitti bu dünyadan. 33 yılını oğlunu aramakla geçirdi; ama bir asrı aşkın ömrü, oğlunun kemiklerini bulmaya yetmedi...

12 Eylül darbesinin hemen ardından, 13 Eylül 1980 günü gözaltına alınan oğlu Cemil Kırbayır'ın peşini hiç bırakmadı o. Devlet önce oğlunun gözaltındayken firar ettiğini söyledi Berfo Ana'ya; yıllar sonra ise kabul etti Cemil'in "sorguda işkence sonucu katledildiğini ve cesedinin kaybedildiğini". Oğlunun kaybedilmesinden 31 yıl sonra onu katlettiğini itiraf eden devletin yakasına yapıştı. Oğlunun kemiklerini bulmak için, devletin ve 12 Eylül darbecilerinin hesap vermesi için mücadele etti. 105 yaşındaki Berfo Ana hasta yatağından kalkıp ambulansla 12 Eylül duruşmasına katılırken, 94 yaşındaki Kenan Evren ve dönemin Hava Kuvvetleri Komutanı 84 yaşındaki Tahsin Şahinkaya "hasta oldukları gerekçeyle" duruşmaya katılmadı.

Yaklaşık 20 yıldır devam eden bir toplumsal mücadelenin en belirgin yüzlerindendi Berfo Ana. Kendisi gibi birçok kayıp yakınıyla birlikte, Galatasaray Meydanı'nda devletin katlettiklerinin, faili meçhullerin hesabını sordu ve hiç vazgeçmedi. "Ölene kadar oğlumu aramaya devam edeceğim" diyordu ve son nefesine kadar oğlunu aramayı, onun adını anmayı sürdürdü. O oğlunun bulunmayan kemiklerinin bulunmasını ve öldüğünde o kemiklerle birlikte defnedilmeyi vasiyet etti yakınlarına. Ama Berfo Ana'nın ölümüyle bu ağır yük çöktü herkesin omuzlarına, Berfo Ana'nın son dileğinin yapılamayacak olmasının yükü.

Niceleri gibi bu ölümden derin üzüntü duyduğunu belirten devlet yetkililerinin açıklamaları gelmeye başlamışken, AK Parti Ardahan Milletvekili Orhan Atalay yaptığı açıklamada "Berfo Ana'nın mücadelesini artık biz yürüteceğiz." diyerek Berfo Ana'nın mücadelesini

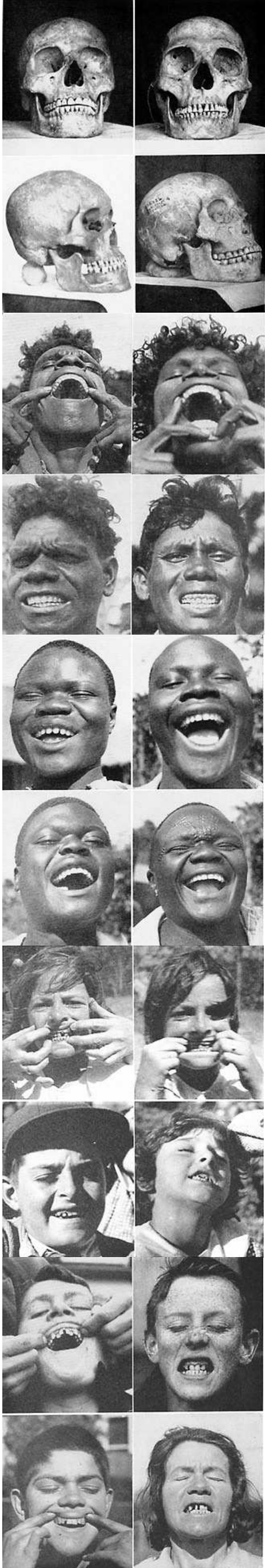
sahiplendiklerini iddia etme gaffle-tinde bulundu. Cumartesi Kayıplarından Hasan Ocak'ın işkencecisi ve katili Sedat Selim Ay'ın yakın zamanda Terörle Mücadeleden Sorumlu İstanbul Emniyet Müdürlüğü Yardımcılığı'na atanması unutulmamışken; gözaltında kayıpların, faili meçhullerin sorumlusu Mehmet Açar'ın "sözde ceza niyetine otel gibi bir cezaevine yerleştirmesi" hala hafızalarımızdayken gelen bu açıklama, katleden devletin yüzüzlüğünü bir kez daha ortaya çıkardı.

Önce öldüren sonra da "öldürdüklerinin ardından derin üzüntü duyan" devlet var oldukça nice Cemilleri, Hasanları, Düzgünleri, Fehmileri, Seyhanları kendi varlığı için katletmeye devam edecek. Ve faili meçhullerin ardından kayıp annelerinin, eşlerinin, kardeşlerinin mücadelesi, bu devletin peşini bırakmayacak.

Oğlu "gelir de bulamaz" diye evinin kapısını kilitlemeyen Berfo Ana, devletten alacaklı gitti. Ama evet, onun mücadelesi burada bitmedi. Yalnız bu mücadeleyi insanları gözaltında, işkenceyle katleden devlet değil; kaybedilenlerin, katledilenlerin, yok sayılanların yakınları, arkadaşları sürdürecektir.

Bu toprakların tarihi yas dolu. Yaşanan katliamların ardından parçalanmış bedenlerin, açılan toplu mezarların kimi zaman da cesetleri dahi bulunamayan faili meçhullerin yasıyla... Berfo Ana sorusuna yanıt alamadan göçüp gitmiş olsa da bu dünyadan, Cumartesi Anneleri bu tarihin, devletin kaybettiklerinin peşini bırakmadan mücadele etmeye ve devlete hesap sormaya devam edecekler: "Failler belli, kayıplar nerede?"

Çürüyen Sadece Dişimiz Değil

Meryem Ateş

Günümüzde sağlıksız görüntünün en belirgin hallerinden biri olan diş çürümesi 5 yaşından itibaren çocukların neredeyse %70'inde görülüyor. Peki ne oldu da insanlık böylesi bir fiziksel dejenerasyona maruz kaldı? 1930'larda yapılan bir araştırma gösteriyor ki, çürüyen sadece dişimiz değil...

Aşırı kilo, sürekli artan kolesterol düzeyi, diş ve diş eti hastalıkları, şeker hastalığı, bel ağrısı, kalp rahatsızlıkları, fitik vb. birçok hastalık, hayatımızın çok büyük bir alanını yaşanılmaz hale getirmiş durumda. Kapı kapı dolaşan hastaneler, bir türlü geçmeyen ya da geçse bile bir kaç yıl sonra tekrar eden ağrılar, yaşamlarımızı uzun ama kalitesiz birer işkenceye çeviren hastalıklar tarihte hiç olmadığı kadar büyük bir oranda artıyor. Tedavi teknolojileri, ilaç yapımı ve uzmanlık düzeyleri sürekli gelişirken hastalık oranlarının böylesi artması ise çok büyük bir çelişki olarak hala önümüzdeki en büyük sorun.

Buna karşılık maruz kaldığımız hastalıkların bugünkü tedavi yöntemlerinin çoğu, aslında sorunun kaynağını kurutmayı değil sorunun "görünmemesi" için yapılan uzman makyaj yöntemlerini ifade ediyor. Bu ise çok büyük bir zaman, para ve emek demek. Üstelik teknoloji hızla gelişirken hastalık sayımızda herhangi bir azalma yok. Tam tersine modern çağa uygun yeni yeni hastalıklar türüyor. Teknoloji ilerliyor ama hastayı iyi etme amacını taşıyan tıp yerinde sayıyor. Bu ise insanlığı tıbbın kendisini sorgulattır hale getiriyor.

Elbette sarf edilen enerji ile hastalıklardaki korkunç artış arasındaki çelişki karşısında farklı yorumlar mevcut. Ama bu farklı görüşlerden bir kaç diğelerinden önemli ölçüde ayrılıyor. Belki de şöyle demek gerekir, suni çözümler sunmak yerine, kalıcı bir çözümün nasıl var olabileceği üzerine kafa yoruyor. İşte bu görüşlerden önemli bir tanesi, sorunun büyük ölçüde beslenme kaynaklı olduğuna işaret ediyor. Aslında Türkiye özelinde beslenmenin önemine sık sık vurgu yapan az sayıda da olsa doktor var. En azından var diyebiliyoruz.

Beslenme ile Fiziksel ve Ruhsal Yozlaşma Arasındaki İlişki Rastlantı Değil

Weston Price, 1930'lu yıllarda yaptığı bir araştırmada, beslenme ile fiziksel ve ruhsal yozlaşmanın ilişkisini araştırmak için çarpıcı bir

yöntem uygulamış, dünyanın dört bir yanından insanların diş yapısını incelemiştir. Özellikle diş yapısını incelemesinin sebebi, insanın kemik yapısındaki bozuklukların en açık şekilde takip edilebildiği bölge olmasıydı. Price'ın Eskimo'lardan, Avustralya'lı Aborjinlere, Okyanusya yerlilerinden Yeni Zelanda'lı Maorilere kadar dünyanın dört bir yanındaki yerli topluluklar ile yaptığı araştırmada ortaya çıkan sonuç çarpıcıydı. Anlaşıyordu ki, geleneksel yiyeceklerle beslenen topluluklarda insanların sağlıkları mükemmel yakinken, kendi geleneksel gıdalarının dışında çoğu batı kaynaklı rafine edilmiş yiyecekleri tüketen, beyaz un ve beyaz şekerle tanışan topluluklar, hem fiziksel hem de ruhsal manada ciddi bir dejenerasyona maruz kalmaktaydılar. Tüberküloz, artirit, diş çürümeleri, vücudun savunma sisteminde ciddi bozulmalar bunlardan yalnızca birkaçı olacaktı.

Üstelik yerliler çeşit çeşit binlerce yiyecek arasından seçerek değil, sadece birkaç çeşit yiyeceklerle beslenmelerine rağmen böylesi sağlıklı olabilmekteydiler. Örneğin Eski Mo'lar sadece balık ve balık yumurtası yiyerek, ulaşımı izole edilmiş farklı birçok köy ve kasabada ise yalnızca çavdar, peynir ve tereyağı yiyerek insanların sağlıklı kaldıkları görülmekteydi. Price, aradaki bu farkı belgelemek için bölge insanların diş yapılarının fotoğraflarını çekmiş, beslenme alışkanlıkları ile fiziksel ve ruhsal dejenerasyon arasında sıkı bir bağ olduğunu belgelemiştir. Bu fotoğraflar aslında 30 ya da 40 yıl kadar tarihte saklı bırakılacak bir gerçekliği de bugünün dünyasına taşıyacaktı.

Endüstriyel ve rafine edilmiş gıdaların çoğu zehir etkisi yaratıyor

Rafine edilmiş endüstriyel gıdaların yaşamsal fonksiyonlarımızla alakası hiç de dolaylı değil. Bu etkilerin çoğu, raf ömrü uzun satışı sunulan, rafine edilmiş, endüstriyel işleminden geçen neredeyse bütün gıdalar tarafından vücudumuza giriyor. UHT sütler, vücutta hızla eriyen şeker ürünleri, bozul-

mayan yoğurtlar, 40 günde büyüyen tavuklar ve GDO'lu gıdalarla beslenen hayvanlardan elde edilen et ürünleri bunlardan sadece birkaçı. Ucuza mal olsun, rafta kalma süresi uzasın, çabuk büyüyerek hemen satışa alınsın ya da şekli güzel olsun diye gıdalara yapılan müdahaleler yalnızca gıdaların değil, hayvanların ve insanların da kimyasını değiştiriyor. Üstelik bu ürünlerin çoğu, obezite, kanser, koroner kalp rahatsızlıklarının baş tetikleyicisi olarak çocukluktan itibaren yavaş yavaş bünyemize etki ediyor.

Colgate'le 3 değil 70 kere fırçalasan da nafiye

Fotoğraflarda görülen, rafine edilmiş ve endüstriyel gıdalarla beslenen 7 ila 18 yaş arasındaki çocukların diş ve kemik yapılarındaki bozukluklar, onların kendileri gibi kötü beslenen ailelerinin gen yapısından devralarak doğrudan karşılaştığı zararlı besinlerle doğrudan ilintili. Daha 5 yaşında diş çürümeye maruz kalan ve dişine dolgu yapılan çocuklar 40 yıl öncesinde karşılaşılmayan bir vakaydı. Bugün ise çocuklar için tel takmak neredeyse sağlığa yapılan yatırımın kendisi. Anlaşılan "çocuğumun dişleri doğrudan böyle" cümlesi, meselenin bize dayatılan sağlıksız yaşam biçimiyle doğrudan alakalı olduğu gerçeğini değiştiriyor.

Reklamlarda karşılaştığımız "Sağlıklı yaşam için Colgate'le günde 3 defa dişinizi fırçalayın" sözü, böylesi bir tabloda oldukça anlamsız görünüyor. Köklü bir değişimi işaret etmeyen hiç bir çözüm günde 3 değil 70 kere fırçalasak da gerçeği değiştirmeyecek. Bu tür gıdaların yarattığı nesil, sağlıksız, soluk yüzlü ve kemik yapılarında erozyon ve bozukluklarla yaşamaya daha fazla ne kadar devam edebilir? Sağlıksız beslenen nesillerin çocukları olarak, kim bilir belki de yakında filmlerde gördüğümüz uzaylılardan ya da Frankenstein'dan farkımız kalmayacak. GDO'lu gıdaları yiyerek fazladan bacağı ya da midesi olan ineklerin olduğu bir dünyada, yeni bir insana hazır mısınız?

Bir Gömlek Fiyatına Çalışan Kadınların Direnişi

TC Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün, ABD Başkanı Obama'nın, Eski ABD Başkanı Bill Clinton'ın, Ünlü futbolcu Lionel Messi'nin gömleklerini diken ISMACO işçisi kadınlar, artık dikiş tutmuyorlar. Çünkü sendikacı oldukları için işten atıldılar ve şimdi yaşamları için direnişler.

İstanbul'un ta bir ucuna, Tuzla Serbest Bölgesi'ne yaklaşık iki saat süren yolculuk sonunda varabildik. Bu sanayi bölgesinde çalışan, işlerinden atılmış ve direnişe başlamış işçi kadın arkadaşlarımızı ziyarete gidiyorduk. Böylesi zor bir bölgede çalışmanın ayrıca zorlukları olduğunu direniş çadırına vardığımızda da görmüş olduk.

Dünyanın en pahalı gömlek markalarından biri olan Ermengildo Zegna'ya üretim yapan, Hollanda menşeli şirket ISMACO, 18 Aralık'ta DİSK'e bağlı Deri-İş Sendikası'na üye oldukları ve sendikal faaliyet yürüttükleri için üç işçiyi işten çıkardı. İşten çıkartılan ve ikisi kadın olan üç işçi, iki ay aşkın süredir direniyor. Direnişlerinin 64. gününde ISMACO'dan atılan kadın işçilerle işten atılma süreçlerini ve direnişlerini konuştuk.

Meydan: Merhaba. Öncelikle işten nasıl çıkarıldığınızdan kısaca bahsedebilir misiniz?

Fikriye Akgül: Ben çok küçük yaşta itibaren çalışıyorum, 12 yaşında başladım çalışmaya. Bu fabrikada çalışırken bize dikişimiz gömleğin kime ait olduğuna, fiyatının ne kadar olduğuna, kaç sipariş verildiğine ilişkin kâğıtlar veriliyordu. O kâğıtlara baktığımda diktiğim gömleğin fiyatının, neredeyse maaşımın iki ya da üç katı olduğunu gördüm ve bu durumdan çok rahatsız oldum. Zaten çalışma şartlarımız da kötüydü. İşte böyle bir süreçte sendikaya üye olup

sendikal faaliyet yürütmeye başladım.

Beni işten çıkarttıkları gün, öğle paydosundan önce bana ekstra iş verdiler, yetiştirilmesi gerekiyor dediler. Ben de tüm öğle paydosu boyunca o işi yetiştirmeye çalıştım. İş bitirdiğimde şef beni çağırdı. Fabrikanın avukatı ve insan kaynakları müdürü performans yetersizliğinden dolayı beni işten çıkardıklarını söylediler. Ben de onlara sırtıma ellemelerini, sırtımdaki tere bakmalarını söyleyip bunun nasıl bir performans yetersizliği olduğunu sordum ama beni dinlemediler. Kadın şeflerden biri beni eşyalarımı toplamam için götürdü, yemekten dönenler beni görmesin diye acele ettiler, apar topar fabrikadan çıkarıldım.

Öznur Fazlıoğlu: Beni de aynı Fikriye gibi alelacele çıkardılar fabrikadan. Benden sonra da Cengiz'i. (Cengiz direnişteki üçüncü işçi) Cengiz'i de işbaşı yaptıktan beş dakika sonra çağırıp işten çıkarmışlar. İş saati başladığı için o çıkarken diğer çalışanlara "direnişimiz başlıyor" diye bağırmış. Hatta Cengiz'i konuşmaya çağırdıklarında, o sendikal olduğumuzu söylemiş. Fabrikanın avukatı da insan kaynakları müdürüne "artık örgütlenmişler, yapabilecek bir şeyimiz yok" demiş. Aslında o gün daha çok işçi çıkarılacaktı, ama sendikal olma sebebiyle çıkarıldığımızı söylediğimiz için çıkışlar durduruldu.

Meydan: Peki daha sonra neler yaşandı? Direniş çadırınızı

niçin Serbest Bölge dışına kurmak zorunda kaldınız?

F.A: Serbest Bölge'ye girişimiz engellendi çünkü. Neden engelliyorsunuz dediğimizde, ISMACO sizinle ilgili özel bir yasak çıkarmış, giremezsiniz dediler. Mağduruz, gidip orada kendimizi ifade edeceğimiz dedik ama giremezsiniz dediler. Birkaç gün didiştik burada. İçeriye girmek için zorladık ama sanki güvenlik amirleri, ISMACO'nun özel güvenliği. Örneğin arkadaşım iş bulma kurumundan iş arama kâğıdı çıkardı bölgeye girmek için, ama buna rağmen izin vermediler. Size özel bu yasak kalkmadığı sürece, siz bu bölgeye giremezsiniz, iş arayamazsınız dediler. Biz de en son çadırımızı buraya kurduk. Biz çadırı ilk kurduğumuzda güvenliğine bize karşı tavırları o kadar kayıydı ki. Kadın olarak karşılarda görünce korkutabileceklerini, sindirebileceklerini zannediyorlar. Bense çok sinirlendiğimde bağırap çağırıyordum, bir kadının öyle davranabileceğini düşünmüyorlar.

Ö.F: Fabrika serbest bölgenin içinde. Bizi buraya iterek işçi arkadaşlarımızla aramızdaki bağı koparıp, bizi suçlu göstermeye çalışıyorlar. "Bakın gördünüz mü içeri giremediler" diye içeride çok konuşmuşlar. "Orda kaldılar, bir şey yapamayacaklar" demişler. Oysaki biz üç gün fabrikanın önüne gittiğimizde arkadaşlarımız fabrikanın camlarına gelip, bize el sallayıp destek verirdiler. Orda kalmış olsaydık eğer, bu süreç daha hızlı ilerlerdi zaten. Ama buraya gelmiş

olmamız onların moralini bozdu. Şimdi arkadaşlarımızla iletişimi-
miz şurada birkaç saniye; onlar servisle geçerken biz dövizlerimizi kaldırıyoruz, okuyabilenler okuyor. Ancak bu şekilde iletişim kurabiliyoruz.

Meydan: Sizin dışınızda bir kadın daha işten çıkarılmış. O da sizinle birlikte mi işten çıkarıldı?

Ö.F: O arkadaşımız bizden bir ay sonra işten atıldı. Bu arkadaşımızın 1,5 yıldır mobbing davası sürüyordu. İnanılmaz baskılara maruz kalmıştı. Fabrika da zaten mobbing var. Eğer sen müdüre ya da şefe yakın davranmazsan, ona zıt davranırsan sana iş verilmiş şekli bile değişiyor. İş önüne atarlardı mesela, "al şunu yap" derlerdi. Nereye gittiğini takip ederlerdi. Zaten fabrikanın her yerinde de kameralar var, tuvaletlerde, üretimhanelerde, devamlı gözetim altındasın. Bu kadın arkadaşımıza erkek şeflerden biri yakınlık gösterdi. Arkadaşımız da reddedince çok baskı gördü ve bölümünü değiştirmek istedi. Bir üst şefe gidip olanları anlattı, bölümü değiştirildi ama sonra tüm şefler o arkadaşımıza kafayı taktı. Arkadaşımız hastalanıp rapor aldı, ama usta-başı onu tehdit etti, raporluymken kendine başka bir iş bul dedi. O bunlara rağmen raporu bitince geri döndü, bölümünü değiştirdi, finish bölümüne geçti. Orada 1.5 sene kadar çalıştı ama hep gözetim altında kaldı. Sonra suç duyurusunda bulundu, mobbing davası açtı.

ISMACO ve DESA işçilerinden Mağaza Önünde Eylem

İşçiler Ermenegildo Zegna ve DESA Mağazaları Önünde Eylem Yaptılar

Ermenegildo Zegna markasına üretim yapan ISMACO ve DESA Deri'ye üretim yapan DESA fabrikasında çalışan işçiler, Deri-İş Sendikası'na üye oldukları için işten çıkartılmışlardı. Uzun zamandır direnişlerini sürdüren işçiler, 23 Şubat Cumartesi günü Nişantaşı'nda bulunan Ermenegildo Zegna ve DESA mağazalarının önlerinde eylem gerçekleştirdiler.

Şişli Vali Konağı Caddesi'nde toplanan işçiler, markaların mağazalarının bulunduğu Nişantaşı Abdi İpekçi Caddesi'ne doğru yürüyüşe geçti. Haber-İş Sendikası üyelerinin de destek verdiği eylemde, "Sendika haktır engellenemez", "Atılan işçiler geri alınsın", "Zegna, DESA işçi düşmanı" sloganları atıldı.

İşçiler, çevik kuvvetin bariyer kurduğu Ermenegildo Zegna önünde yaptıkları açıklama-

lamada, ISMACO'da çalışan üçü kadın dört işçinin sendikaya üye oldukları için işten çıkartıldığını, işçilerin Ermenegildo Zegna mağazalarında satılan bir gömleğin fiyatıyla aynı maaşı aldıklarını söyleyerek, mağazanın önünde gömlek yaktılar.

Daha sonra aynı cadde üzerinde bulunan DESA mağazası önüne yürüyen işçiler burada yaptıkları açıklamada ise 2008 yılında DESA fabrikasında sendikaya üye olan 34 işçinin işten çıkartıldığını söyledi. Verdikleri mücadele sonucunda patronun mahkemelerde suçlu bulunduğunu ve Yargıtay tarafından 34 işçi hakkında işe dönüş kararının verildiğini, ama buna rağmen patronun işçileri işe geri almadığını hatırlattı.

Son olarak DESA'ya ve Ermenegildo Zegna'ya üretim işçilerin, işe iadesine kadar mücadele edecekleri vurgulanarak, sloganlarla eylem sonlandırıldı.

Biz sendikaya üye olunca, o arkadaşımız da üye oldu. Sonra içeriden iki işçiye arkadaşımız hakkında dilekçe yazdırdılar ve onu işten çıkardılar. Şimdi işsizlik maaşından da yararlanamıyor, çünkü iş kanununun 25. maddesini gerekece göstererek çıkardılar. O da ilk bir ay geldi ama şimdi gelmiyor çadıra.

F.A: Şimdi bizim işe iade davalarımız açıldı, o arkadaşımızın da mobbing ve işe iade davası sürüyor.

Meydan: Fabrika yönetimi, sendika ile görüşme gerçekleştirdi mi?

F.A: Biz atıldığımız gibi, fabrikanın sendikayla görüşmeleri başladı tabii. Ama içerisi burnundan kıl aldırıyor; sendikaya sizi araştırdık, çok radikal gruplarla hareket ediyor, radikal kararlar alıyorsunuz, bu yüzden sizinle anlaşamayız demişler. İçeride sendika istenmediğine dair imza topladılar. Kabul etmeyenlerin sendikası olduğunu tespit edip işten çıkartacaklardı. Bu yüzden biz sendika üyelerine de imza atmalarını söyledik.

Ö.F: Bu fabrika 2011 krizinde bize hiç zam yapmadı, panik yapmayın dedi, ben sizin babanızı dermiş gibi. Krizden sonra bize bir kâğıt dağıtıldı, "Ermenegildo Zegna 2011 krizini 1 milyar Euro ile kapattı. Tüm çalışanlarımıza teşekkür ederiz" yazıyordu. Yüksek performans, yüksek ka-

lite, özveri ve sadakatten dolayı bize teşekkür ettiler. Zaten aslında bu fabrika hiçbir zaman ekonomik nedenlerden dolayı işten çıkarma yapmamış, işten çıkarılmalarının sebebi sendikal faaliyet olmuş hep.

F.A: Biz 300-800 Euro'luk gömlekler dikerken, bir gömleğin manşetine çalışıyorduk neredeyse. Ürettiğimiz bir gömleğin fiyatına çalışıyorduk, şimdi sendikacı olarak iki gömlek istiyoruz. Bu fabrikada 400 işçi var ve günde 2000 adet üretim yapılıyor.

Ö.F: Ama işte patron bu. Şimdi içerideki arkadaşlarımızı da işten atmakla tehdit ediyorlar. Ekmeğiyle terbiye etmeye çalışıyorlar insanları.

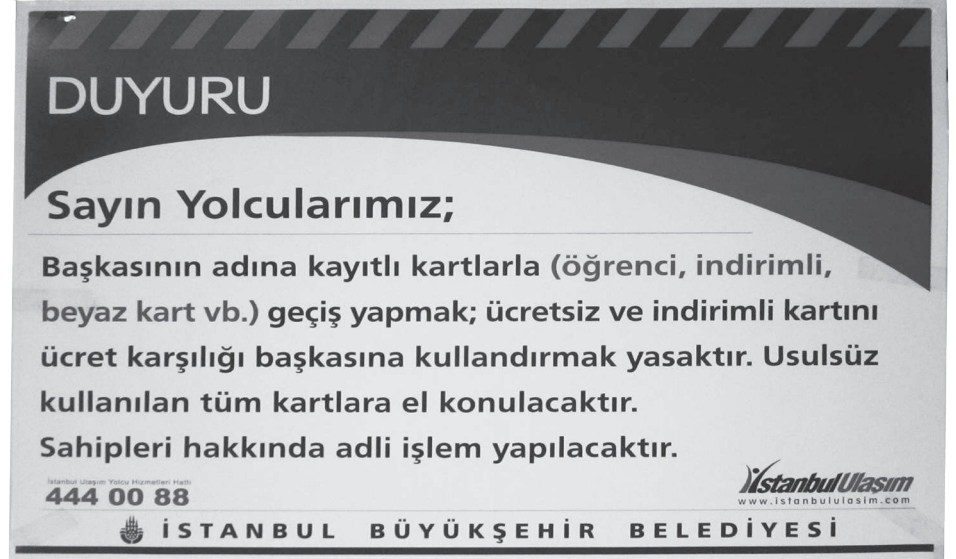
Meydan: Bundan sonra ne yapmayı düşünüyorsunuz? 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde de burada olacaksınız.

F.A: Evet, her gün olduğu gibi 8 Mart'ta burada olacağız, Dünya Kadınlar Günü'nü direniş çadırımızda kutlayacağız. Tüm kadın arkadaşlarımızı buraya, direniş çadırımıza, 8 Mart'ı birlikte kutlamaya çağırıyoruz.

Meydan: Çok teşekkür ederiz. Kadınlar olarak verdiğiniz direniş selamlıyor, bizler de tüm kadınları ISMACO'ya ve erkek egemen sisteme karşı 8 Mart'ta birlikte olmaya çağırıyoruz.

Param yok geçebilir miyim?

Nergis Şen

Son günlerde ulaşım hatlarında ki turnike geçişlerinde enteresan olaylar yaşanıyor. Bunlardan biri geçen günlerde Yenikapı tren istasyonunda 20-30 kadar güvenlik görevlisinin 17 yaşında bir gencin trenle parası olmadığı için bedava binmek istemesi karşısında genci kan revan içinde bırakarak dövmesiydi. Genç, turnikeden Akbil basmadan geçmek istiyor, güvenlik görevlileri de engelleme adına genci vücudundaki kemikler kırılıncaya kadar dövüyor. Bu olay akşam saatlerinde yaşanıyor. Olayı gören ve genci güvenlik görevlilerinin elinden kurtarmaya çalışan diğer yolcular da olaya bire bir tanık oluyorlar. Yolcular dışında tesadüfen orada bulunan bir gazeteci ise yaşananları kamuoyuna taşıyor ve bu mağduriyeti gözler önüne seriyor. Bu ve benzeri olaylar son zamanlarda gazete sayfalarında sıkça gözümüze çarpıyor.

Bunun dışında örneğin her gün işe gitmek zorunda olup da turnikelerden geçen ben ve benim gibi milyonlarca insan da benzer olaylara tanık olmuştur. Şimdilerde memurun beline tabancayı koyup dünyayı ben yarattım edasına sokan devletin yasalarla polis gibi yetkilendirdiği özel güvenlik şirketlerinin varlığı. Bu özel güvenlik görevlilerinin huzurlu çalışma koşulları, kazandıkları yeterli ücret ya da sağlık gibi sosyal hakları bu özel şirketler tarafından karşılanıyor mu bilemiyorum ancak görünen o ki turnikelerin başındaki bu insanlar adeta her an patlamaya hazır birer bomba gibiler.

Ulaşım özellikle İstanbul için çeliklemez bir çile. Hem trafik hem de ulaşım için ödediğin para cabası. Dolayısıyla vatandaş kendince bin bir türlü yöntem geliştiriyor. Bu yöntemlerden biri çoğu kez benim de başvurduğum (İstanbul Kart) tam yerine indirimli Akbille ulaşım sağlamak. Bunun için de üniversitede okuyan kız kardeşimin Akbil'ini kullanıyor ve ulaşım için daha az ödüyorum. Ya da aybaşında kredi kartı, kira, fatura gibi sabit ödemelerim yüzünden aylık Akbil yükleyemediğim zamanlarda

aylığı olan babam benim bindiğim otobüsün Akbil cihazına kendi Akbil'ini basıyor ve böylece yine ben daha az para ödemiş oluyorum. Açıkçası bu gibi yöntemler asgari ücretlerle geçinen aileler ve neredeyse herkesin kazancının yarısının ulaşımına ayrıldığı bir memleket için gayet sorunu çözücü yöntemler olabilir.

Ulaşımında trafik çilesi ise kendi başına ayrıca bir sorun. Her sabah ve her akşam iş gidiş geliş saatlerinde tıklım tıklım dolan metrobüs, tren ve metro ise vatandaşın sinir sitemini bir hayli bozuyor ve insanlar arası gerilimi had safhaya çıkarıyor. Herkes gergin ve her an ortamda bir kavga çıkabilme potansiyeli saklı. Üstelik kimsenin seni zorla bindirmediği, üstüne dünya kadar da para verdiği bu ulaşabilme isteği nasıl da bir eziyete dönüşebiliyor, bu yazıyı okuyan herkes tahmin edebiliyordur.

Düşünün, işe gidiyorsunuz sabah saat 7:30 civarı. Maltepe'deki evinizden çıktınız, Kadıköy'e trenle geldiniz tıklım tıklım ve sonra Söğütöçeşme metrobüsüle Zincirlikuyu'ya vardınız tıklım tıklım. Zincirlikuyu'dan metro ile Levent'teki iş yerinize gidiyorsunuz. Turnikeye Akbil'inizi dokundurduğunuz sırada bir güvenlik görevlisi başınızda bitiveriyor; "Akbil'inizi görebilir miyim", "eyvah kardeşimin Akbil'i bende kalmış", "Maalesef Akbil'inize el koymak zorundayım", "Peki ama neden", "Talimat böyle", "Ama başka param yok ve en son kalan 10 liramı da Akbil'ime yükledim", "Üzgünüm yapabileceğim bir şey yok". Bu örnek birkaç hafta önce bizzat yaşamış olduğum bir olaydı. Levent'e yürüyerek yaklaşık 45 dakikada vardım. İşe geç kaldım ve muhasebe müdüründen azar işittim, üstüne uyarı aldım. Akbil'imi ise tam 12 gün sonra ilgili merciden alabildim.

Bazıları bu sana ders olsun koca kadının yanında üç kuruş para olmaz mı diyebilir. Bu soruya verilecek ve belki de sizi tatmin etmeyecek bir cevabım var. Param yok, geçebilir miyim?

KADINLARIN BAHARI

Selma Bulut

sbulut@meydangazetesi.org

Bütün Çiçekleri Kopardabilirsiniz Ama Baharın Gelişini Engelleyseniz

بوتون چيچكلري كوپارا بيلير سينيز لکن باهارن گليني انگلير سينيز

Tunus'ta 2010'un sonunda başlayan ayaklanmalar kısa sürede Ortadoğu coğrafyasının neredeyse tamamına yayılmış, Mısır da bu ayaklanmalardan nasiblenmişti. Arap Baharı olarak adlandırılan süreçte hükümet karşıtı protestoların ardından Mısır'da 2011 yılında Hüsnü Mübarek iktidarı yıkılmıştı. Baharın ikinci yıldönümünde ise protestolar yine dinmedi, bu kez iktidardaki Mursi karşıtı binlerce muhalif "Halk rejimi yıkmak istiyor" sloganlarıyla Tahrir Meydanı'na akın etti. Ancak Mursi'nin ve Müslüman Kardeşler'in "devrime ihanet ettiğini" söyleyen protestocuların eylemi, yaşanan toplu taciz ve tecavüzler, 20'yi aşkın kadının bu saldırılarda ağır yaralanması ile yaşanan baharın başka bir yüzünü tartışmaya açtı.

Mısır ve özellikle Tahrir Meydanı'nda kadınlara yönelik gerçekleştirilen saldırılar son dönemlerde sıkça gündeme geldi. Mısırlı kadınların katıldıkları protestolarda maruz kaldığı saldırılar sonu-

cu kadınları korumak için kurulan "Tahrir Muhafızları" adlı koruma timinin de başarısızlığı, yaşananların organize bir biçimde gerçekleştirilme ihtimalini gündeme getirdi. Arap Baharı'nın ilk zamanlarında erkeklerle birlikte Mübarek rejimine karşı mücadele eden ve "devrimin kalbi" Tahrir Meydanı'nı işgal eden muhalif kadınlara yönelik yapılan saldırılar giderek artıyor.

"Bir toplumu, topluluğu çökertmek istiyorsanız, önce kadından başlamak gerektiği tezi vardır, çünkü kadına bunları yaparsanız erkekler korkar. Bence bu örgütlü bir saldırı. Çoğu insanın zannettiği gibi tesadüfi değil" açıklamalarının geldiği Mısır'da, kadınlar yaşanan saldırıların iktidardaki Muhammed Mursi ve Müslüman Kardeşler tarafından organize edildiği düşüncesinde. Saldırıların son zamanlarda özellikle Tahrir Meydanı'nda bu kadar sık yaşanıyor olmasının sebebinin, Mursi ve Müslüman Kardeşler menşeli bir yıldırma politikası olabileceği tartışılıyor olsa da, bu

henüz kanıtlanmış değil. Aslında genel olarak Ortadoğu coğrafyasında Müslüman kadınlara yönelik bu cinsel saldırı kültürü, çok öncelere dayanıyor.

Müslüman Bir Toplumda Kadın Olmak

Dinin artık kültür haline geldiği ve toplumsal yaşamı belirlediği bir coğrafyada kadının toplumsal statüsü, dinin çerçevesini belirlediği kadardır. Irak, İran, Pakistan, Mısır gibi nice Müslüman ülkede kadın ancak, İslam'ın izin verdiği kadar "özgür" yaşayabilir. Benzer coğrafyalarda kadınlık, devletin baskıladığı, kimliklerin ve sınıfların dışında bir varoluş biçimidir. Gündelik yaşamın bütününün İslami kurallar çerçevesinde ve dolayısıyla erkekler tarafından belirlendiği toplumlarda, kadın hem sosyal hem politik olarak her daim görünmez kılınmıştır. "Modern insan hakları" dahilinde tüm insanlar "eşit" görülüyor olsa dahi, Müslüman toplumlarda gündelik yaşama ve inanca bağlı olarak "erkekler

tarafından yoğrulmuş din'in vaaz ettiği gibi kadın ve erkek "eşit olmaz".

Müslüman toplumlarda kadın yalnızca kadın kimliği sebebiyle ezilmekteyken, var olabilmek için mücadele etmesi kaçınılmazdır. İslam coğrafyasında varoluş mücadelesi veren kadınlar, Batı'da aynı mücadeleyi veren hemcinsleri gibi toplumsal cinsiyet ayrımının kökenini kadın ve erkek bedeninde, yani biyolojide değil, kültürde arıyorlar.

Batı'dan Ortadoğu'ya Baskının Sadece Şekli Değişiyor

Kadın mücadelesi veren Müslüman kadınlara göre İslam dini, ataerkil zihniyetle çevrelenen erkekler tarafından esir alınmıştır. İslamcı feministlerden Fatima Mernissi "Kuran'ı bin yıl boyunca kendi anlayışlarına göre yorumlayan erkek din bilginleri"ni kadınların ezilmesi için Kuran'ı istismar etmekle suçlarken aslında şundan bahsetmekteydi: Bu toplumlarda

"İslami yasa" olduğu söylenen birçok düzenleme onları uygulayanlar tarafından söylendiği gibi Allah'ın yarası değil, yüzlerce yıl önce kadınların erkeklerin malı olarak görüldüğü ve dinsel söylemlerin tamamen erkeklerin elinde olduğu toplumlarda yaratılmış yasalardır. Ve kadınlar, bu yasalara karşı mücadele ettiklerinde aynı zamanda baskın İslam anlayışına karşı da mücadele etmektedirler.

Var olan baskıcı ortama karşı Kuran'ı kadın gözüyle yeniden okumak isteyen Müslüman kadınların mücadelesi zaman zaman, Batı'daki hemcinslerinin eleştirilerini toplamış olsa da; Batı feminizminin İslamcı feminist kadınlara "zavallı, ezilmiş, kendi haklarını savunamayan mağdur kadınlar" bakışı tıpkı kadınların kadın kimliğiyle varolamayacakları iddiası gibi politik ve ideolojik bir önyarıdır. Erkek egemenlikle mücadele ederken aynı zamanda bu önyarıyla da mücadele etmek zorunda kalan Mernissi yapılan eleştirileri şöyle değerlendirmektedir: "**Kadını haremle mekana sıkıştıran İslamiyet'in karşısında, Batıcı seküler anlayış da kadını güzellik anlayışına hapsederek, onu zamanla yarıştırdı. Yani İslam kültürü kadını hareme kapatırken, Batı'nın modern kültürü kadını 36 bedene sıkıştırarak ona modern bir hapisane yaratmıştır. Ben buna Batı'nın haremi diyorum.**"

Müslüman Kadınlar Yaşamak İçin Direniyor

İslam kültürünün ve haliyle erkek egemen algının hakim olduğu coğrafyalarda, kadın kimliğiyle mücadele etmek, beraberinde otoriteye karşı bir mücadele hattını da getirir. Mernissi ekliyor: "Düşünün ki iktidar iddiasını İslam'a dayandıran mutlak bir monarşide yaşıyorsunuz. Sonra bir kadın çıkıyor ve bireyin özgürlüğüne karşı olanın, Hz. Muhammed'e de karşı olduğunu öne sürüyor". Böyle bir denklemde kadının özgürlüğü için mücadele etmek, iktidarın kaynağını aldığı İslam anlayışını tartışmayı zorunlu kılar. Meşruiyetin sorgulanması ise beraberinde o iktidarın varlığını da sorgulatabilme ihtimalini taşır.

İslam coğrafyasının birçok yerinde olduğu gibi Tahrir Meydanı'nda da toplu saldırılara maruz kalan kadınların mücadelesi, aslında kendi kurtuluşları içindir. Kaynağını erkek egemenlikten alan bir toplumda kadın olarak mücadele etmek, aynı zamanda o toplumun kendisine karşı da mücadele etmeyi zorunlu kılmaktadır. Böyle bir durum içerisinde ise, mücadele eden kadınların iktidarın şiddetine maruz kalmaması neredeyse imkansızdır. Müslüman bir toplum içinde yok sayılan kadının var oluş mücadelesi, şiddete maruz kalma, devleti karşısına alma ve hatta bazen ölme pahasına bile olsa kadının politikleşmesinin ve özgürleşebilmesinin en etkili yoludur.

Bir Ölüm Tarlası: JUAREZ

Filiz Aktaş

Bir tarla düşünün. Üstünde çiçekler, buğday, arpa bitmeyen. Çorak, toz toprak içinde bir tarla. Ölüm tarlası. Amerika-Meksika sınırında bulunan, bir kan tarlası Juarez. Bu kente girdiğinizde çoğunlukla ne olduğunu anlamlandıramadığınız bir koku duyarsınız, ölümün kokusunu. Herhangi bir sokak başında kesik bir kol, bacak ya da kafa görmeniz ise hiçbir zaman sıra dışı olmayacaktır. Dünyanın en yüksek suç oranının olduğu bu kent, aynı zamanda en büyük uyuşturucu kartellerini de barındırır. Yaşamın kıyasında, var olan herkesin sınırda yaşadığı bir yerdir aynı zamanda. İşte böyle bir kavşak noktasında bulunan Juarez'de, 1994'ten bu yana yüzlerce kadın katledildi.

1999 yılında Juarez'de kadınlar ilk defa Tecavüz ve Cinsel Saldırı Kriz Merkezi Casa Amiga'yı kurdular. Bunun ardından 2002 yılında toplumsal adalet hareketi olarak "Ni Una Mas" (Biri daha asla) kuruldu ve hem yerel hem de uluslararası anlamda Juarez'de yaşananları duyurmak ve durdurmak için çalışma yürütüyorlar.

Seri bir şekilde katledilen yaklaşık 500 kadının bazıları diri diri gömüldü, bazıları bir varilin içine konup yakıldı, bazıları vurularak, bazıları boğularak ya da bıçaklanarak öldürüldü. Çoğu öldürülmeden önce şiddetli işkence gördü, tecavüze uğradı. Katledilen bu kadınların cesetleri çöle, çöp konteynırlarına, kanalizasyon çukurlarına atılmış halde bulundu, hatta bazılarının cesetleri bulunamadı bile. Öldürülen bu kadınların yaşları değişiyor aralarında on yaşında çocuklar da var, aynı yaşta çocuğu olan anneler de. Çoğunun ortak noktası ise kadın olmaları ve tekstil atölyelerinde çalışıyor olmaları.

1994'te Kuzey Amerika Ülkeleri Serbest Ticaret Anlaşması (NAFTA) 'nın imzalanmasının ardından, Juarez kentinde bir çok tekstil atölyesi açıldı. Atölyelerinin açılmasının ardından ise Juarez'de kadın cinayetleri %600 arttı.

Amerika - Meksika sınırındaki bu kent elbette büyük yatırımcılar için oldukça karlıydı. Aralarında Tommy Hilfiger, Calvin Klein, GAP gibi markalara da üretim yapan atölyelerin kurulduğu bu kentte yoksulluk oranı hala oldukça

yüksek. Kentin bazı bölgelerinde hala elektrik kullanılmıyor, bazı bölgelerinde ise hiçbir altyapı yok. Yine de, atölyelerin açılmasının ardından kent, Meksika'nın başka bölgelerinden de göç alan bir çekim merkezine dönüştü. Birçok kadın ailelerinin evlerinden ayrılp, Juarez'deki tekstil atölyelerinde çalışmaya geldi.

Kadınların sosyal hayata "iş gücü" olarak katılımı, onların cinayetlere kurban olmalarına yol açtı. Atölyelerde erkeklere nazaran daha ucuz iş gücü oldukları için yoğun olarak kadınlar istihdam edilirken, erkekler işsiz kaldı. Ekonomik kaynaklar konusunda on yıllardır devam eden bu rekabetin, maço kültürle çarpıştığı noktada çalışan kadınlar hedef alınarak katledildi. Bir yandan evinin kadını, çocuklarının anası olması beklenen kadının, kendisine biçilen bu rolü gerçekleştirmeyip çalışmak için evden ayrılması, diğer yandan ise erkeklerin hali hazırda sahip oldukları hakimiyet alanlarını kaybetmesi, bölgedeki maço kültürün daha da agresifleşmesi ile kadınlara duyulan nefreti ve kadın cinayetlerini tetikledi.

Buna karşılık, günde yaklaşık 8-9 lira kadar bir para için 12 saat çalışan kadınlar da ucuz iş gücü olarak kullanıldığını ve en ufak "daralmada" işten ilk atılacak olduğunu bilirler. İster evde ister fabrikada olsun, kadının kapitalizm içindeki bu pozisyonu onu kullanılıp atılabilir bir özne haline getirir.

Durum böyleyken kadınların korkunç işkencelere maruz kalması, tecavüze uğraması, öldürülmesi kapitalist kültür içinde önemsiz bir ayrıntı, bir teferruattır.

Juarez 'de yaklaşık 20 yıldır devam eden bu cinayetler, bu topraklardan da çok alışkın olduğumuz bir manzarayı ortaya koyuyor. Art arda gelen cinayetlerin ardından polis birkaç kişiyi gözaltına alıyor, sorguluyor, mahkemeye çıkarıyor, yargılıyor, suçlu buluyor, masum buluyor, hapse tıkiyor, serbest bırakıyor. Tüm bunlar bir-biri ardına sıralanıyor fakat polisin de yargının da devletin de bizzat dahil olduğu bu sistematik katliam devam ederken, Juarez'in kadınları kardeşleri için, yaşamları için adalet için mücadele etmeye devam ediyor.

Bu Hikayenin Sonunda UMUT VAR!

Merve Arkun

mervearkun@meydangazetesi.org

Ayşe doğduğundan beri hep pembe giydirmiş annesi ona, malum kızlar pembe giyer. Hep oyuncak bebeklerle oynamış; evcilikte anne, doktorculukta hemşire. Öğretmen olunca hep disiplinli, hemşire olunca hep hafifmeşrep. Bazen abisinin silahıyla oynamak istediğinde hep aynı şeyi duymuş; kızsın sen, git bebeğinle oyna! Büyüyüp okula başladığında da roller değişmemiş; abisi delikanlı olma yolunda hızla ilerlerken, o hep uslu, edepli bir kız olmuş. Okulda her sabah ant içmiş "Varlığım, varlığına armağan olsun! Ne mutlu Türk'üm diyene!"

Büyüyünce anlayacakmış Ayşe o andın aslında ne demek olduğunu. Okuldaki nizami sıraları, üniformaları, rahatları, hazır ol'ları, bazen öğretmeninden yediği dayakları da.

Bir şey fark etmiş sonra, okulu da aslında evi gibiymiş. Babasının karşısında hazır ola geçişler, bazen dayak. Abisi hep rahattaymış ama. Annesi dayak yermiş, susarmış, ne diyeyim, ne

yaparım beni kapının önüne koyarsa diye avunurmuş. Ayşe de annesini dinleye dinleye terbiye edermiş kendisini; ee o da genç bir kızmış neticede, elalem hakkında laf çıkarırsa nasıl bakarmış insanların yüzüne, hele ki babasının yüzüne? O yüzden hep edepli bir kız olmuş, annesini üzmeyen, babasını utandırmayan.

Ayşe liseye geçmiş. Değişen şeyler olmuş tabi ama genel olarak aynıymış yani. Yine üniforma, yine sıra, yine her Pazartesi ve Cuma bayrak töreni, yine rahat, yine hazır ol... Lisede bir ders varmış ki, öbürlerine hiç benzeriyormuş. Hocası da askermiş, bu sefer hazır ol'lar gerçekmiş, rahatlar hiç yokmuş. Albay Kenan Hoca gelince sınıf kışla, Ayşe asker olurmuş. Hadi o kızmış da daha rahatmış, ya erkekler ne yapsınmış. Kenan Hoca bir gün kışlaya götürmüş sınıfı. Ayşe o gün ilk defa bir silahı o kadar yakından görmüş, ilk defa bir mermiye dokunmuş. "Askerliğin kutsallığını anlayabilmek için G3 görmek, postal giymek şart"mış, Kenan Albay öyle dermiş.

Ayşe liseye devam ederken, abisi askere gitmiş. Annesi geceleri gizli gizli ağlarmış hep özleminden, ama avuturmuş kendini vatani görev diye diye... Abisi bir ara izne geldiğinde eskisi gibi değilmiş, suskunmuş, öncesi gibi değil. Bir akşam abisini ve babasını konuşurken görmüş, ağlıyormuş abisi, "Her hafta dayak yıyorum baba. Ne yapsam beğenmiyorlar, bir türlü yaranamıyorum." Babası önce susmuş biraz içlemiş, sonra aynı annesi gibi konuşmuş "Vatan hizmetidir oğlum. Git alınının aklıyla yap görevini. Yoksa ne iş bulursun, ne kız."

Geri dönememiş ama Ayşe'nin abisi. Bir gün telefonla evi aramış askerler, oğlunuz intihar etti, kurtaramadık, başınız sağ olsun demişler. Ateş düştüğü yeri yakmış ama, "vatan sağ olsun" tabi. Ama abisinin cenazesi gelince öğrenmiş Ayşe olanları, komşular konuşurken duymuş. "İntihar etmemiş abisi, intihar eden biri iki kez vurabilir mi hiç kendini?" Önce çenesinden, sonra alından. Bir türlü anlayamamış, yakıştırmamış belki ölümü abisine. Abi-

sinin bayrağa sarılmış tabutu gelince inanmış Ayşe olanlara. Tabutla birlikte bir sürü de asker gelmiş eve. Kadın subaylardan biri annesinin koluna girmiş biri Ayşe'nin, başka iki subay da babasının. Ağlamalar, bağırımlar... Sonra başka bir asker daha gelmiş, omzunda bir sürü yıldız, babasını çağırması, "oğlunuz, bu ülkeyi korurken şehit oldu. Başınız sağ olsun, vatan sağolsun" demiş. "vatan sağ olsun"...

Bu hikâye çoğunuza tanıdık gelmiştir. Belki sonunu olmasa da, hikâyenin başını hepimiz yaşamışızdır. Yukarıda anlatılan hikâyenin sayısız tanığı ve sayısız yaşayanı var. Bir de bu hikâyeyi değiştirmek isteyenler, başından sonuna kadar yeni bir hikâye yazmak isteyenler. Onlar vicdani retçi kadınlar, anlatılan hikâyeleri, hikâyelerdeki rolleri, rollerin dayattığı yaşamları reddediyorlar.

"Zorunlu askerliği reddetmek" olarak tanımlanan vicdani ret, kadınların da sahiplendiği bir mücadele olarak sıkça gündemimize girmeye devam ederken, bu topraklarda askere gitme yükümlülükleri olmayan kadınlar neden vicdani retlerini açıklıyor diye merak eder çoğumuz, özellikle de erkekler.

Vicdani retçi kadınlar askerliği, bütününde bir şiddet kültürü olan militarizmin bir parçası olarak değerlendiriyorlar ve aslında vicdani retleriyle militarist kültürün bütününe reddediyorlar. Ailede, okulda, yaşamın her alanında toplumsal cinsiyet rolleri sebebiyle baskılanan kadınlar, militarizmin yaşamlarını gaspına karşı direniyorlar.

Kadınlar ordunun içinde değil evet, ama militarleşmiş bir toplumun içerisinde. Anne, kız kardeş, sevgili olmak zorunda bırakılan kadınların yaşamları, her daim toplumsal normlarla baskılanıyor. Anne olduğunda kocasına sadakat gösteren kadın, kız kardeş ya da sevgili olduğunda itaatkâr ve namuslu olmak zorunda bırakılan kadınların yaşamları, "erk"ek algılarıyla, "erk"ekler için biçimlendirilmek isteniyor.

Kadınlar ailede, okulda, evde, sokakta, hayatın her alanında erkek egemen sistem ve onu var eden yasalar tarafından yok sayılıyor, tacize-tecavüze maruz kalıyor, iktidarlar tarafından hapsediliyor. Cinsiyetçi politikalarından, militarist söylemlerden beslenen bu toplumsal ahlakın varlığını iliklerine kadar hissediyor ve bu yüzden reddediyor.

Savaş zamanlarında kadını korunması gereken pasif özneler haline getirerek kişiliksizleştiren, kadına savaşa gidecek ve ölecek oğulların ardından "vatan sağ olsun" demeyi kanıksatan, onu "kutsal vatanın kutsal anası" ilan eden militarizm, kendini kadın üzerinden de var etmeye çalışıyor. Ve kadınların vicdani ret açıklamaları işte tam bu noktada, anti militarist bir kültür yaratmak, bunu yaşamak ve özgürleşmek noktasında önem taşıyor.

Kışlalardan her gün yeni ölüm haberleri gelirken, her gün insanların üstüne bombalar yağarken, kardeş kanı dökülmeye devam ederken, militarizm kadına tek kimlik olarak ölümü dayatırken kadınlar, vicdani retlerini açıklarak özgürleşiyorlar. Militarizm kadınların bedenlerini, yaşamlarını hatta var oluşlarını kendi varlığına armağan etmek isterken, kadınlar yaşam için reddediyorlar.

Vicdani retçi kadınlar onlara yazgı diyerek yazılan hikâyeyi reddediyorlar ve yeni bir yaşam örgütleniyorlar. Yazılmış hikâyeyi bozarak özgürleşmek de, bu çıkmazda yok sayılmak da hikâyeyi yeniden yazmak da bizim elimizde.

Benim adım Ayşe. Vicdani reddimi açıklıyorum.

Kışlada "İntihar" ettiği belirtilen Yılmaz Çelgin'in Raporunda İki Kurşun Deliği

Hakkâri'nin Şemdinli İlçesi'nde askerlik yaparken, 21 Haziran 2012'de nöbet sırasında intihar ettiği açıklanan 24 yaşındaki Yılmaz Çelgin'in otopsi raporunu inceleyen annesi, oğlunun ölümünün cinayet olduğunu ortaya çıkardı.

Anne Nurdan Sözer, Van Askeri Savcılığı'ndan aldığı otopsi raporunda "Cesette iki adet ateşli silah kurşun çekirdeği yarası bulundu." ifadesine rastladı. Raporu inceleyene kadar bu ölümün cinayet olabileceğini düşünmeyen anne, psikolojik tedavi görmeye başladı. Bir insanın G3 piyade tüfeğiyle kendini iki kez vuramayacağını anlatan Sözer, "Oğlum infaz edilmiştir. Katillerin bulunmasını istiyorum" dedi. Oğlunun ölümünden sonra olay sırasında bölükte görevli Teğmen Barış Şen ile gö-

rüştüğünü anlatan anne Sözer, "Teğmeni arayıp olay hakkında bilgi almak istedim. Konuşmanın bir yerinde bana 'Hayat Yılmaz'a ikinci bir şans verdi. Ama o bunu kullanamadı' dedi. Açık konuşmasını istedim ama cevap alamadan telefonu kapattı. Daha sonra o teğmene yine ulaşmak istedim ancak olmadı. Birkaç ay önce de istifa ederek ordudan ayrıldığını öğrendim" dedi.

Nurdan Sözer'in avukatı ise, "Ölüm şekli ve kurşunların giriş açısına bakılınca olayda cinayet şüphesi doğuyor. Araştırmalarımızı sürdürüyoruz. Bu konuyu önce Anayasa Mahkemesi'ne, orada da bir sonuç çıkmazsa, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne taşıyacağız. Adalet arayışımız sürecek" şeklinde konuştu.

EMEP'li Mazlum Aksu Kışlada Öldürüldü

Elazığ'da askerliğini yapan Mazlum Aksu'nun terhisine 5 ay kala "intihar ettiği" iddia edildi. Askeriye, Aksu'nun ölmeden önce psikolojik sorunlar yaşadığını ve 22 Şubat günü G3 silahını şakağına dayayarak intihar ettiği açıklamasını yaptı.

Mazlum Aksu'nun ailesi ve yakınlarıysa yapılan açıklamalara inanmadıklarını be-

lirtti. Emek Partisi üyesi Aksu'nun Kürt ve politik kimliğinden ötürü öldürüldüğünü söyleyen yakınları, Mazlum'un bir ay önce izne geldiğinde görev yaptığı karakoldaki bir uzman çavuşun kendisi ile uğraştığını, sol partilere üyeliğini sorduğunu anlattı. Aksu'nun yakınları bu ölümün bu cinayet olduğunu ve bu cinayetin takipçisi olacaklarını söyledi.

Kışlada Öldürülen Ertuğrul Dokuyucu'nun Ailesi AİHM'e Başvurdu

Kıbrıs'ta askerlik yaptığı sırada, 4 Kasım 2012 tarihinde ölen er Ertuğrul Dokuyucu'nun intihar ederek yaşamına son verdiği açıklanmıştı. Ancak oğullarının intihar edebileceğine inanmayan aile, oğullarının ölümünü Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne taşıdı.

Lefkoşa Dereboyu'nda Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığı'na bağlı 3. piyade taburu 10'uncu bölükte askerlik yapan oğlu Ertuğrul'un bölüğündeki bir asteğmen tarafından sürekli psikolojik baskıya, dayatma ve işkenceye maruz kaldığını söyleyen baba Tayyip Dokuyucu, oğlunun ölümünün intihar olamayacağını söylüyor.

Oğlunun ölümünden sonra avukatlarının morgda inceleme yaptığını söyleyen Dokuyucu, Ertuğrul'un bedeninde darp izlerinin bulunduğunu hatta bir tahkikat memurunun oğluna işkence yapıldığını itiraf ederek, oğlunun mezarının açılmasını talep ettiklerini ancak bu talebin de savcılık tarafından reddedildiğini belirtti. "Oğlumun çenesine dayadığı G-3 tüfeği ile intihar ettiği söyleniyor ama başında küçük bir kurşun deliği var, çenesi ise paramparça olmuş" diyen baba Tayyip Dokuyucu, oğlunun cinayete kurban gittiğini düşündükleri için, AİHM'e başvurduklarını açıkladı.

Kışlada Öldürülen Sevag Şahin Balıkçı'nın Davasından Sonuç Çıkmıyor

24 Nisan 2011'de askerliğini yaptığı sırada öldürülen Sevag Şahin Balıkçı'nın ölümüyle ilgili davanın onuncu duruşmasında da sonuç çıkmadı.

Batman Kozluk'ta Gümüşörgü Jandarma Karakolu'nda askerliğini yaparken, başka bir asker tarafından vurularak öldürülen Ermeni Sevag Şahin Balıkçı'nın ölümüne ilişkin davanın onuncu duruşması görüldü. Diyarbakır 2. Taktik Hava

Kuvvetleri Komutanlığı'nda bulunan Askeri Mahkeme'de görülen duruşmada Sevag'ın katili Kıvanç Ağaoğlu'nun tutuklu yargılanması talebi reddedildi. Bir sonraki duruşmada ise bilirkişi raporundaki görüşlere göre tanıkların tamamının dinlenip dinlenmeyeceğine karar verilecek.

Balıkçı'nın ölümünün sonuçlanmayan davasının bir sonraki duruşması, 28 Şubat'a ertelendi.

Hayde Kızlar Deyelum Lafun Aykirisini: "Enni vorssi maktoba na var on maktoba on"*

*En iyi iktidar hiç olmayan iktidardır

Belen Yıldırım & Didem Erbak

Karadeniz'in kültürünü, dilini, kadını, doğasını müziğiyle, güzel sesiyle bizlere hissettiren ve kendisi de Karadenizli olan Ayşenur Kolivar ile onun müziğine de yön veren Karadeniz doğasının, kültürünün, bu kültürün önemli taşıyıcıları olan kadınlarının ve ilk solo albümü olan Bahçeye Hanımelî albümünde yer alan Lafun Aykirisini şarkısının hikayesi üzerine sohbet ettik.

Ayşenur, Karadeniz kültürü üzerine araştırmalar yaparken kadın olmasıyla ilişkili olarak yörenin kadınlarının kültürüne merak salmış. Çalışmalar sırasında birçok kadının hikayelerini dinlemiş. "Bu hikayeleri dinliğinizde onlar için ne kadar önemli olduğunu görüyorsunuz derenin, dağın, yaylanın..." diyor. Zaten albümü bir çiçek bahçesi olarak tasarlamışlar. Bunun da bir hikayesi var mıdır acaba? diye düşünürken öğrendik ki bunun da bir hikayesi varmış. Karadeniz kadını için bahçe çok önemliymiş. Topraklarını, çay bahçelerini, ektiklerini, biçtiklerini evlerinden daha çok önemserlermiş. Evlerini kendi kimliğini ifade eden bir unsur olarak görmezlermiş. Ama bahçeleri... Ayşenur'un ananesi şöyle dermiş "vuuuu bi gören olacak da ayıp olacak şuraya bak bahçeyi diken sarmış." Çocuk-

larıyla övünmek gibi bahçeleriyle, tarlalarıyla övünürlermiş.

Hele ki ağaçları... bilirlermiş köyde hangi ağacı kim, ne zaman dikti. Annesinin halası anlatırmış Ayşenur'a bu meyve ağaçlarını biz diktik diye. Birgün uçurumun kenarına bir incir ağacı dikiyorlarmış. Halası sormuş babasına 'Niye bu ağacı buraya dikiyorsun? Yola diksen en azından yoldan geçen alır. Burdan yolcu da alamaz. Babası da 'Kızım, bu da kurdun kuşun hakkı' demiş. "İşte bu kadar ince insanlar" dedi Ayşenur. Alanda çalışmalar devam ederken bir hikaye daha çıkmış karşılına ; ağaçlar görüp ağlamasın diye kimi Karadeniz köylerinde ormana giderken baltaların sarıp saklandığı ile ilgili. Doğa ile o kadar hissederek ilişki kurarlarmış ki bir gün Ayşenur'un ananesinin ineği hastalanmış. Ahırda yanında kalmalar, dualar, ağzına bal koymalar... ne çare ineği kurtaramamışlar, kesmek zorunda kalmışlar. Ananesi bu yüzden fenalaşmış ve o geceyi hastanede geçirmiş.

Kadınlar yaprakları süpürürken ki gibi çıksın bu ses...

Ayşenur tüm bu yaşanmışlıkların yaratmış olduğu birikimleri, kültürü müziğine yansıtmaya çalışıyor.

Diyor ki " Hani sizin Karadeniz şarkılarına dair kulağınızda bir ses var ya işte bu ses doğadan beslenmiş bir ses. Ben bir şarkıyı söylerken kafamda koca bir orkestra çalıyor. Bu orkestra dağda esen rüzgar, yaprağın sesi, derenin şırıltısı, ineğin mō'sü... işte böyle bir orkestranın içinde bu müzikler anlamlı." Farklı projelerde, kadınlarla beraber müzik yaparken müzik terimlerini kullanmak yerine "kadınlar yaprakları süpürürken ki gibi çıksın bu ses, bu ses usul usul akan küçük bir dere gibi çıksın, burada ses küçük çakıl taşlarına vuran su gibi söyleyelim" gibi bir yöntem izlemişler. Ki onların kulağında müzik denen şey bu.

Fakat son süreçte Karadeniz müziğinin içine dozer sesleri, kamyonların tozu dumanı... yani yaşamlarına, doğalarına yapılan saldırılar ve bu saldırılara karşı yaşamlarını savunan Karadenizlilerin isyanı, direnişi, mücadelesi konu olmaya başladı. HES'ler, termik santraller, nükleer santraller ve tabii ki Çernobil, sahil yolu, taş ocakları onların yaşamlarına düşen bir dinamit, doğa ile aralarına örülmek istenen bir duvar gibi girdi. Özellikle de gücünü, kültürünü, hikayesini toprağından, dağından, deresinden, denizinden, havasından alan kadınların yaşamlarına...

Kentli bir insan "çevreci" olur ama köylü bir insan nasıl çevreci olabilir?

Karadeniz yaşamına yapılan müdahaleye ve saldırıya karşı duran, direnen birçok insan hatta köylüler bazı diller tarafından "çevreci" nitelendirildi. Bu mücadele sürecinde yaşam savunucularının mücadelesi "çevre hareketi" olarak tanımlandı. Oysaki benim bu mücadele süresince gördüğüm insanlar yaşamları için, kültürleri, kendinden ayrı görmedikleri doğaları için mücadele ettiler ve halen daha etmekte. Sohbetimiz öncesinde Ayşenur'un da bu noktadaki düşüncelerini merak ediyordum aslında. Tam soracaktım ki Ayşenur başladı söze "Kentli bir insan çevreci olabilir ama köylü bir insan nasıl çevreci olabilir?" Karadeniz'deki mücadeleyi çevreci bir bakış açısı ile görmek ne kadar sağlıklı bilemiyorum. Karadenizli bir insan olarak verdiğim mücadele boyunca "çevre hareketi" adı altına yapılan şeylerin kapitalist zihniyetle üretilmiş olduğunu görünce oldukça kafam karışmaya başladı. Ben HES'e karşıyım derken bunu çevreci bir noktadan söyleyemiyorum. Çünkü ne o dili ne de yaklaşımı biliyorum. Fakat bir insan olarak görüyorum yapılan şeyin saçmalığını. Benim HES'lere karşıyım demem yaşamıma yapılan müdahale ile alakalı."

Onlar mutlu olduklarında derenin kenarında, yaylada dağın dumanına karışıp türkü söylüyorlar. Dağları, dumanları, dereleri, ağaçları, inekleri onların türküleri, horonları, yaşamı... Tarlaları ekmek kapısı. Onlar Karadeniz kadınları. Gerettiğinde deresi için, dağı için, ineği için, yaşamını savunarak lafun aykirisini diyenler...

Bu benim yaşamım ve yaşamıma müdahale ediliyor

Ayşenur daha sonrasında bir hikayesini daha paylaşıyor bizimle. Karadeniz'de sahil yolu yapılmadan önce kadınlar vadide bir yerden bir yere gitmek için çıkarılmış yola ve yoldan geçen her arabaya el ederlermiş. Araba boş ise durur kadınları gidecekleri yere götürürmüş. Hele ki boş olup almaz ise bu ayıp sayılmış. Fakat ne vakit sahil yolu gelmiş. Kadınlar el edemez olmuş. Yol çalışmalarını yapan kamyonlara yasak gelmiş almayın kamyonu diye. Ayşenur şöyle ifade ediyor bu yaşamışlığı "Sahil yolu biz kadınların özgürlüğünü kısıtladı. Aşağıya, çarşıya inmemiz gerekiyordu. Her yer çamur olduğu için bunu yürüyerek yapmak çok zordu. Sürekli geçen taş kamyonlarının içimizi ürperten sesi, tozu, çamuru vardı. Sonra yolun eteğindeki evler, evlere asılan çamaşır- lar toz duman arasında kalıyordu. Şimdi sen bunları bir çevreciye anlatsan burada doğa katlediliyor, sen kendini düşünüyorsun der, afili kelimelerle konuşur. Ama bu benim yaşamım ve yaşamıma müdahale ediliyor"

Hayde kızlar deyelum lafun aykirisini

Tüm bu süreçlerde Ayşenur'u

en çok etkileyen kadınların kendilerine has karşı çıkışları olmuş. Ayşenur bir belgesel çekimi ile ilgili olarak memleketi Senoz'a gitmiş. Oradaki insanlarla HES'ler üzerine sohbet etmiş. Bu sırada karşısına iki kız kardeş çıkmış. Kadınlar için de derenin sözünün geçtiği türkü söylemeye başlamışlar. Söylerlerken bir tanesi ağlamaya başlamış. Sormuşlar neden ağlıyorsun diye: Ben derem için ağlarım demiş. "İşte bu beni çok etkiledi. Ben belki size şimdi çok etkili ifade edemiyorum ama oldukça etkileyiciydi." diyor Ayşenur. Bizlerin de iki sopasıyla "ha vuracağum sizi" diye kızıyla tanıdığımız Gürgenli Nine bizleri etkilediği gibi Ayşenur'u da etkilemiş. "Bir gün" diyor Ayşenur "kadınlarla toplandık. Minibüsle bir yerden bir yere gidiyoruz. Yol HES çalışmaları yüzünden çok kötü. Kadınlar bağırılmaya başladı: Vuuuu gördünüz mü ne yapmışlar, babamın diktiği incir ağacını kesmişler, vuuuu kocaman gürgen vardı onu da kesmişler, iki adam zor sarardı nasıl kıydılar, yüzyıllık ağacı nasıl devirdiler. İşte sonra İstanbul'a döndüm. Şapkayı önüme koydum, ne yapabilirim? diye". Kadınların gücünü, karşı çıkışlarını anlatan bir şarkı yazmak için çalışmaya başlamış. Toplamış etrafındaki kadınları, kolektif bir şekilde düşünmeye başlamışlar. "Bahçeye hanımeli"

albumünün Manuşak bölümünde, kadınların umudunu temsil eden böyle bir şarkıya ihtiyaç var demişler. Önce ne varsa yazmışlar: Çernobil, sahil yolu, madenler, taş ocakları, santraller, topraksızlaştırma, dil, kültür... Fakat sonra demişler ki son zamanlarda kadınların en çok karşısında durduğu şey; HES. Sonra başlamışlar yazmaya HES'in hikayesini, sözler ise peşi sıra oluşmuş zaten.

"Hayde Kızlar Deyelum Lafun Aykirisini / Anlatalum Herkese HES'un Hikayesini / Sözümüz barajları buraya yapanlara / Deremizin suyundan ihale kapılara"

Bu şarkıyı büyük konserlerde kadın korusu olarak söylüyorlar. Şarkı söylenirken koro içinde 3 kadın horona başlıyor, sonra bütün kadınlar horona duruyorlarmış. "Horon da Karadenizlinin isyanıdır. Kadınların karşı duruş ruhu, horonla bütünleşiyor." diyor Ayşenur.

Devletiniz batsun, hiç olmayaydunuz

Artık sohbetimizin bitmesine yakın Ayşenur son süreçte bir etkinlik için hazırladığı Anarşizm ile ilgili şarkısından bahsediyor. Etkinlik müzisyen John Cage'i 100. yaş

gününde anmak için yapılan doğaçlama performanslardan oluşuyordu. John Cage'in "Song Books" kitabının içerisinde Anarşizmi konu alan, 35. Şarkıyı farklı müzisyen arkadaşlarıyla seslendirmiş. 35. Şarkı Henry David Thoreau'nun Sivil İtaatsizlik üzerine Yazılar adlı eserinin ilk paragrafından alınmış sözlerden oluşuyor. Kitap konuyu işlerken doğaçlama üzerine kurulu olan ve tamamen özgür bırakan bir anlayışı benimsiyor. Ayşenur bu şarkının üzerinde kendi coğrafyasını düşünerek ve Lazca çalışmış. Bu şarkıyı çalışırken aklına Gürgenli Nine gelmiş ve kendisini onun yerine koymuş. Ve kendini eli bastonlu Gürgenli gibi hissettiğinde devlet, hükümet, otorite karşıtı anarşist sözler yerini "Boyunuz batsun, Devletiniz batsun, Hiç olmayaydunuz" sözlerine bırakmış.

Meydan Gazetesi'nin kadınlar ile çıkarttığı bu sayı da Karadeniz kadını, müziğini, kültürünü bunu hissederek taşıyan ve de bizlere anlatan Ayşenur Kolivar ile evinde yaptığımız, oldukça güzel ve samimi sohbetimizi böylelikle bitirmiş olduk. Aslında Ayşenur bu yazıya kendisi kaleme alacaktı. Fakat Ayşenur'un işten kalan zamanlarında vakit geçirmesi gereken çok tatlı bir bebeği ve 8 Mart yaklaşırken birçok yerde kadınlara vereceği konserler var.

Paranın Vatanı Olmaz

Mercan Doğan

mdogan@meydangazetesi.org

Ayın başından itibaren, o ayın sonunu nasıl getireceğini; evinin kirasını, elektrik-sudoğalgaz faturalarını, çocuğunun okul giderlerini nasıl ödeyeceğini düşünen insandır *vatandaş*. Terimle ifade edilmek istenen bu kişinin siyasallığıdır da aynı zamanda. Tabii bu siyasallık birkaç yılda bir kullanacağı oy, kendi gibi vatandaş diğerleriyle yapacağı siyaset konuşmalarından çok da öte birşey değildir.

Vatandaşlık kavram ve kurumunun mucidi Eski Yunan'da ise bir ayrıcalıktır vatandaş olmak. Kamusal alanın aktif öznesi olan vatandaş, içinde bulunduğu siyasal yapılanmayı kararlarıyla yönlendirebilen/belirleyen siyasi bir kişiliktir.

Vatandaşlık kavramı, şu an kullandığımız anlamıyla Eski Yunan'dakine benzer öğeler taşısa da, temelde Fransız Devrimi ürünüdür. 1789 Fransız Devrimi'yle vatandaşlık, hukuki bir kurum olarak devlete dayandırılmıştır. Bu kurumun gelişiminde ulusal bilincin doğmasının ve ulus-devletin varlık kazanmasının çok önemli bir yeri vardır. Yani vatandaşlık, ulus-devletin ortaya çıkmasından sonra, birey ve devlet arasında bir ilişki biçimi olarak kendini göstermiştir. Bireyin vatandaşlığından kaynaklı hakları ve sorumlulukları vardır. Bu ilişki biçimiyle birey si-

yasal alana katılım hakkı elde edebilmiştir. Ulus-devletin egemenliği altında bulunan topluluğa mensup olan vatandaş, ulus-devlete aidiyet üzerinden tanımlanır. Dönemin ünlü düşünürlerinden Rousseau sayesinde yeniden canlanan vatandaşlık düşüncesi, yeni bir topluluğun, yeni bir siyasal egemenlik ideolojisinin ve bu ideolojinin meşruluğunun yaratılmasını içeren bir süreçtir.

Burjuvazi, vatandaşlık kurumu aracılığıyla ezilenleri de kendi siyasal yapılanmasına ikna etmiştir. Vatandaşlık aracılığıyla "herkesin özgür ve eşit olduğu"nu iddia ederek, bunu da hukuka dayandırarak karşısında savaştığı soyluları altedebilmiştir.

1789'dan bu yana burjuvazinin oluşturduğu bir siyasal yapılanmayla varlığını devam ettiren ve meşruluğunu ise yarattığı vatandaşlık aldatmacasından alan Fransa'da, son birkaç aydır gündemde olan tartışmalar -tüm bu tarihsel süreçte baktığımızda- vatandaşlığın çelişkilerini ortaya koyuyor.

Herşey Fransa Cumhurbaşkanı François Hollande'un, yıllık geliri 1 milyon Euro'nun üzerinde olanlardan %75 gelir vergisi alacağını duyurmasıyla başladı. Euro Bölgesi Krizi'nin tehdidini her geçen gün hisseden Fransa, böyle bir uygu-

lamayla nüfusun zengin %10'luk kesiminin vergileriyle bu tehdidi savurmaya hazırlanıyordu.

Tam da böyle bir dönemde Fransa'nın ünlü aktörlerinden Gerard Depardieu Belçika'ya yerleşti. Fransız vatandaşlığından çıktığını beyan ettiğinde Fransa medyası Depardieu'ya eleştiri oklarını yöneltti. Fransa Başbakanı Jean-Marc Ayrault, Depardieu'ya "sefil" dedi. Tüm bunların altında yatan neden, Depardieu'nun, Hollande'un zengin vergisinden kaçmak için vatandaşlıktan çıkmak istemesiydi.

Depardieu, Ayrault'a "Ben bir dünya vatandaşıyım." diye cevap verdi. 2012 yılındaki gelirinin %85'ini vergi olarak ödediğini ve 45 yılda toplam 145 milyon Euro vergi ödediğini söyleyerek Fransız vatandaşı olduğu sürece "vatandaşlığı"ni layıkıyla yerine getirdiğini vurgulamak istedi.

Fransa medyası Depardieu'ya eleştiri tonunu sertleştirdiği bir sırada, Depardieu Rusya vatandaşlığına geçtiğini açıkladı (tabii devlet başkanı Putin de bu "vatandaşlık"tan memnuniyetini). Bu "sansasyonel" vatandaş transferi konuşulurken, 41 milyar Euroluk şahsi servetiyle dünyanın en zengin 4. kişisi Bernard Arnault, Belçika vatandaşlığı başvurusu yaptı. LVMH'nin sahibi olan Arnault, Fransa'nın en zengin kişisi

olarak biliniyor. Belçika'dan vatandaşlık başvurusuna cevap gelmeden servetini bir vakıf aracılığıyla Belçika'ya aktardı. Fransa'dan bu vatandaş transferlerine bir de eski cumhurbaşkanı Sarkozy'nin İngiltere'ye yerleşeceği, 1.6 milyar dolarlık bir yatırım fonunu burada yöneteceği dedikodusu eklenince "Zengin Vergisi" tartışmaları iyice alevlendi. Zenginlerden alınması öngörülen varlık vergisi, Anayasa Konseyi tarafından iptal edilince Fransa'nın zengin vatandaşları biraz nefes aldılar. Ancak Hollande'un vergide ısrarlı olmalarını ifade etmesinden sonra 50 binin üstünde Fransız vatandaşının, Belçika vatandaşı olmak için başvurduğu Fransa'da konuşulanlar arasındaydı.

Yüksek vergilerden kaçmak için vatandaşlıktan çıkma dünyanın önde gelen servet sahiplerinin arasında bir moda aslında. Yakın bir zaman önce Facebook'un kurucularından Eduardo Saverin (2012 yılında dünyanın en zengin 634. kişisiydi) ABD vatandaşlığından çıkıp, sermaye geliri vergisi uygulamayan Singapur vatandaşlığına geçti. Tupperware'ın kurucusu Earl Tupper vergilerden kaçmak için şirketi satıp ABD vatandaşlığından çıktı.

Fransız Devrimi'nin liberal düşünürleri, vatandaşlık kurumunu yeniden kullanıma sokarken, kavramı ilişkilendirdikleri "özgürlük", "eşitlik", "adalet" gibi değerlerle vatandaşlığı meşru kılmışlardır. Bu değerlerle ilişkilendirilen vatandaşlık dünya üzerindeki ulus-devletler tarafından kabul edilmiştir. Oysa ezilenleri, bu değerlerle aldatarak düzene uyumlu bir kişiye dönüştürmekten başka birşey değildir vatandaşlık. Ekonomik ve siyasi çıkarlarına uygun olmadığı takdirde yarattığı kurumu "satan" zenginler bunun en açık örneğidir. Satabilen zenginlerin aksine sömürünün odağında olan ezilenler ise halen daha "vatandaş" olmanın gerekliliğiyle aldanarak yaşamaya devam etmek zorundadır. Zamanında bu kuruma dayanıp kendi iktidarını meşru gösteren zenginler, bu kuruma yüklediği değerleri yok sayıp "sermayesinin evrenselliğinin" peşine düşmüştür ve tabii ki bu iktidarın tarihsel takipçisi yeni dönem zenginleri de. Çünkü, hepsinin değeri ortak: para, ezilenleri sömürmek ve bu sömürüye ikna etmek...

LÜTİYEDEN ZİYADE...*

Melike Bozkurt

mboz@meydangazetesi.org

"Ayşe Ustaaa! Şu ağaçları bir şeritten geçirelim mi sana zahmet."

"Ne demek Şemsi Abi, hemen."

Bu cümledeki toplumsal rollerin değişmesi sizin de dikkatinizi çekti mi? Birincisi bir kadın bir erkek tarafından "usta" olarak çağrılıyor. İkincisi bir kadından testere makinesiyle ağaçları kesmesi "rica ediliyor".

Bir kadın olarak çalgı yapımcısı ol-

maya karar verdiğim andan itibaren bu kararımı kime söylesem insanların verdikleri tepki "kız başıma" bu işleri nasıl yapacağım üzerine oldu. Kadın için en "ideal" olan genelde masa başı, o da olmadı, onun narin yapısını zorlamayacak, güç gerektirmeyecek işlerde, "her kadının yapması gerektiği" gibi daha kendine uygun bir mekânda veya şartlarda çalışmak. Ağacını, malzemeni bin bir pazarlıkla tedarik etmek; çalışma aletine, makinene hakim olmak; or-

taya çıkardığın enstrüman üzerinden icracılarla temas kurmak... Bütün bunlar mesleğini severek yapan, her ürettiği şeyle kendisi de "üreyen", kendini sanatı ve zanaatıyla ifade eden birisi için ne kadar zor olabilir, bir kadın için de o kadar zordur.

Kadın ya da erkek, müziğe, emeğe, sanata verdiğimiz değer aynı, ama karşılaştığımız zorluklar farklı. Kadın fiziksel zorlukların yanında, kafalarımızdaki toplumsal kalıplar-

la da uğraşmak zorunda. Bir kadının da işine verdiği değer ölçüsünde "usta"laşabildiğini, kapitalist seri ve hızlı üretim koşullarında ürettiği her biri birbirinden farklı ve yapımcısıyla beraber zamanla olgunlaşan çalgılar ürettiğini deneyimlemekteyim. Kadın bir çalgı yapımcısı olarak geçen zamana emek ve kıymet biçen her erkek lütiye gibi ben de kapitalist şartlara karşı "erkek"leşebildiğimi göstermek zorunda kalıyorum.

Peki, kaba işlerle özdeşleşen erkekler, zaman zaman incelikler gerektiren bu işte, ortaya çıkardığı enstrümanın ilk sesini duyduğunda çocuğundan ilk kelimeleri duyan baba gibi evcimen, dişil addedilen duygularla dolu zaman aynı önyargılarla karşılaşmıyorlar mı? Karşılaşılan bu önyargılar toplumun nezdinde pek erkekçe olan bu mesleğin ufak kadınsal gedikleridir olsa olsa. Yine böylece toplumun yaftalama oyununa geri dönmüş olduk. Oysa ki yüzü yaşama dönük olan kadının özünde hep bir yaratım ve bir üretim vardır. Kapitalist yaşamın bencilliğinden kendini çeken kadın kendi yaratım gücünü fark eder. Bu farkındalıkla kendini gerçekleştirir.

Toplumsal rollerin absürtlüğü, işin esasının yapılan işte olduğu, ürettiğinin cinsiyetsizliği bu kadar açıkken bu oyunu sürdürmenin anlamı ne?

*Lütiye: Çalgı Yapımcısı.

Kadınlardan Reklam Panosu Olur Mu?

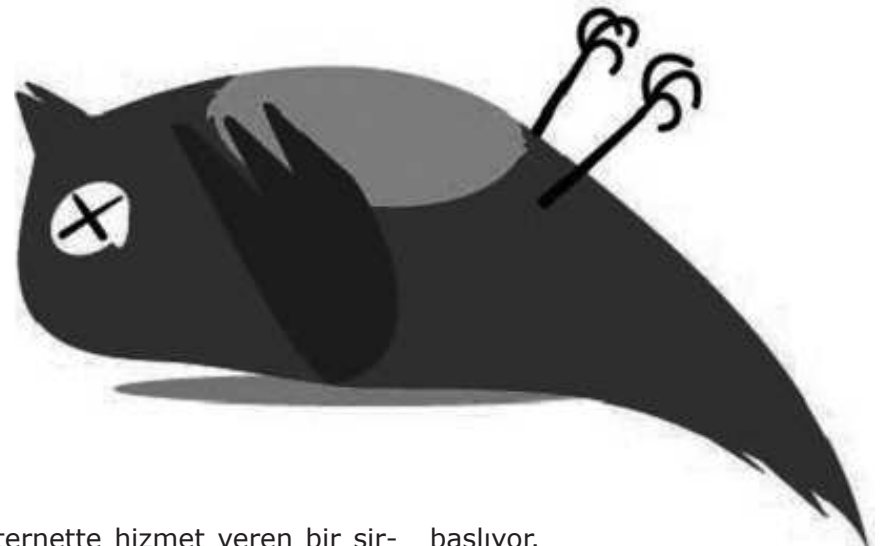
Daha önceleri kadınlara reklam panolarında sıkça denk gelirdik. Japonya'daki bir şirketin bulduğu yeni bir yöntemle artık kadınların kendisi olan panolarda reklamlara denk geleceğiz.

Japonya'da Absolute Territory isimli şirket kadınları reklam panolarında kullanmak için sıra dışı bir yöntem seçmiş. Şirketin yöntemi kadınların bacaklarını reklam alanı olarak kiralamak... Şirket Kasım

ayından beri bu reklam için bin 300 başvuru almış. Kadınların ise bir reklam panosuna dönüşmek için yapması gereken şey; dövme şeklinde olan reklamı bacaklarına yapıştırmak ve mini etek giymek... Ayrıca bu reklamı 8 saat boyunca halka açık bir alanda göstermek zorunda olan kadınların, çalıştıklarını kanıtlamak için de fotoğraflarını Facebook ve Twitter'da paylaşmaları gerekiyor.

Ölümüne Tweet

LivesOn adlı şirket, müşterilerine sonsuza dek sosyal yaşam vaat ediyor: "Bedenimi alabilirsin ama Tweetimi asla!"

İnternette hizmet veren bir şirket, öldükten sonra sizin adınıza tweet atmak için hazırlanıyor. Şirket sizin yaşamsal alışkanlıklarınızı izlerken "ölümden sonra sosyal hayattan kopmamanız için" mesajlarınızı şimdiden hazır ediyor.

"LivesOn" adlı servis şirketi, öldükten sonra tweet atma hizmeti için ön hazırlıklarına başladı. Şirket müşterilerinin beğendiklerini, sevdiklerini, onlar ölmeden önce kaydetmeye ve sınıflandırmaya

başlıyor.

LivesOn ölmeniz dahi adınıza tweet atmaya başlayarak, sizi "sosyal" olarak sanal dünyada tutmaya devam edecek. Facebook hesapları için de benzer bir hizmete çalışan şirket, hem Twitter ve hem de Facebook'un kullanıcılarını "ölümün bile ayıramayacağını" söylüyor. Siz de "sonsuz dek tweet, sonsuz dek face" diyorsanız; sosyal bir ölü olmayı seçebilirsiniz.

Anarşistlerden Dayanışma Hastanesi

“Devlet olmadan işimiz çok daha kolay!”

“ Onlar kapitalizmin sağlık sistemine karşı herkesin faydalanacağı bir dayanışma hastanesi kurarak, devlet olmadan da yaşayabiliriz diyorlar. Çünkü devlet olmadan işimiz çok daha kolay! Anarşist ve komünist inisiyatiflerin ortak çalışmasıyla yürütülen Dayanışma Hastanesi (Koinwniko İatreio), Yunanistan’da gönüllülük ve dayanışma esasına dayanarak, ihtiyacı olan herkese ücretsiz sağlık hizmeti sunuyor. Meydan Gazetesi inisiyatiflerinden Özlem Arkun’un Dayanışma Hastanesi gönüllüleri ile yaptığı röportajı sizlere aktarıyoruz.

Artık sağlık satılabilir tedavi hizmeti; tedavi ise, hastalığın sürekliliğini sağlarken, maksimum kazanç sağlamak anlamına geliyor. İlaç sektörünün piyasada gittikçe daha büyük bir paya sahip olması, hastanelerin özelleştirilmesi, sağlık ve sosyal güvene konularındaki yeni düzenlemelerin hepsi bu ticarileşmeye zemin hazırlıyor. Hal böyleyken parası olmayanlar, bırakın tedavi olmayı hastaneden randevu almaya bile çekiniyor.

Bu yazıda yukarıdaki tarifin dışında bir hastaneden bahsediliyor. Bu hastane, Yunanistan’daki Dayanışma Hastanesi. Dahiliye, pediatri, diş ve kamu eczanesi gibi hizmetleri içinde barındıran Dayanışma Hastanesi, Yunanistan’ın Selanik şehrinde bir seneyi geçkin bir süredir halka hizmet veriyor. 200 kadar doktorun gönüllü olduğu bu hastanede, fiili olarak çalışmayan ancak hastaneyle dayanışmak isteyen birçok başka doktor, bedava sevk alarak hastane ile dayanışma gösteriyor. Ekonomik krizin etkisi hissedilmeye başladığından bu yana, bir taraftan halkın sağlık alanındaki ödenekleri kesintiye uğrarken, diğer taraftan da artan işsizlikle birlikte sağlık sigortasından da faydalanamayan insanların sayısı giderek artıyor. Durum böyle iken Selanik’te gönüllülikle işleyen ve tamamen ücretsiz olarak hizmet veren bu hastane, birçok insan için gerçek bir çözüm üretiyor.

Anarşist ve komünist inisiyatiflerin ortak çalışmasıyla yürütülen bu deneyimi paylaşmak adına Dayanışma Hastanesi’nin biri dışı (Nefeli) diğeri sekreter (Delia) olan iki gönüllüsüyü yaptığımız röportajı aşağıda yayınlıyoruz.

Merhaba, ilk olarak Dayanışma Hastanesi fikri nasıl ortaya çıktı?

Nefeli A.: Aslında fikrin ilk ortaya çıkışı,

yaklaşık iki yıl önce, göçmenlerin yaptığı açlık grevine rastlıyoruz. Çalışma ve oturma izni olmayan yaklaşık 300 göçmenin katıldığı açlık grevi süresince birçok politik grup onlarla dayanışma gösterdi. Bu grupların arasında bir de doktorlardan oluşan bir gönüllü grubu vardı. Bu açlık grevi süresince göçmenlerin sağlık durumu takip edildi, 40 günün sonunda göçmenlerin kağıtlarını alıp, açlık grevini sonlandırmalarının ardından gönüllü doktorlar tarafından bir toplantı yapıldı. Göçmenlerin sağlık hizmetinden faydalanamadığı gerçeğinden yola çıkarak oluşan göçmenler için bir hastane fikri, daha sonra biraz daha büyüyüp genişleyerek herkese açık bir Dayanışma Hastanesi fikrine dönüştü. Bu kararın alınmasının ardından herkesi dayanışmaya çağırdık. Bu süreçte birçok kişi bizimle dayanışma gösterdi, birçok şehirden her anlamda destek geldi. Sadece doktorlar, hemşireler ya da eczaneler değil herkes bu dayanışmaya ortak olmak için elinden geldiğince destek gösterdi. Bu hepimiz için çok motive edici bir süreçti.

Dayanışma Hastanesi herkese açık dediniz, peki Dayanışma Hastanesi’nde tedavi olmak için herhangi bir önkoşul var mı?

Delia N.: Herhangi bir önkoşul yok fakat, Dayanışma Hastanesi’nin bazı prensipleri var. İrkçi, faşist ideolojilere ve azınlıklara uygulanan ayrımcılığa karşı, dayanışma ve eşitlik prensiplerini sahipleniyoruz. Çünkü herkesin sağlık hakkı olduğunu savunuyoruz. Bu yüzden muayene olmak için randevu almak yetiyor.

İşsizliğin arttığı ve her geçen gün daha fazla insanın sağlık sigortasından faydalanamadığını biliyoruz. Bu durumda Dayanışma Hastanesine olan talep oldukça

yoğun olmalı. Hastanenin işleyişini nasıl programlıyorsunuz?

D: Evet aslında oldukça yoğun çalışıyoruz, talep gerçekten de yüksek. Bu yüzden randevu sistemi işleri sıraya sokması açısından oldukça kolaylaştırıcı oluyor. Bunun dışında biz de bir mesai sistemi uyguluyoruz. Sabah 10-14, öğleden sonra ise 17-22 arasında çalışan iki vardiyalı bir sistemle çalışıyoruz. Hastanede her ay hep birlikte yapılan düzenli toplantıların dışında, her grubun kendi arasında aldığı toplantılarla vardiyaları ve nöbetleri belirliyoruz. Mesela sekreterler olarak biz ayda iki toplantı yapıyoruz ve günde iki vardiya olarak çalışıyoruz. Böylece kişiler kendi yoğunluklarına göre en uygun inisiyatif çizelgesini çıkarıyorlar.

Diğer taraftan siz de hiçbir tedavi ve ilaçtan para almıyorsunuz. Peki, Dayanışma Hastanesini nasıl döndürüyorsunuz?

N: Bu noktada bireylerin bizimle gösterdikleri dayanışmayı esas alıyoruz. Dayanışma Hastanesi açıldığından bu yana birçok insan hem parasal anlamda hem de ilaç göndererek bizimle dayanışma gösterdi ve göstermeye devam ediyor. Hastanenin doktorlarının yanısıra bizimle dayanışma gösteren başka hastanelerden 200 kadar gönüllü arkadaşımız var. Bu şekilde hastanenin hizmet veremediği kliniklere de bedava sevk sağlayabiliyoruz. Bu şekilde örneğin doğum kliniğimiz henüz olmadığı halde, hamileleri hastaneye sevk ediyoruz.

D: Bireysel dayanışmanın yanı sıra biz de zaman zaman bazı etkinlikler düzenleyerek bütçe oluşturuyoruz. Örneğin geçtiğimiz Kasım ayında dayanışma merkezinin ilk yılında, üç gün süren bir dayanışma takvimi organize ettik. Bir sergi düzenledik ve bir dayanışma konseri yaptık, bu şekilde biraz para topladık.

Yani hastanenin ekonomik iskeletini dayanışma oluşturuyor.

Peki, Dayanışma Hastanesi'nin bir hayır işi olmadığını nasıl anlatıyorsunuz?

N: Gelen insanlara anlatıyoruz, herkesle konuşmaya çalışıyoruz. Ve genellikle olumlu tepkiler alıyoruz. İnsanlar genellikle bunun bir parçası olduklarını anlıyorlar ve dayanışma göstermek istiyorlar. Örneğin benim bir hastam gelip hastanenin temizliğini yapıyor. Bunun dışında düzenli olarak hastanelerin önünde eylemler yapıyoruz. Bu eylemlerle hem doktorları, hemşireleri bu dayanışmaya dahil etmek için hem de Dayanışma Hastanesine gelen insanlara derdimizi bir nebze daha anlatabilmek için önemsiyoruz. Bu yüzden iletişime geçtiğimiz herkesi bu eylemlere çağırıyoruz.

Bunların dışında belediyenin ya da polis tepkisi nasıl Dayanışma Hastanesi'ne?

D: Aslında şimdiye kadar hiç olumsuz bir tepkiyle karşılaşmadık. Hatta altı ay önce belediye başkanı bize para vermek istedi. Ama biz kabul etmedik ve bunu yazılı olarak deklare ettik. Bu başışı kabul etmedik çünkü belediye birçok alanda göçmenlerin işlerini zorlaştırıyor, onlara karşı ayrımcı bir politika uyguluyor. Biz belediyenin bu politikalarına karşı mücadele ediyoruz, aynı kurumdan para almayı kabul etmiyoruz. Aynı şekilde polis de bize ilaç vermek istedi ve biz bunu da kabul etmedik. Çünkü polis de hem göçmenlerin, hem yoldaşlarımızın hem de toplumsal amaçlarımızın tam da karşısında duruyor. Dolayısıyla onları da onların yardımlarını da istemiyoruz; çünkü onlar olmadan işimiz çok daha kolay!

Yeri gelmişken genel olarak nasıl bir toplumsal amaçtan bahsedebiliriz? Dayanışma Hastanesinin örnek aldığı deneyimler var mı?

D: Zapatist kliniklerini örnek olarak verebi-

liz. Aslında biz de dayanışmayı yükselten bir fikri benimsiyoruz. Ulusal sağlık sisteminden dışlanmış, sigortasız ve güvencesiz kimsele- rin sağlık hizmetlerimizden karşılıksız bir şekilde faydalanmasını istiyoruz. Bunu yaparken de kolektif bir dayanışma ilkesini işletiyoruz. Çünkü insan sağlığının, üzerinden kar edilen bir alan olmasını reddediyoruz. Bunun için de herkese açık bir dayanışma ile özyönetimi esas alan bir sağlık sistemini işletiyoruz. Böylece insanların devlete ihtiyacı olmadığını açık bir şekilde gösterebiliyoruz. Aslında bu bütünlük- lü bir tahayyülün sadece bir parçası. Ve bu parçasında bize düşen sağlığın ücretsiz olması, halk sağlığının adım adım örgütlenmesi oluyor.

Son olarak bu sayıda değindiğimiz dış sağlığı ve beslenme ile ilgili bir soru sormak istiyorum. Bir dişiçi ve antikapitalist olarak dış problemlerinin kapitalist beslenme alışkanlıkları ile nasıl bir ilişkisi olduğunu düşünüyorsun?

N: Bu konuda bildiklerimden yola çıkarak şunu söyleyebilirim. Kapitalist beslenme kültürüne özellikle fastfood kültürüne baktığımızda yediklerimiz fazlasıyla yumuşak. Oysa dış sağlığı için yumuşak değil sert yiyecekler her zaman daha iyi. Bununla birlikte tabii endüstriyel gıdaların, et, süt, yoğurt gibi üretimi endüstriyelleşen ürünlerin besleyici değerini kaybetmesi bir yana zararlı hale gelmesinin de etkisi vardır. Fakat beslenme alışkanlıklarının dışında kapitalist sistemde sağlığın satılıyor olması da çok büyük bir etken. Yani iki taraflı bir kapitalist etki söz konusu. Hem hasta ediyor hem de tedavi etmiyorlar. Mesela dış sağlığı Danimarka, İsveç gibi Avrupa ülkeleri dışında sağlık güvencesi kapsamına alınmıyor. Bu yüzden çoğu kez görmezden geliniyor. Dış sağlığının ücretli olmasından dolayı sürekli ihmal ediliyor olması da ağız sağlığının bozulmasında oldukça etkili.

Paylaşımlarınız için teşekkür ederiz.

"En büyük şiddet, yoksulluktur!"

Erdoğan'ın Rahim Hesapları ve Rahim Olmayan Kadınlar*

Fidan Akçay

2008 yılında katıldığı Dünya Kadınlar Günü panelinden bu yana "en az 3 çocuk" diyen TC Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan, basit bir Devlet Bahçeli hesabı yaparak çıtayı yükseltti. Katıldığı bir yüksek tabaka düşününde, "Benim katıldığım evlilik merasimlerinde biliyorsunuz bir tavsiyem var. Kızımız 5 kardeş, oğlumuz da 6 kardeş. Ortalamasını alırsak 5 buçuktan 6 çocuk yapar. Biliyorsunuz yıllarca bu ülkede doğum kontrolü diye bir mekanizma çalıştırdılar, bu milletin kökünü kazmak için yaptılar. Bu oyunu bozacağız. İnançlı ve asimile olan aileler bu konuda çok hassas olacak." dedi.

Daha önce Karadeniz'de yaptığı bir konuşmada, nüfus artış hızının düşmesinden duyduğu rahatsızlığı dile getirip Eski İçişleri Bakanı İdris Naim Şahin'i örnek göstererek, "İdrisciğim Ordu'nun nüfusunu arttırmak için çok çalıştı. Onda 6 çocuk var. Sizde ne var?" demiş, 6 çocuk açıklamasının yolunu yapmıştı.

İki haberi de dinlerken 86 yaşındaki ninem yanımdaydı. İlkinde "He sanki dersin İdris düğmeye bastı da oldu çocuk. 11 canlı doğum yaptım, kolaysa kendi yapaydı." diye başlayıp bir saat kadar, önce başbakanın sonra dedemin kulaklarını çınlattı. İkincisinde "Kız bu hesapla yandın ha." dedi bana. "Dedende 17 kardeş vardı, bende 6. Ananda malum, babanda kaç vardı?" 9. "Sen ayvayı yemişin."

Ninem haklı. Erdoğan'ın rahim hesaplarıyla günden güne daha çok ayva geliyor önümüze, süslü tabaklarda. Rolümüz çoktan biçilmiş; evi çekip çevir, eşinin gönlünü hoş tut. Dayağı afiyetle ye, kan kus, kızılıcak şerbeti içtim de. İktidarlar çocukları katlettiğe sen daha çok doğur, vatana millete hayırlı evlatlar yetiştir. Kimi zaman nüfus politikaları bahanesiyle, kimi zaman gündemi değiştirmek için, çoğu zaman da rolünü pekiştirmek, sana yerini hatırlatmak için el atsın Erdoğan ve diğer iktidarlar, iktidarlılar rahmine. Ses etme sakın, yapsınlar rahminin, yaşamının hesabını.

Bir kalıba döküyorlar ya bizi, kadın dediğin böyle olur diye. Yufka yürekli, rahimdir diyorlar ya. Sığmıyor kadınlar o kalıplara, sabrımızla beraber taşıyoruz. Affetmiyoruz artık.

Bağışlamıyoruz Erdoğan. Kadınlar; tacizinin, tecavüzünün, cinayetinin yanı sıra, utanmadan kürtajı karşıladığı katliamlarını da unutmuyor, affetmiyor. Sen de unutma ki; iktidar bir balondur, -şu sevimli, rengârenk olanlardan değil- şişirildikçe yaşamlarımızı gasp eden, nefes alacak yer bırakmayan. İktidara son verecek olan ise küçücük bir toplu iğnedir kimi zaman, lazım olur diye daima ninemin döşüne takılı duran.

*Rahim(Arapça): Bağışlayıcı, affedici.

Dünyanın Bir Ucundan Diğere DİRENEYEN KADINLAR

Dünyanın birçok yerinde kadınlar farklı şekillerde ancak benzer şeylere karşı direniş gösteriyor. Birçoğunda ise anarşist nüveleri görmek mümkün. Bahsettiğimiz sadece herhangi bir şeye karşı direnmek değil, yaşamı savunarak dönüştürmek aynı zamanda. Bu yüzden de hepsinin en önemli yaşamlarını devrime çevirmiş olmaları. Bu devrim, içindeki kadınları özgürleştiren bir devrimdir.

Meksika'nın Kadın Futbolcuları Zapatistas Hermanas: Bu Oyunda Bizde Varız!

Zapatistas Hermanas futbolun erkek işi olmadığını düşünerek keyif olsun diye buluşarak top koşturan Meksikalı kadınlar. Futbol bir oyundur onlar için ve elbette erkeklerin oyunudur. Ama belirli bir yaşa kadar bu keskinlik o kadar belirgin değildir. Genellikle onlar çocukluk döneminde sokak aralarında erkeklerin bu gizemli alanına dâhil olurlar. Oyunlar; ilişkileri, kuralları, kural koyucuları, içeridekileri ve dışarıdakileri belirler. İçeride olmak taraf olmanın bazen koşulu bazen sonucudur. Dışında kalanın içine oyunu düşünmeye, içerdekileri görmeye ve en hakiki eleştiriye adeta hakkı olmuştur. Sokaklarda beliren bu ilişkiler içine doğulan sosyo-politik kültürün bir yansımasıdır. İşte oyunun

kurallarını ve taraflarını da "genellikle" bu kültür belirler. Yani tesadüfî, istisna olarak tercihen bir takımı tutmak, taraftar olmak ve pek tabii futbolu sevmek.

Ancak bu kadınlar için durum biraz farklı. Futbol yaşamın bir parçası ve bir oyun neticede. Bu oyunda kazanan kaybeden yok. Rekabet yok. Ödül yok. Zapatistas Hermanas kadınları sırtlarında çocuklarıyla, çıplak ayaklarıyla top koştururlar. Onlar için futbol oynamak, yemek yapmak, toprağı ekmek gibidir. Paylaşmaktır aynı zamanda. Bu, Meksika'daki kız çocuklarının bir çatlak bulup erkeğin alanına sızmasıdır. Yani kadınca bir direniştir. Pekâlâ, futboldan anlayıp, güzel pas verip, iyi çalım atıp gol atabilmektir. Aynı zamanda belki bilmeseler de "yaygın kadınlık ve erkeklik" algısını iki taraftan da bozmaya niyet etmişlerdir.

Mujeres Libres: Kadının Özgürlüğü Anarşizmde!

1936'da anarşist devrim İspanya'nın topraklarını sarmalamış, mücadele beraberlik ruhunu pekiştirmişti ve anarşistler herkes için özgürlük istiyordu. Aynı zamanda bu özgürlük arayışı tarihte derin izler bırakacak olan anarşist bir kadın hareketini doğurdu: "Mujeres Libres"

İspanya'da her yaşta ve her kesimden kadın kendi kurtuluşlarının kendi hayalleriyle, akıllarıyla ve bedenleriyle olabileceğinin farkındaydı. Ancak anarşist de olsa devrim de olsa kadın erkek arasındaki farklılıklar göz ardı edilebilirdi, bunu biliyorlardı. Onlar için, kadınların ezilmesinin kaynakları evde ya da işyerindeki sömürden daha geniş ve daha derindi. Kadınların ezilmesinin ekonomik ve sosyal olduğunu, kadınların aşağılanmasının otoriter ve hiyerarşik mekanizmalar olduğunu, aile ve kilise gibi ahlakçı kurumlar aracılığıyla geliştirildiğini söylüyorlardı. Böylesi bir dönemde söyledikleri kadar radikaldiler. Örgütlendiler ve cephede savaştılar. Aynı zamanda doğum kontrolü, evlilik ve aile planlaması gibi konularda mücadele ettiler. Onlar İspanya'da içsel devrimin, yani kendi devrimlerinin, peşinden yürüdüler. Anarşizmin devrim fikrinde bütünleştirdiler; Her gün özgürleşerek ve yaşamlarını özgürleştirerek bugünlere uzanan bir mirasın taşıyıcıları oldular. Tıpkı şimdi olduğu gibi!

Karadeniz Kadını; Ben Doğayım, Doğam Yoksa Ben de Yokum!

Karadeniz'in kadını doğayla bir bütündür. Deresi, ağacı, toprağı, ineğı hepsi onun yaşamının bir parçasıdır. Bir tanesi bile elinden alındığında iklimi gibi hırçınlaşır Karadeniz kadını. Doğada yaşam sürmenin güçlüğünden, yaptığı işten değil doğa gibi özünden alır gücünü. Direnişi de, mücadelesi de doğası ve yaşamı içindir. Uzun zamandır Karadeniz'de bir yıkım ve saldırı var. Devletin ve şirketlerin HES (Hidro Elektrik Santral), termik, nükleer, sahil yolu, taş ocağı gibi projeleriyle Karadeniz kadını özünden koparılmak isteniyor. Tüm bu projeler şirketler daha çok kazansın, devlet daha çok yatırım yapsın diye. Ne olursa olsun

er Ucuna ÖZGÜRLEŞİYOR

orlar. Bu direnişlerin
rışı koşulsuz
emli ortak noktası

Brezilya'nın Topraksız Kadınları (MST): Yaşam İçin İşgal Et!

Brezilya'da yıllar önce kadınların doyurmak için yerli halk büyük toprak sahiplerinin topraklarını işgal etmeye başladı. Geçimlerini sürdürebilmek için kolektif bir şekilde ekolojik tarım yaptılar. Mevcut olana alternatif tıp ve eğitim konusunda çözümler üreterek yaşamlarını dönüştürdüler. Bu özgürleşme hareketinin tohumlarını eken köylüler giderek yayıldılar, çoğaldılar ve parçalandılar. Brezilya'da büyüyen bir halk hareketine dönüştüler ve kendilerini "Topraksızlar" olarak tanımladılar. Belirli sayıları kadar sınırları var. Küçük otonomlar halinde yaşıyorlar. Onları yönetecek bir lidere ihtiyaçları yok. Tüm ekonomik ve yaşamsal kararlarını birlikte oluşturdukları komitelerde alıyorlar; o yıl ne ekecekleri, okul müfredatı içinde ne yapacakları, ortak paralarını nasıl harcayacakları, nasıl bölüşecekleri gibi. İhtiyaçları kadarını üretiyor ve kooperatifleri aracılığıyla kendi yediklerini satıyorlar. Kadınlar tüm bu işleyişin birer parçası ve aktif katılımcıları. Ancak yine de sorunlarını fark ederek kendi mücadele alanlarını yaratmışlar. Kadın olmanın zorluğu karşısında erkeksiz yeni bir direniş alanı oluşturmuşlar.

Kürt Kadınları: Özgür Toplum İçin Kadın Özgürlüğü!

Sorxwin, Rozerin, Viyan, Berwar, Rojbîn, Zilan... Onlar yıllardır yaşadığı topraklarda istenmeyen, kendi dilini konuşamayan, kendi kültürünü yaşayamayan kadınlar. Devletin sömürgeleştirmek için, birer Kürt olduklarını unutturmak için, yaşadığı yerden sürdüğü, katlettiği, savaş açtığı bir coğrafyanın kadınları. Acıyı ve öfkeyi içlerinde barındıran ancak yaşamakta ve mücadele etmekte ısrar eden kadınlar.

Kürt halkı yıllardır mücadele ediyorlar. Ancak Kürt kadını sadece yaşamını çalan ve yok eden devlete ve kapitalizme karşı değil, aynı zamanda erkek egemen ve cinsiyetçi tüm baskılara karşı özgür bir kadın hareketi yaratarak mücadelesini sürdürüyor.

Mezopotamya'nın kadınları doğdukları andan itibaren sadece kadın olmanın de-

ğil aynı zamanda Kürt kadını olmanın baskısıyla karşı karşıya kalıyorlar. Modern olmanın kalıplarına sığamayan ve doğdukları andan itibaren yüreklerinde yeşeren direnişle mücadeleye koşulsuz sarılıyorlar. Çünkü biri ya da birileri sizin yaşamlarınız üzerinde birer tehdit oluşturursa sizin yaşamak için mücadele etmekten başka şansınız yoktur. Bu mücadele eğer yaşam için veriliyorsa her şeyi göze alırsınız. İşte bu yüzden ki Kürt kadınlarının mücadelesi yaşadığımız toprakların en örgütlü mücadelelerinden biridir. Yaşamlarının üzerinde en büyük otorite olan devlet varken, devletin emirleri sorgulanmazken, aynı devlet katlederken, şiddet uygularken, yok sayarken ve aslında bir devletin varoluş amacı bu iken, siz artık devlete inanmazsınız. Bu toplumda ise ancak kadınlar özgürleşirse, toplum gerçek anlamda özgürleşebilir.

dereye, toprağa, ağaca ve canlılara yapılan bu saldırı, Karadenizli kadınların direnişiyle yanıt buluyor. Ellerinde sopaları ve taşlarıyla, yaşlı nineleri ve genç kadınlarıyla inatçı, hırçın ve kararlı bir direniş. Karadeniz'in bir ucundan bir ucuna; Loç'un sarı yazmalı kadınları, Senoz'da şantiye taşıyan Gürgenli Ninelere, "Vadimize gelmesunlar yoksa vururus onları" diyen Hemşinli kadınlar, yoğun gaz bombaları ve jandarma-polis şiddetine rağmen termik santrale karşı direnen Gerzeli kadınlar, nükleer santralleri şehirlerine sokmamaya kararlı Sinoplu kadınlar hepsi yaşamları için direniyorlar. Çünkü Karadeniz kadını için, doğanın ve tüm canlıların özgürlüğü aynı zamanda onların da özgürlüğü demek.

ADALETE GÜVEN'İM YOK!

"18 yaşındaki oğlum patronları tarafından öldürüldü. Karakol, yaralı gittiği poliklinik, öldürüldüğü Evyap Lisesi'nin patronu ve herkes bu olayı örtbas etmek istedi" diyen, acılı annenin dört yıldır oğlu Güven Karakuş için çalmadığı kapı, gitmediği yer kalmadı. Karakuş ailesinin bu süreçlerde neler yaşadığını ve adalet süreciyle dayatılan adaletsizlikleri anne Aysel Karakuş'la konuştuk.

Zeynep Kocaman

zkocaman@meydangazetsi.org

Ayazağa'daki Evyap fabrikası önü

6 Eylül 2008'de 18 yaşında bir lise öğrencisi olan Güven Karakuş'un ölümüyle ilgili bazı gazeteler ve televizyon kanallarında acılı bir annenin feryadına tanık olmuştuk. Anne oğlunun ölümünün bir kaza olmadığını oğlunun kasıtlı bir cinayete kurban gittiğini söylüyor ve "adalet istiyorum" diyerek feryat ediyordu. Aysel Karakuş gazetelere, televizyon kanallarına, başvurabileceği bütün mercilere gitmiş, yazılması gereken bütün dilekçeleri yazmış. Ancak oğlunun öldürüldüğüne dair hiçbir kanıt ulaşamamış. Mevcut kanıtlar annenin söylediği üzere, emniyetteki belgelerin arasında uzun süre unutulmuş, oğlunun ölümüne neden olanlar tarafından yok edilmiş.

Dört yıl süren yargı süreci boyunca seslerini duyurmaya çalışan Karakuş ailesinin tek istediği oğullarının ne şekilde ve kimler tarafından öldürüldüğüne ilişkin bir açıklama. Çünkü Güven'in ölümünün ardında açıklanamayan birçok

soru, ortadan kaybolan kamera görüntüleri, doktor raporları gibi önemli kanıtlar var. Kimsenin cevaplayamadığı soruların cevabını bu dört yıllık süreçte bir dedektif gibi oğlunun ölümünü aydınlatmaya çalışan anne Aysel Karakuş bulmuş. Meydan Gazetesi olarak Güven Karakuş'un ölümüne neden olan olayları, Karakuş ailesinin dört yıldır neler yaşadığını ve adalet süreciyle dayatılan adaletsizlikleri anne Aysel Karakuş'la konuştuk.

Karakuş ailesi 2006 yılında Erzurum'un Tekman ilçesinden İstanbul'a gelmiş. Güven Şişli Lisesi'nde son sınıfta okurken, bir yandan harçlığını çıkarmak için bir pimapencinin yanında çalışıyordu. Ancak parasını doğru düzgün alamayınca işten ayrılmak istemiş. **Patronu Mehmet Eker, Güven'i ölümünden bir gün önce arayıp tekrar işe çağırmış. Güven çalışmak için değil ama daha önce alamadığım paramı alırım düşüncesiyle son kez gitmiş**

işe. Gidiş o gidiş.

Anne Aysel Karakuş olayı şu şekilde anlatıyor; "Bu Mehmet Eker'ler arabayla çarşıdan almışlar oğlumu Evyap Lisesi'ne götürmüşler. Bize öğlenden sonra haber geldi, "oğlunun eli kesildi, gelin" diye. "Biz sonra öğreniyoruz ki Güven'im ölümle pençeleşiyor." Aile olanlardan bihaber hastaneye koşuyor. Kötü haberi de o sırada öğreniyorlar. Anne Aysel Karakuş "oğlum nasıl öldü, kim getirdi, ne olmuş" dese de nafile, ne ilgilenen, ne de sorularını yanıtlayan biri var.

Aysel Karakuş olaydan hemen sonraki gün oğlunun öldürüldüğü Evyap Lisesi'ne gidiyor. Okuldaki hademelere soruyor, soruşturuyor; "Güven o gün malzemeleri taşımış işi bitmiş saat on gibi patrona bir telefon gelmiş, panik olmuşlar, onlar telefonda konuşurken Güven de hademeyle konuşuyormuş. Sonra bu patronlar apar topar birbirleri ardına düşmüşmüşler, Güven de herhalde paramı verin diye bunların peşine düşmüş. Sonra kavga çıkmış. Oğlumu dövüp, temizlik odasına kilitlemişler. Yalvarışını duyunca okulun temizlikçisi kadın kapıyı açmış, yaralı kaçmış Güven."

Güven yaralı bir halde koşarak oturdukları mahalle meydanındaki polikliniğe gitmiş. Güven'in yaralı koştığına tanık olanlar varmış ama mahkemede tanıklık etmemişler. Hatta meydanda bulunan mobese kamerası dahil diğer dükkanların tüm kamera kayıtları silinmiş ve yok edilmiş. Anne, Derman Polikliniği'nde çocuğunun yaralı halde 4 saat bekletildiğini, Güven'in kendileri ve polis dahil kimseyi aramadığını, ama hastaneden de kimsenin onlara haber vermediğini söylüyor. Poliklinikte Güvenle ilgili hiçbir rapor düzenlenmeden Güven ambulansla Okmeydanı Hastanesi'ne sevk ediliyor.

Annenin anlattığına göre Güven Okmeydanı'na kaldırıldığı sırada Şengül Kömeç isimli bir kadın Güven'i görüyor ve bunu anneye anlatıyor. Kadın bana anlattı; "Hastanede oğlumun yanına doktorun geldiğini ve olayın nasıl meydana geldiğini sorduğunu, oğlum Güven'in ise o yaralı halde olmasına rağmen, eliyle patronu Eker'in yanında bulunan damadı-

nı işaret ettiğini onlar yaptı dediği söyledi." Karakuş ailesi Okmeydanı hastanesine oğullarını görmek için gittiklerinde yanlarına gelen bir başka doktor da "teyze senin oğlunu darp etmişler bu işin peşini bırakma" demiş.

Bu sorumsuzluğa karşı Anne Karakuş polikliniğin sahibine kadar gitmiş ancak yardım bulacağına "Bu işin peşini bırak, burası Karadeniz, benim boğazıma bıçak dayadılar, sana da bir şey olursa sorumlusu ben değilim" sözlerini işitmiş.

Tüm anlattıklarınız yani bu yaşananlar Mehmet Rifat Evyap Anadolu Teknik Meslek Lisesi'nde gerçekleşiyor. Bu konuda Evyap patronu size bir açıklama yaptı mı? diye soruyoruz Anne Aysel Karakuş'a; "Evyap'ın patronuna da gittim belki yardım eder bu işi çözer diye, iş adamı ya anlattım derdimi, anlatmaz olaydım. İlk gittim sekreterleriyle konuşum, içeri almadılar resmi bir arabaya bindirip kapıma kadar getirdiler. Meğer benim oturduğum yeri, telefonumu her bir şeyi biliyorlarmış. Beni eve getiren de patronun oğluymuş." diyor.

Bu olayın ardından Evyap'ın patronu Fikret Bey Anne Aysel Karakuş'u bizzat telefonla arıyor ve olayın ne şekilde olduğunu soruyor. Anne anlatınca Evyap'ın patronu "Ahh Hüseyin sen neyin peşindesin" diyor. Hüseyin Pişkin okulun müdürüymüş. "Ben üç ay önce bunun bir pisliğini daha temizledim" diye ekliyor.

Telefon konuşmasının sonrasında anne duyduklarına inanamamış; "Bu okulun namusuz müdürü Muş Hınıslı bir kıza da tecavüz etmiş, Evyap'ın patronu da aileye 40 bin lira para verip köyüne göndermiş" diyor. Bu telefon görüşmesinden sonra Evyap'ın patronu birkaç kez daha aramış Aysel Karakuş'u ama Karakuş patronun yardımcı olmayacağını anlamış ve açmamış telefonunu.

Peki sonra ne yaptınız sesinizi duyurmaya nasıl devam ettiniz, oğlunuzla ilgili hukuki herhangi bir gelişme yaşandı mı diye soruyoruz ancak annenin boğazında bir bir düğümleiyor sözler; "Mahkeme ifadeleri hep başka. Güven camın

üzerine düştü boynu kesildi dediler, sonra iç kanamaya bağlı trafik kazası. Okul yapılırken her adım başına kamera koyuldu diye Fikret bey telefonda kendisi söyledi bana ama okulun her katında aslı duran kamera kayıtları ise bana bir türlü verilmedi. Karakol amiri Evren Kadioğlu okulda kamera yok diye ifade verdi. Yani örtbas etmek istediler her şeyi."

Defalarca Evyap Lisesi'ne gitmiş durmuş. Yine öyle bir zamanda okulun kameraları sökülürken müdürün ve öğretmenlerin konuşmalarını içeren bir CD bulup, çıkartıp, vermiş hakime. "Oğlumun boynuna tornavida sokmuşlar, darp etmişler hepsi bu CD'de var" diyor. Anne her mahkemeye sunmuş bu CD'yi ancak kabul ettirememiş. En sonunda bir savcı incelenmiş demiş o kadar.

Anne Aysel Karakuş'un gitmediği yer, çalınmadığı kapı kalmamış; polise, karakollara, Hüseyin Çapkın'a Nimet Çubukçu'ya, Beşir Atalay'a, Abdullah Gül'e, başbakana kadar hepsine gitmiş. "Ama devletin adaleti yok! Ne çözümünü oğlumun öldüren patronları bir kez bile gözüne alıp da, sormadılar bile."

Gittiği karakollarda Karakuş ailesi defalarca darp edilmiş; "dövüldüğümüze dair doktor raporları ve kamera kayıtları var. Bize polise mukavemetten dava açılırken, hiç kimseye soruşturma bile açılmadı." Davayı soruyoruz Anne'ye; "Oğlumun ölümünü trafik kazası diyerek

örtbas ettiler. Sonuç 3 sene 4 ay, o da para cezasına çevrildi" diyor. Acılı anne feryat ediyor; "paramız olsaydı, gücümüz olurdu belki başka olurdu o zaman. Bu Evyap Ayazağa'yı satın almış, bu semtte herkes ona çalışıyor, avukatları da, oğlumun dövüldüğüne tanık olan herkesi de paralarıyla bir bir satın aldılar."

Anne Aysel Karakuş belki biçare olur diye Müge Anlı'nın programına kadar gitmiş ama onlar da kabul etmemişler. "Oyak Sitesi'nde Evyap'ın patronuyla yan yana oturuyorlar" diyor Anne.

Güven'in davası Yargıtay'da bundan sonra ne yapmayı düşünüyorsunuz diye soruyoruz; "Oğlumun kanı satılık değil ki devletin parasını istemiyoruz biz, tazminat peşinde de değiliz. Dört yıldır oğlumun fotoğrafıyla gezmedik yer, çalınmadık kapı bırakmadım. Yine yaparım, yapacağım." diyor anne Aysel Karakuş.

Güven Karakuş'un ölümünün ardında bilinmeyen ve cevaplanmayan birçok soru var. Ancak Karakuş ailesi canı yanan her aile gibi bu cinayeti sadece "aydınlatmak" istiyor. "Oğlumun adı Güven'di. Benim Güven'im gitti. Güvenimle birlikte devlete de, polise de, doktora da, adalete de her şeye de güvenim gitti. Oğlumun katilleri bulunana kadar mücadele edeceğim."

Kardeşleri Polis Tarafından Öldürülen Ablalara 58 yıl Hapis İstemi

Ankara Keçiören ilçesinde polisin, "dur" uyarısına uymadığı gerekçesiyle öldürülen Cem Aygün'ün abları, polisle tartıştıkları gerekçesiyle 58 yıl hapis istemiyle yargılanırken, Aygün'ü öldüren polisler hakkında takipsizlik kararı verildi.

Cem Aygün, Ankara Keçiören ilçesinde 30 Ağustos 2012 günü polisin, "dur" uyarısına uymadığı gerekçesiyle arkasından ateş edilerek öldürülmüştü. 1 Eylül 2012 günü Cem Aygün'ün abları Aylin, Sonay, Yasemin, Songül, Nazlıcan, Döndü, Aynur ile küçük yeğenleri Bedirhan Mercanoğlu ve eniştereli Ali Eker, Ankara Emniyeti önüne giderek Cem'i öldüren iki şüpheli polisi görmek istediler. Aynı zamanda emniyetin önünde eylem yapan Cem'in ailesine emniyette görevli polisler müdahale etti. Polis Cem'in abalarını darp ederek uzaklaştırmaya çalıştı. Tüm bu olaylardan sonra her iki taraf da şikayetçi oldu.

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, Cem'in abaları, eniştesi ve yeğeni hakkında "basit yaralama, görevi yaptırmamak için direnme, mala zarar verme, insan öldürmeye teşebbüs" suçlarından toplam 58'er yıllık hapis cezası talebiyle dava açtı. Cem'in abalarının Ankara 8. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanmasına devam ediliyor.

Ablaların, şikayeti üzerine savcılık, Ankara İl Emniyet Müdürlüğü Karakolu'nda görevli polisler hakkında da "Basit Yaralama, Hakaret, Tehdit" suçlamasıyla başlattığı soruşturmayı da tamamladı. Savcılık somut delil bulunmadığını öne sürerek polisler hakkında takipsizlik kararı verdi.

Takipsizlik kararında, Cem'in abalarının kardeşlerini vuran "polislerin neden tutuklanmadıklarını" sormak için Ankara İl Emniyet Müdürlüğü'ne gittiklerini, burada görevli polisler tarafından darp edildiklerini, kendilerine hakaret ve tehdit edildiğini belirtilerek, polislerden şikayetçi oldukları hatırlatıldı. Fakat çoğu dava da olduğu gibi tüm bunları ayıkça çıkarmak için deliller yeterli değildi.

Cem'in abalarının "adam öldürmeye teşebbüs" suçlamasıyla yargılandığı davaya gönderilen belgelerde, emniyet önünde yapılan eylem sırasında şüpheli polislerin gözü altında bulunmadığı ortaya çıkmıştı. Olaya ilişkin bilirkişi raporunda ise polislerin aileye yaptığı müdahale sırasında, "kadınların sadece çelik yelekli polisin sırtına sağ eliyle vurduğu" kaydedilmişti. Aynı raporda kadınlara gözüne alma işlemi sırasında uygulanan şiddete de yer verilmişti.

ESTETİK BİR SALDIRI MODA

Esra Yılmaz

Tanımlanması serbest nesne

Moda sektörü, kapitalizmin bir tüketim toplumu yaratmak için kullandığı en etkili araçlarından biridir. Kapitalizm tüketim çılgını bireyler oluşturabilmek için her yolu dener. Bu amaçla kadın bedeninin seçilmiş olması bir rastlantı değildir. Kadın, geleneksel olarak, patriyarka tarafından erkeğe bağımlı bir cins olarak tanımlanmıştır. Ama kapitalizm bunun da ötesine geçerek kadını ticari bir projeye dönüştürür. Kadının ikincil konumu kapitalizm tarafından derinleştirilir ve yeniden üretilir. Bu proje kapsamında kadın serbestçe tanımlanan bir nesnedir artık. Patriyarkal ve kapitalist düzende kadının toplumsal cinsiyeti erkekler tarafından tanımlanır. Tanımlayanın tanımlanan üzerinde, öznenin nesne üzerindeki iktidarı kurulur. Bu amaçla tarihte erkekler tarafından sayısız düşünce ya da söylem uydurulmuştur. Günümüzdeyse kadınların nasıl davranması ya da görünmesi gerektiğine ilişkin söylemler çeşitlenmiş ve hız kazanmıştır. Modern dönemde "modern kadınlık" söylemleri üretilir ve modern araçlarla yaygınlaştırılır. Bu söylemler, aslında, kadın bedenini ve kadın davranışlarını biçimlendiren bir iktidar tekniğinden başka bir şey değildir. Kapitalizm ve patriyarkanın birlikte sahneye koydukları bu oyun aslında erkek egemen cinsiyet rejiminin bir parçasıdır. Bu oyuna kadınların da katılmasıyla birlikte, iktidar içselleşir. Böylece kadınların irade ve bedenleri büyük ölçüde iktidarın denetimi altına girer. Kadınlar oyuna ge(tiri)lir.

Moda bir tür faşizmdir

Moda sektörü kadının toplumsal cinsiyetini maddi nesnelere yoluyla teşhir eder. Kadın bedeni sezonluk defileler, mağazaların ışıklı vitrinleri, reklam filmleri, afişler, kataloglar ya da medyada sunulan kadın imgeleriyle tek tipleştirilir. Artık modern teknolojinin de yardımıyla kadın bedeni üzerinde her türlü değişimin yapılabildiği bir kil kütlesi haline almıştır. Kadın bedeni yeniden ve yeniden biçimlendirilerek bir arzu nesnesine, bir imaja dönüştürülür. Modanın gençlik, incelik ve erotizm takıntısı kadının gerçek varlığını göz ardı ederek onun erkeklerin gözünde önem kazanmış boyutlarına indirger ve kadının cinsel nesne, eş, ana, ev kadını rollerini de pekiştirir.

Peki, bu iktidar mekanizması nasıl işler? Moda sektörü kadını öncelikle bir imaj olarak sunar ve ürettiği kadın imajlarını medya aracılığıyla yaygınlaştırır. Kadınlar her gün her yerde karşısına çıkan bu imajlardan etkilenir ve "işte kadın olmak böyle bir şey olmalı" derler. İşte kadınlar böyle düşünmeye başladıkları anda kendilerine rağmen başka bir şeye dönüşmeye de başlamış olurlar. Tüm bu süreci kendi özgür seçimiymiş gibi algılayan kadın iktidarın tuzağına düşer. Sonuçta moda, medya ve reklam sektörü işbirliği içinde, kadınların nasıl besleneceklerinden nasıl konuşacaklarına, nasıl duyulacaklarından nasıl giyineceklerine kadar her şeye karar verirler.

Moda sektörü kadının kişiliğini parçalar. Kadınlar, patriyarkadan sonra kendilerine ait olmayan bir dünyada yaşadıkları için kendilerini gözetlemeyi öğrenmişlerdir. Moda sektörü de benzer bir şey yapar; kadınları seyirlik bir nesne yapar, "estetik açıdan" gözetler. Böylece iktidarın en sinsi biçimi olan içselleşmiş otorite daha da güçlenir. Bu süreçte kadının kişiliği, gözetleyen yan (erkeğin bakışı) ve gözetlenen yan (kendisi) olarak ikiye bölünür; kadın kendisine yabancılaşır.

Görüldüğü gibi modanın kadınlarla özdeşleştirilmesi nedensiz değildir. Tek kelimeyle kadınlar modanın saldırısı altındadır. Nitekim moda kadınlara birçok açıdan zarar verir.

Moda kadınları hasta eder

Moda sektörü kadının bedeni zarar verir. Kadınlar kendileri için üretilen imajlara benzemek isterken modanın kurbanı olurlar ve fiziksel olarak acı çekerler. Çünkü kadın

giysileri erkek giysilerine göre hareketi kısıtlayıcı niteliktedir. Simone de Beauvoir'ın yıllar öncesinden gördüğü gibi "Kadın gibi giyinmek kadar doğal olmayan bir şey yoktur; hiç kuşkusuz erkek kıyafeti de yapaydır ama daha rahat ve daha sadedir, hareketlerin engellenmesi için değil desteklenmesi için tasarlanmıştır."

Bir zamanlar giyilen dar korseler, krinolin denilen demir kafesli etekler kadınların vücutlarında deformasyona neden olmuştur. Uzak Doğu'da kadınlar güzellik uğruna yıllar süren işkencelere katlanıyorlardı. Küçük yaşlardan itibaren kız çocuklarının ayakları sarılarak küçük kalıplara konuluyor ve bir süre sonra ayaklar vücudu taşıyamayacak hale geliyordu. Günümüzde durum çok farklı sayılmaz. Neredeyse kadının simgesi haline getirilen topuklu ayakkabılar şişmeden iltihaplanmaya, yürüme güçlüğünden bel ağrılarına kadar çeşitli sağlık sorunlarına; aynı şekilde dar iç çamaşırları normalden fazla terlemeye yol açarak mantar hastalıklarına neden oluyor. Moda sektörü fizyolojik sorunlara yol açarak kadınları sağlığından ediyor.

Moda sektörü kadının bazı ruhsal hastalıklara yakalanmasına da neden olur. Moda sektörü giysiler aracılığıyla bedenleri kontrol eder. Moda giysiler olduğu gibi moda bedenler de vardır. Bu sektörün uydurduğu ve yaygınlaştırdığı ideal kadın bedeni ölçülerine uyum sağlama endişesi taşıyan kadınlar ergenlik döneminden itibaren yüksek risk altındadırlar. Birçok vakada ölümle sonuçlanan yeme bozuklukları ortaya çıkar. Tıbbi adı "anoreksiya nevroza" ve "bulimia nevroza" olan bu hastalıklar kişinin gerçeklikten koptuğu, beden algısının bozulduğu durumları ifade eder. Örneğin bu hastalığa yakalanmış bir kadın bir deri bir kemik kaldığı halde kendisini kilolu bulur. Psikiyatri ise her zaman yaptığını yapar, yani toplumu sorgulamadan bireyi tedavi etmeye çalışır.

Moda "modern" kadınlar üzerinde işler! Modaya karşı direnişin estetik araçları üzerinde ayrıca düşünmemiz gerekir ama ister modern olsun isterse olmasın, tüm kadınlar erkek egemen kültürün tahakkümü altındadır. Kadınlar kendi kimlikleri ya da özgürlükleri için mücadele etmeye en temelden başlamalıdır. Her şeyden önce kendileri adına üretilen kimlikleri toptan reddetmeli ve aslında erkekleri bile faşizan bir biçimde yöneten cinsiyet rejiminin tam karşısında saf tutmalıdır. Emma Goldman'ın deyişiyle "kadının gelişmesi, onun özgürlüğü, onun bağımsızlığı kendinden ve kendisi aracılığı ile olmalıdır. İlk önce, kendisini bir seks metası olarak değil, bir şahsiyet olarak değerlendirmesi ile. İkinci olarak, herhangi birisinin kendi vücudu üzerinde hak iddia etmesini reddederek; kendisini toplumun değer yargılarının ve sınırlamalarının korkusundan özgürleştirerek" işe başlamalıdır.

Sömürünün Moda Şirketleri Victoria's Secret, Levi's ve Zara

Dünyada modayı belirleyen tekstil devleri olarak bilinen üç giyim markasının çalıştırdıkları işçilere karşı yaptığı muameleler, mafya baronlarını aratmıyor. Taşeron firmalarla anlaşarak yoksul ülkelerde ucuz işgücü ile kârlarına kâr katan 3 dev şirketin kara listesinden birkaçı ise şu şekilde:

Levi's: 2000'de Endonezyalı Emilia adlı bir dikiş işçisinin açıklamasına göre Levi's firmasına iş yapan Yulinda Duta Fashion ve Sandrafine şirketlerinin işçileri, haftalık 75 saate kadar mesai yapmalarına rağmen ücretlerinde düşüme gidildi. Bir başka işçinin açıklamasına göre Levi's firması her iş bitiminde işçileri hırsızlık kontrolünden geçiriyor. Bununla birlikte 2002'nin sonlarında 350 kadın işçi Levi's firmasının kendilerinden kestiği 400.000 Euro için şirketi protesto etti. Protestoya katılan bütün işçiler daha sonra fazla mesaiye zorlandı. İşçiler daha fazla çalışsın diye içeceklerine Amfetamin adlı kimyasal uyuşturucunun atıldığı ortaya çıktı. Pasifik'te bulunan Saypan'da, işçilerinin çalışma haklarını çiğnediği için 30.000 işçiye tazminat ödemek zorunda kaldı. Haiti'deki Levi's atölyelerinde 250 işçi, sendika üyesi oldukları için işten atıldı. İçinde Levi's firmasının da bulunduğu şirketlerden kot taşıma işçilerinin yüzlercesinin slikozis sebebiyle hayatını kaybettiği açıklandı. (Türkiye'de de slikozis sebebiyle birçok işçi yaşamını yitirdi.)

Victoria's Secret adlı ünlü iç giyim firmasının skandalı ise geçtiğimiz yıllarda patladı. Victoria's Secret firmasının ipliğinin pazara çıktığı manşetlere aslında bakılırsa mesele hiç de skandal değildi. Tam

tersine herkes bu gerçeği biliyor, ama saklıyordu. Victoria's Secret, 2007'de yaptığı anlaşma ile Burkina Faso'dan organik pamuk satın almaya başladı. Amaç, sürdürülebilir hammadde temin etmek ve Afrikalı kadın çiftçileri desteklemektir. "Yüzde yüz yağmur suyuyla beslenen ve hiçbir tarım ilacı kullanılmadan elde edilen" yüzde yüz pamuk kullandığını 2009'un sevgililer gününde duyuran şirket, ürünlerini insanların yaşam kalitesini arttırdığı iddiasıyla piyasaya sürdü. Ancak Victoria's Secret'a pamuk üreten Burkano Faso şehrindeki çocuk işçilerin, çalıştıkları şirkette işkenceye maruz kaldıkları ortaya çıktı. Çocuklar, daha güneş doğmadan işe başladıklarını, günde 500 sıradan fazla tarlayı sadece

kas gücüyle ve çapayla işlediklerini, öküz ya da saban kullanmalarının yasak olduğunu anlattı. Bütün gün hiç durmadan eğilerek pamuk toplamak zorunda kaldıklarını belirten çocuklar, dinlenmeye kalktıklarında, şefleri tarafından dövüldüklerini de açıkladı. Bu iddiaların ardından Victoria's Secret adlı firmadan hala yanıt gelmedi.

Zara: 2011 yılının sonunda İspanyol giyim markası Zara'ya Brezilya Çalışma Bakanlığı tarafından soruşturma açıldı. İddia Zara'nın Brezilya tedarikçisinin işçilerini insani olmayan, "köleliğe yakın" koşullarda çalıştırdığı yönündeydi. Americana'da çeşitli fabrikalara düzenlenen baskınlarda, sağlığa zararlı koşullarda çalışan 52

Bolivyalı bulundu. Bolivyalıların kölece koşullarda, fabrikadan çıkartılmayarak çalıştırıldığı öğrenildi. Zara'nın sahibi İspanyol Inditex ile Brezilyalı Rhodes firmaları arasında yapılan üretim anlaşmasına rağmen, Rhodes'in işleri kayıtsız bir şekilde ve sağlıksız koşullarda çalıştıran başka firmalara devrettiği bildirildi. Zara, daha önce de onlarca kez kayıtsız işçi çalıştırmaktan ve işçilere köle muamelesi yapmaktan 50'ye yakın para cezası almasına rağmen, taşeron firmalarıyla işçilere kölece muamele yapmaya devam ediyor. Zara da Levi's ve Victoria's Secret gibi, imaj çalışmasına onlarca milyar para akıtan dünyanın en büyük şirketlerinden sayılıyor.

Düzenbaz Greenpeace'ten Victoria's Secret'a Marka Aklamaması

Greenpeace'in geçtiğimiz aylarda başlattığı "Modayı Detoksla" kampanyasının ardından Victoria's Secret adlı uluslararası iç giyim firması da ürünlerinden kimyasal maddeleri arındırma sözü verdi. Firmanın verdiği sözün ardından Greenpeace'in yaptığı açıklamada, "Victoria's Secret'ın bundan sonra modası geçmiş bir marka olmaktan çıkarak artık liderliğe taşınacağı" belirtildi.

Greenpeace geçtiğimiz aylarda başlattığı "Modayı Detoksla" kampanyası ile moda ürünlerinin üretimi aşamasında yaratılan çevre kirliliğine karşı küresel markalara karşı bir kampanya yürütüyor. Greenpeace, ürünlerinin üretimi sırasında meydana gelen kirliliğin sorumluluğunun, bu markalar tarafından üstlenilmesini talep ediyor. Levi's, Zara gibi markaların

ardından, Victoria's Secret'ın da ürünlerinden kimyasalları azaltacağını açıklamasının ardından Greenpeace'in resmi sitesinde paylaşılan yazıda şu sözlere yer verildi: "Duyarlı tüketicilerin, eylemcilerin ve modacıların desteği sayesinde, 2013 yılı tekstil endüstrisinin zehirli kimyasallara olan bağımlılığının sona erdiği yıl olacak gibi görünüyor. Victoria's Secret gibi markaları bekleyen bir sonraki adım, verdikleri sözleri hayata geçirmek. Calvin Klein, GAP ve G Star Raw gibi sorunu görmezden gelip, harekete geçmemiş olan markalar, ya bir an önce modayı detox'lamak için kolları sıvamalı, ya da kendilerinden bir adım önde olan markalara karşı yenilgiye uğramayı kabul etmeli." Uluslararası basında Greenpeace'in bu kampanyasının küresel markalar açısından uzun zamandır yapılan en iyi reklam çalışmasından bir olduğu da konuşulanlar arasında.

Cinlerim Tepemde

Özlem Arkun

ozlema@meydangazetesi.org

Vapur iskelesinde bekliyorum, sıradan bir akşam kalabalığı. Kalabalığın içinde gözüm bir çiftte takılıyor. Kadın köşede duruyor, adam kadının önünde dikilmiş, adamın kolları kafes gibi kadının iki yanında, duvara dayanmış.

Biraz sonra vapur geliyor, adam "kadını" kanatlarının altına alıp, vapura doğru yürümeye koyuluyor.

Gördüğüm sahne aklıma takılıyor. Ne zamandır kadınlar "kanatlar altında" ?

***

10 milyon cadı. 10 yüzyıl boyunca 10 milyon kadın, cadı olduğu ortaya sürülerek öldürülmüş. Bu nasıl bir cinskrım? En çok kadın, aydınlanma dönemi Avrupa'sında yargılanmış cadıktan... Avrupa'nın feodal toplum yapısı değişmiş... Zenginler daha zengin olurken, fakir daha fakirleşmiş... Açlıktan çocukları ölen kadınlar sokağa ilk çıkanlar olmuş... Acaba kadınları zayıf, narin ve kırılğan olduklarına inandırmaya çalışmaları bu yüzden mi? Sokağa çıkmalarından korktukları için mi?

***

Aklıma teyzem geliyor. Kuzenimi doğurduktan sonra "Cinlendi bu" demişlerdi ona da. Acaba diyorum, bu cinlerin, teyzemin kadınlığını en yoğun şekilde deneyimlediği bir döneme rastlaması bir tesadüf mü? Ortaçağ'da benim teyzem de yoksa bir cadı mıydı?

***

Vapurdan iniyorum... Trene biniyorum, yolum uzun, her yer tikiş tikiş. Canımdan bezmişim. Trendeki herkes gibi. Şehrin dört bir yanından kadınlar, evlerine dönüyor işyerinden. Trende iş dönüşü kokusu var. Kimi temizlikten, kimi tezgahdan bitkin. Bir kadın, yanındakine dertleniyor;

"Başım ağrıyor be"

"Ne oldu kız yine?"

"Bu sefer de ütünün buharından sinüzitim azdı. 5 saat ütü, üstüne camları da sildirdiler. Şimdi bir de eve git, aynı terane. Bi tabak yemek yok evde ya çocuklar bi yandan, Ahmet bi yandan. Valahi ayaklarım geri geri gidiyo."

"Ah be bacım, dur hele. Cin külahtan çıkmaya görsün, sen o zaman gör turpun harmanını..."

***

Trenden iniyorum. Suratıma bir gülümseme yayılıyor. Muzip bile denilebilir.

Göreceksiniz turpun harmanını..

Medyanın Erkek Dili

“ Hepimiz biliyoruz ki toplumda var olan bu cinsiyetçi söylemler, ataerkil kapitalist ve devletçi anlayışın bize hükmettiği gündən beri devam ediyor.

Esra Güleç

esragulec@meydangazetesi.org

Bir kadın olarak hayatımızın her alanında cinsiyetçi söylemlere maruz kalıyoruz. Cinsiyetimiz üzerinden aşağılanıyor, sözlü tacize uğruyor, hatta erkek egemen toplum anlayışı içerisinde kadının cinsiyeti üzerinden üretilen nefret dolu cinsiyetçi söylemler sonucu fiziksel şiddetle dahi karşılaşırız. Ne yazık ki!

Devlet elinde var olan her türlü araçla toplumu istediği biçime sokmayı, istediği normları topluma benimsetmeyi oldukça iyi bir biçimde başarıyor. Bu araçlar arasında elbette en etkili yöntem ise medya. Devlet medya ile kadına ve erkeğe benimsetmek istediği cinsiyetçi rolleri oldukça etkili bir biçimde aşıyor.

Özellikle ana akım medyanın kullandığı cinsiyetçi dil kadına karşı şiddet, tecavüzü bir nevi meşrulaştırıyor. Kadın cinayetlerinde haberin verilmiş biçimi haberde kullanılan dil kadına karşı uygulanan erkek şiddetini daha da artırıyor. Medya kadına dayattığı cinsiyet rolleri ile erkeği uyguladığı şiddetle haklı çıkarıyor.

Özellikle kapitalist sistemin en önemli düzen koruyucu araçlarından reklamlarda yer alan kadına dayatılan cinsiyet rolleri, kadının toplum içindeki görevlerini sistemli bir biçimde bilinçaltına yerleştiriyor. Reklamlarda yer alan mesajlar kadını evle özleştiriyor. Bulaşıkların yıkanması, çamaşırla-

rın yıkanması, yemek yapmak, ütü yapmak, evi temizlemek vb. her iş kadına bu sistemde oynaması gereken birer rol olarak sunuluyor.

Kapitalist, ataerkil ve devletçi anlayış; hayvanlara, doğaya, farklı dillere, inançlara, kültürler ve LGBT bireylere uyguladığı sömürgeci yaklaşımını kadının cinsiyeti üzerinden de her daim uygulamaya devam ediyor. Öyle ki medya da kadını pasif, daha duygusal, daha affediciler göstererek topluma var olan eril şiddetini kışkırtıyor. En çok da medya yapıyor bunu evet. "Siz kadına ne kadar şiddet uygularsanız da o sizi affeder. Kadın duygusaldır. Kadın pasiftir dolayısıyla sizin o eril şiddetiniz karşısında tepkisiz kalacak ve siz ne tür bir şiddet uygularsanız uygulayın bu şiddet kadının eninde sonunda kabullenecektir." mesajını veriyor bize. Öyle ki ataerkil zihniyetin bize medya yoluyla sunmuş olduğu dizilerde de bu mesajla karşılaşırız. Küçük küçük mesajlarla bir de bakıyoruz ki hiç farkında olmadan bilinçaltımıza çoktan yerleşmiş. Ve aslında devletin ayakta durması için var olması gereken aile kurumu üzerinden de devletin kadına yönelik şiddet politikasını görebiliyoruz.

Bu eril, sömürgeci, devletçi zihniyet aynı dizilerle bize sunduğu haber bültenleriyle tecavüzü de meşru hale getiriyor. Nedense o dizilerde tecavüze uğrayan kadın suçlanıyor, dışlanıyor ya da yaşadığı bu olaydan utanması gereken

kadınmış gibi gösteriliyor. Bu şekilde topluma tecavüze uğrayan kadın ne olursa olsun suçludur algısı yerleştiriliyor. Bu algının toplumsal olarak dışa yansımaysa oldukça korkunç! Zira gerçek hayatta tecavüz haberleriyle oldukça fazla yüzleşiyor olmamız bu mesajın ve algının toplumda nasıl da yer ettiğini gösteriyor bize.

Medyada var olan bu cinsiyetçi dilin yansımaları aslında son yıllarda sosyal medyada da fazlasıyla karşılaşırız.

Kadının cinsiyeti üzerinden aşağılayıcı küfürler, kurulan cinsiyetçi cümleler ne yazık ki medyanın dilinde var olan bu cinsiyetçi anlayışın toplum üzerinde ne kadar olumsuz bir etki yarattığını gösteriyor bize.

Hepimiz biliyoruz ki toplumda var olan bu cinsiyetçi söylemler, ataerkil kapitalist ve devletçi anlayışın bize hükmettiği gündən beri devam ediyor.

Ne zaman ki dünya üzerinde var olan sınırlar kalktığında, doğadaki bütün canlılar için çizilmiş sınırlar yıkıldığında, kadın erkek gibi cinsiyet kalıplarından bize sunulmuş sömürgeci anlayıştan kurtulduğumuzda, haberleşme dilimizi bu özgürlüklerle oluşturabildiğimizde, sanat ve edebiyat özgür beyinler tarafından üretildiğinde bütün bu cinsiyetçi söylemler de son bulacak.

Hülya Avşar'a Bu Sözleri Söyleten Akıl Değil APTALLIKTIR

İstanbul Valiliği, Hürriyet, foncu STK'lar, zamanla CNN Türk ve Star TV gibi şirketlerin desteğiyle 2004 yılından beri sürdürülen bir kampanya var: Aile İçi Şiddete Son. Geçtiğimiz günlerde bu kampanya için düzenlenen kermese Hülya Avşar da katıldı.

Etkinlikten elde edilecek gelirin Aile İçi Şiddete Son kampanyasına aktarılacağını söyleyen Hülya Avşar'ın sonrasında yaptığı açıklama mide bulandırdı.

"Sadece erkekler dövüyor diye bir şey yok, kadınlar dayak yiyor gibi geliyor bana." derken bardağın dolu tarafına bakmaya çalışır görünse de, bu bardağın dolu bir tarafı yok. Kadına şiddetin haklısı haksız yok. Diyorduk ki, ikinci bombası patladı: "Kadının kaşınanı var, kaşınmayı var, haksız yere dayak yiyeni var." Bir kadın böyle bir açıklamayı nasıl yapar, aklını peynir ekmekle mi yemiş derken: "Bunu söylemek kolay ama akıllı kadın dayak yemez diye düşünüyorum. Bu da aile içi eğitimle alakalı." Poz verirken flaşlardan gözleri kamaşmış olacak ki, kadına şiddeti münferit olaycıklar gibi algılıyor ve tüm bunların toplumsal bir karşılığının olduğunu göremiyor, gaf üstüne gaf yapıyor. "Sadece erkek değil, o erkeği büyüten anne de hatalı" deme gafletinde de bulunarak erkekten çok erkekçiliğin sınırlarını zorluyor...

Hülya Avşar'ın yüzünde flaşlar patlarken, maalesef bu algının ürettiği bombalar, bu ışıltıdan nasibini alamayan kadınların başında patlıyor.

Çocuk Gelin Cinayeti'nin İlk Duruşması Dünya Kadınlar Günü'nde

17 yaşındayken bıçaklanarak öldürülen Emine'nin cinayetinin ilk duruşması, 8 Mart'ta

Emine Yayla, evli olduğu 23 yaşındaki Süleyman Yayla tarafından geçen Kasım ayında Sakarya'da katledilmişti. Kocasından gördüğü şiddetten kurtulmak için ailesine kaçan Emine'yi devletin "çağrılı koruma" sı da koruyamamış, Emine bir gece yanına gelen kocası tarafından bıçaklanarak öldürülmüştü. İşlenen cinayetin ardından hakkında ömür boyu hapis cezası istenen Süleyman Yayla'nın tutuklu olarak yargılandığı davanın ilk duruşması 8 Mart Kadınlar Günü'nde görülecek.

Boğularak Öldürüldü

Manisa Soma'da bir erkek, tartıştığı eşini boğarak öldürdü. 23 Şubat Cumartesi günü yaşanan cinayet, akşam saatlerinde meydana geldi. 25 yaşındaki madden işçisi Ö.D, 18 yaşındaki eşi M.D'yi öldürdükten sonra Soma İlçe Emniyet Müdürlüğü'ne gitti. Gözaltına alınan Ö.D, adliyeye sevk edildi.

Genç kadının kocası tarafından katledildiği günün, 1 yaşındaki çocuğunun doğum günü olduğu öğrenildi.

Bıçaklanarak Öldürüldü

21 Şubat günü, bir kadın daha öldürüldü.

Diyarbakır'ın Çınar ilçesinde işlenen cinayette, Sabriye Sapancı, 10 yerinden bıçaklanarak öldürüldü. Bir süre önce eşini terk ederek annesinin yanına yerleşen kadın, 21 Şubat günü annesinin misafirlige gitmesi üzerine evde yalnız kaldı. Misafirlikten döndüğünde kızını yaralı halde bulan anne, Sapancı'yı hastaneye kaldırdı. Ancak 32 yaşındaki kadın kurtarılamadı.

"Şüpheli Bir Şekilde" Öldürüldü

19 Şubat'ta İstanbul'da işlenen cinayette, bir kadın daha "şüpheli bir şekilde" öldürüldü. Beylikdüzü Bizimkent Sitesi'ne ihbar sonucu gelen sağlık ekipleri ve polisler, S.M adlı kadını evinde yaralı bir halde buldu. Yapılan müdahalelere rağmen yaşama döndürülemeyen kadının eşi B.M "eve geldiğinde kapının açılmaması üzerine kapıyı kırdığını, eşini yerde yaralı bir şekilde yataarken bulduğunu" söyledi.

Bir Çılgınlık Eder Vururum Seni

Nergis Şen
nergisen@meydangazetesi.org

Türkiye kadın cinayetlerinin en fazla yaşandığı ülkeler arasında. Her gün 5 kadın erkekler tarafından öldürülüyor. Her yeni gün ekranlarda öldürülen kadınların resimleriyle bu haberleri tekrar duyuyoruz ve tekrar görüyoruz. Bir kadının vahşice öldürülmesinin haklı sebebi diye bir şey olamaz. Ancak katillerin cinayetlerdeki akıl almaz bahanelerinden biri olan "ayrılma" ilk sıralarda yer alıyor. Yani eşlerinin, sevgililerinin sınır tanımayan şiddetine, hakaretlerine ve kıskançlıklarına dayanmayıp ayrılmak isteyen yüzlerce kadın öldürülüyor ve her ne kadar bunların yaşanması istenmiyor gibi görünse de bu cinayetler artarak devam ediyor.

Yaşadığımız toplumda erkeklik yüceltiliyor ve erkek olmaya da anlamlar yükleniyor. "Erkekliğe leke sürdürmemek" adını erkeğin sevgisi, kadının ölümü oluyor. Şarkı sözlerine, filmlere ve romanlara bile konu olan bu gibi söylemler özellikle bu topraklar gibi arabesk kültürle yoğrulmuş toplumlarda kişiyi tetikleyici hale getirebiliyor.

Evet, arabesk sanatçısı Ümit Besen'i çoğumuz biliriz. Kendisinin, 1995'te ve 2003'te çıkarttığı albümlerinde bulunan bir şarkısı var; "bir çılgınlık eder vururum seni". Bu şarkı bir bakıma kadın cinayetlerine değiniyor. Nasıl mı?

Kadın artık yediği dayaktan, her gün yaşadığı ıstıraplardan, erkekten bıkmıştır. Boşanmak ister, dava açar (bazılarımız bu aşamaya bile gelemeyen öldürülüyor). Tabii erkek derbeder olur güya karısını seviyor ya, bırakmak istemez. Hâlbuki sevgi değildir derdi; kim yemek yapacak, kim çamaşır yıkayacak, kim hizmet edecek, kim her sıkıntıya katlanacaktır. Bu yüzden de ikna etmeye çalışır, ancak kadın karar vermiştir çünkü dönse başına ne geleceğini bilir, dönmez. Erkek der "ya benim sin ya kara toprağın", kadın tedirgin olur savcılığa gider şikâyetinde bulunup koruma talep eder, "beni koruyun bu adamdan" diye. Bazen umursamazca "kocandır hem döver hem sever", bazen alaya alır gibi "çok fazla arka sokaklar izlemiştiniz", bazen de gelme biktim dermişçesine "artık öl de kurtulalım" denilerek kadın ciddiye alınmaz. O yaşama için ölüme karşı tek başına mücadele eder.

Erkekse bu durumu erkekliğine yediremez. Ve şarkı çalmaya başlar "olamazsın başka biriyle evli/yastığımda hala saçının teli/rahat bırakmazlar anılar beni/bir çılgınlık eder vururum seni". Erkek hınca hınc dolmuştur, gözü kararmıştır çünkü artık istenmiyordur. "Öldürmem gerek namusum için ya benim olmalı ya kara toprağın" diyerek öfkesine sarılır. Ve bildiğimiz vahşet gerçekleşir. Elli bıçak darbesi, yedi kurşun izi ve baltayla parçalanmış ceset parçaları...

Ümit Besen'in şarkısındaki "bir çılgınlık eder vururum seni" sözleri sevgisinden çıldırmış bir erkeği anlatsa da günümüzde kadınların vahşice öldürülmesi erkeğin sevgisinin bir sonucudur. Ve maalesef dünya bu "çılgınlığı" seyrediyor...

SARAYLARINIZ YIKILACAK KADINLAR ÖZGÜRLEŞECEK

Biz kadınlar tüketim saraylarınızda deliriyor, patronların saraylarında sömürülüyor, adalet saraylarınızdan tabutla çıkıyoruz. Gösterişiniz, sömürünüz ve adaletiniz kadının yok oluşudur. Özgürlüğümüz için saraylarınızı yıkacağız.

Saray, padişahın hem devleti yönettiği hem de özel yaşantısını geçirdiği yerdir. Sarayda padişahın özel alanı olarak tanımlanan harem ve harem için doluduran cariyeler vardır. Saray teşkilatı ve haremden yaşayan cariyeler padişaha hiç sorgu sual etmeden koşulsuz hizmet eder. Dürüst, ahlaklı ve itaatkâr olması koşuluyla yetiştirilen ve buna uygun hizmet etmeleri beklenen cariyeler ya satın alınmış ya da başkaca yüksek makamlı efendilerin padişaha hediye ettiği genç kadınlardır. Gösteriş ve bolluğun hüküm sürdüğü saraylardaki tutsak kadının tek arzusu padişahın onu fark etmesi ve kendi katına almasıdır. Neticede cariyenin kendince istediği bu geçici özgürlüğü de, sonsuz tutsaklığı da padişahın iki dudağının arasındadır.

Bugünlere gelindiğinde saraylar hükümete, padişah cumhur reisine dönüştü. Saray teşkilatının yerini millet meclisi aldı. Efendiler için gösteriş ve bolluk hüküm sürmeye devam ederken haremden çıksa da kadının konumu hiç değişmedi. Yüzyıllardır süregelen bu egemenlikte kadının özgürlüğü de, tutsaklığı da yine efendilerin iki dudağı-

nın arasında.

'Biz kadınlar özgürlüğü doğru yerde aramalıyız.'

ADALET SARAYLARI YIKILMALI

Günümüzde erkek şiddeti tecavüz, taciz ve cinayetlerle ardı sıra kendini göstermeye devam ediyor. Her yıl yüzlerce kadın eşi, babası ya da erkek kardeşi tarafından hunharca katlediliyor. **Günlük hayat içerisinde kadının her an maruz kalabileceği taciz ve tecavüz ise devlet tarafından olağanlaştırılarak kaçınılmaz hale getiriliyor.** Kadının içine düştürüldüğü bu durumun sürdürücüsü sadece erkek egemen toplum ve bu şiddetin uygulayıcısı erkek değil, devletin kendisi de kadına şiddetin en önemli nedeni olarak karşımıza çıkıyor.

Tarihsel olarak incelediğimizde devlet varoluşu itibarıyla her zaman şiddeti üretmiş ve kullanmıştır. Günümüzde ise bu şiddet her gün üç kadından birinin katledilmesine yol açmaktadır. Aynı zamanda kullandığı şiddeti yasalarla daha meşru hale getiren devlet, kadının kurtuluşu ve özgürlüğü

önündeki yegâne engeldir de.

Bugün hükümetin Aileden Sorumlu Sosyal Politikalar Bakanı kadının yanında ve kadın erkek eşitliğini savunmak adına çalışıyorum(z) şeklinde açıklamalarda bulunuyor. Bu açıklamaları yüzüstü yapan AKP hükümeti 2012 yılında 161 kadının cinayete, 174 kadının cinsel tacize ve tecavüze maruz kaldığını ise henüz açıklayamadı. Aynı hükümet kadın cinayetlerini durduracağız diyerek çözüm olarak ürettiği yasal düzenlemelerle ise trajikomik değişikliklere imza attı. Bu düzenlemelerle kadının ev içi görünmeyen emeğini, ömür boyu bakıcılığını, kadına şiddeti ve baskıyı reva gören aile düzeninin dayatılmış tek meşru ve istenen yaşama biçimi olduğunu gösterdi. **Çalışan kadınları kapsayan kreş yardımı ve erken emeklilik gibi değişiklikler ise üç çocuk politikasına indirildi.** Kadın cinayetlerinde sıkça uygulanan haksız tahrik indirimi, erkek egemenliğinin bir sonucu olarak cinayet davalarını hep sonuçsuz kıldı. Kadınların boşanmak istemesi, tartışırken kendini ifade etmesi, istediği kıyafetle gezmesi, eve geç bir saatte gitmesi gibi

durumlar tahrik unsuru olarak görüldü. Anlaşıldığı üzere bunlar kadınların aile içinde erkeğe her ne olursa olsun itaat etmesinin gerektiği anlayışının bir sonucudur.

Devletin kadına karşı takındığı "adalet misyonu" yasama ve yargı süreçleriyle, kadını korumaktan çok sadece erkek egemenliğinin pekişmesini sağladı. Bugün devletin adliye saraylarında görülen yüzlerce davanın çoğu yanı başındaki bir erkek tarafından öldürülen kadınların davası. Azalmaktan ziyade artan bu davaların bitiminde ise sarayların kapılarında üzgün ve pişman olarak değil, başı dik ve sözde namuslu olarak çıkan katilleri görüyoruz. Ve her defasında kadınlar olarak bir kez daha devletin adaletine tanık oluyoruz. Kadınlar taleplerinin karşılığını ne devletten, ne de onu adaletinden beklemeli, kadınlar çözümünü adalet saraylarında aramamalı. Çünkü bu saraylardan şimdiye değin kadınların öğrendiği tek bir şey oldu; Devlet ve devletin adaleti adaletsizliğin kendisi.

TÜKETİM SARAYLARI YIKILMALI

Devlet, gösterişini ve bolluğunu

sürdürmek için saraylarına saray katmaya devam etmektedir. Devletin adalet saraylarından yükselen adaletsizliklerin yanı sıra kadınları benzer şekilde baskı altına alan ve kurban eden kapitalizmin tüketim saraylarından da adaletsizliğin yükseldiğini biliyoruz.

Bunlardan biri moda denilen, özellikle de kadını hedef alan, tüketim kültürünün kendisidir. Alışveriş merkezlerinde tüm gününü geçirerek ihtiyacından çok daha

çok çocuk yaşta insanların sömürülerek çalıştırılması mıdır? Alışveriş merkezlerinin ucuz malları ile yarışamayacak olan Ali Bakkal'ın dükkânını kapatması mıdır? Tüm bu teknolojik gelişmeler ve ilerleme, sadece insan yararı için midir?

Bu soruları kendimize sorduğumuzda sonsuz ilerlemenin bizleri sonsuz tüketimin bir parçası haline getirdiğini görmeliyiz. Böylesi bir ilerlemeye bağlı oluşan üretimin hızıyla ortaya çıkan bu son-

ucuz iş gücü olarak çalıştırılmaktadır. Örneğin kriz gibi dönemlerde, ilk olarak "evine" geri gönderilerek, "işsiz" bırakılanlar da hep kadınlar olmuştur. Erkeklerin üretim alanlarında boşalan yerlerini doldurması gerektiği düşünülen kadınlar istihdam alanı dışında, ev içi emeklerinin de (temizlik, yemek, çocuk bakımı vb.) görünmez kılınmasıyla başka bir sömürünün parçası olmuşlardır. Toplumsal olarak kadının konumlanışı ev üzerinden tanımlandığından, kadın için hep

de sağlanacak eşitlik, kadını hem ekonomik hem de sosyal olarak sömürüye maruz kalmadan yaşatabilecek midir?

Kadını kapitalizm için üreten ve üreten kadını da erkekle eşitleyen bu tarz bir anlayış, var olan sömürünün ortadan kaldırılmasını değil, sadece sömürünün kısmen iyileştirilmesini savunur. Kapitalist üretimde sömürünün iyileştirilmesi gibi bir çözüm tek başına ekonomiktir ve yetersizdir. Ekono-

fazlasına sahip olabileme isteği, bu çılgın tüketme arzudur. Kapitalizmin güzel olarak belirlediği kriterler uğruna markalar için deli gibi para harcamak, güzelleşmek uğruna çantalarımızı kozmetik depolara çevirmek, lüks yaşama imrenerek psikolojik travmalar yaratmaktadır.

Diğer taraftan her gün tüketip attığımız onlarca ürünün bedelinin ise sadece onlara ödediğimiz paralar olmadığını biliyoruz. Bir şeyi satın alırken ve işimiz bittiğinde atarken, aslında tüketip attığımız şey sadece bir ürün değildir. Aynı zamanda üretilmesi sürecine dâhil olan her şeydir. Günümüzde bu çılgın ve hızlı tüketimi karşılamak için insanların karın tokluğuna sağlıksız ve çok uzun saatler boyunca çalıştırılmasıdır. Bu ürünler daha hızlı yetişsin de bir an önce yenilsin diye bitkilere ve hayvanlara yapılan genetik müdahalelerdir. Bu, sonsuz bir yenilenme ve ilerleme arayışıdır.

Saatte 500 kilometre hız yapan bir araba, kullanan kişi 500 kilometre hız yapsın diye mi üretilir? İlerleme, bir ürünün ucuza, sağlıksız ve kötü koşullarda, kimi ise

suz tüketim, artık kaçınılmaz bir halde kendini dayatıyor. Markaların sloganları bize bizi anlatır oldu; güzelliğin sırrı Victoria's Secret'ın sırrı ile, hayatın tadı Coca Cola ile, kendinden emin gülüşler ise sadece İpana ile mümkün. Artık bizi biz olmaktan çıkaran bu slogan yaşamlarla daha mutlu, huzurlu ve güvende hissedebiliyoruz. Tüm bu hislere sahip olabilmek için sunulan tek seçenek, tüketim saraylarının içinde akıp giden bir hayatı yaşamak.

Biz kadınlar bu tükenişin bir parçası olmak yerine ortak ekonomik ve sosyal çözümler yaratmalıyız. Yaşamlarımızı bu slogan hayatlarla kurulan sahtelikle değil, kendimiz olabilmemizin özgürlüğüyle dönüştürmeliyiz. Bu sonsuz tüketimin bu sonsuz tükenişine ancak böyle son verebiliriz.

PATRONLARIN SARAYLARI YIKILMALI

Kadınların "ücretli" üretim sürecinde aktif yer almaları Sanayi Devrimi ile başlamıştır. Ailedeki erkekle birlikte, kadın ve çocuk da kendini bu üretimin içinde bulmuştur. Kadın genellikle üretim sürecinde vasıfsız, kötü şartlarda ve

bir erkeğe muhtaç kalma zorunluluğu yaratılmıştır. Böylece çalışma yaşamında vasıfsız ve ucuz iş gücü, ev yaşamında da emeği görünmeyen ve hiçleştirilen kadın, doğrudan sömürünün hedefinde kalmıştır.

Kadının bu durumdan çıkabilmesi, ekonomik ve sosyal olarak yer tutabilmesi ise fırsat eşitliğinin sağlanabilmesi ile açıklanır. Fırsat eşitliği, kadın ve erkeğin örneğin çalışma yaşamındaki eşit hak ve koşullardan yararlanma durumunu ifade etmektedir. Kadın bu fırsat eşitliğinden yoksundur. Yani erkekle eşit şartlarda çalışsa dahi eşitsiz tarafı temsil eder. Çünkü kapitalizmde üreten de olsa kadın asli iş gücü değildir. Bu durumda aynı zamanda potansiyel olarak işsizdir de. Bu potansiyel işsizlik de kadının her daim yoksullaşmasının ve buna bağlı olarak da erkeğe bağlı muhtaç bir yaşamın ön koşulu demektir.

Ancak yakalanması muhtemel bir fırsat eşitliği kadını içine düştüğü bu durumdan kurtarabilecek midir? Ya da bu fırsat eşitliği kadının kapitalist üretimdeki sömürünün önüne geçebilecek midir? Ve en önemlisi kapitalizm içerisinde

minin iyileştirilmesi demek, kadının ekonomik sömürünün bittiği anlamını da taşımaz. Kapitalizmde ekonomik iyileştirmenin yanı sıra sosyal koşulların da kadın için dönüşmüş olması gereklidir. Yani üretimi erkek bir algıdan kurtarmak, sosyal yaşamı da dönüştürmeye bağlıdır. Kadın olarak üretim koşullarını, erkekle eşitlemek yerine hem ekonomik hem de sosyal olarak yaşamlarımızı sürdüreceğimize, kapitalizmin fırsatçılığı ve sömürüsü dışında, herkesin ihtiyacına göre üreteceği ve tüketileceği bir model yaratmak, böyle bir dönüşümü sağlayabilir.

Devlet ve kapitalizm, kadının özgürleşmesinin önündeki iki önemli sorundur. Erkek egemenliğinin, cinsiyetçiliğin ve tüm sömürü biçimlerinin ortadan kaldırılması bu iki sorunun ortadan kaldırılmasına bağlıdır. Bu nedenle çözüm arayışlarımızı belirlerken de devletin ve kapitalizm alanları dışında çözümler yaratmalıyız.

Bugün biz kadınların düşünmesi gereken en önemli soru şudur; mücadeleye doğru yerden bakabiliyor muyuz ve çözümlerimizi doğru yerde arayabiliyor muyuz?

21. yy'da Teslimiyet Teorileri ve Pratikleri:

“ 90'ların G7 zirve karşıtı kitlesel gösterileri, 1999 Seattle küreselleşme karşıtı hareketi, Cenova G8 ayaklanması, ve bugüne geldiğimizde Davos Dünya Ekonomi Forumu'nun karşısında 2001'de Brezilya'da alternatif bir birliktelik olarak ortaya sürülen Dünya Sosyal Forumu ile çatısı korunan bir kavram;

AKTİVİZM

Mine Selin Sayarı

ms.sayari@meydangazetesi.org

Aslında kavramın bugünkü haline evrildiği süreç Batı siyasetinde 90'lara dayansa da, yakın bir geçmişte baktığımızda -Türkiye özelinde 5 ya da 6 yıl diyelim- ayrımını bu kadar keskin bir şekilde yaşamadığımız yeni nesil bir mücadele anlayışına tanık oluyoruz.

Aktivist projenin -malumunuz- başını çeken Greenpeace'in Bölgesel Koordinatörü Ricardo Scheleff'e yöneltilen 'aktivist ne demektir?' sorusuna verdiği yanıt açıklayıcı: 'Sosyal bir değişim yaratmak için çevresine karşı sorumluluk hissedenden kişi aktivisttir.'

Bu anlayış, öznelere aktivistlerin oluşturduğu, proje geliştirme, ağ oluşturma, lobicilik, gösteri yürüyüşü, kampanya yürütme gibi kelime hazinesiyle yeni bir sözlüğe de sahip. Aslen Fransızca aktiviste- İngilizce activist kelimesinden dilimize çevrilen bu kavram, çeviride 'amaçlarını gerçekleştirmek için doğrudan eyleme geçen kimse, eylemci, militan' gibi adlandırılrsa da, kullanımından bugüne sözlük anlamının dışına taşarak, kimilerince 'makul görülen' bir mücadele anlayışını temsil ediyor. Dolayısıyla bugünkü kullanımıyla 70'lerdeki eylemci ya da militan anlamındaki kavramları kapsayıcılığı da oldukça sınırlı.

Bu yazı, bir kelime olarak aktivisti ya da kendini aktivist diye tanımlayanları irdelemekten ziyade, bir ideoloji olarak aktivizmin ve uygulayıcılarının yaratmaya çalıştığı muhalefet anlayışının çıkmazlarını, deneyim ve eyleme yöntemlerini sorgulama niyetine dair başlangıç olma amacını taşıyor.

Konu odaklı kampanya

Aktivist yapılanmaların ve kendine aktivist diyen kimselerin en

belirgin özelliklerinden birisi konu odaklı çalışma yürütmesi. Kadın hakları, lgbtt, hayvan hakları, çevre, küreselleşme-nükleer-savaş karşıtlığı vb. sayılabilecek farklı birçok konuda alan çalışması yapan aktivistler, üzerinde çalıştıkları konular üzerinde kampanya örgütleyerek bir tür duyarlılık üretmeye çalışırlar. Toplumsal meseleler artık 'sorumluluk' kapsamında değerlendirilmelidir.

Bağlantıları kopar, her koyun kendi bacağından mı asılır?

Aktivizmin en karakteristik özelliklerinden birisi örgütlenme alanlarını parçalayarak bütünü parçaları arasında bağı kopartmaları. Böylece kadın mücadelesinin bileşeni bir kadın için, yaşadığı sorunun aynı zamanda devletin ekonomi politikalarıyla alakalı olduğu gerçeği silikleşir. Kadının yaşadığı mağduriyet yalnızca toplumun eğitimsizliği, cahilliği ya da kültürsüzlüğü gibi 'göbeğini kaşıyan adam' sığılığında açıklanır. Ardından çoğunlukla iş olsun diye yapılan 'bir-bimize değemiyoruz, alanlar arası bağlantı kuramıyoruz konseptli' toplantı ve seminerler, çoğunlukla entelektüel bir aktivite tadında gerçekleştirilir. Niyet önemlidir, ve fakat çoğu zaman bile bile ladestir.

Öfkeden suçluluk duygusuna yeni bir rol modeli: Nasıl bir sorumluluk alırdınız?

Mücadeleler arası bağların kopartılmasıyla bağlantılı bir başka özellik de toplumsal sorunların çözümünün bir tür 'sorumluluk' kapsamında ele alınmasıdır. Bu şekilde sistemin özünde var olan eşitsizlik ve çıkmazlar, her bireyin kendi eksiklikleri noktasında bir 'duyarlılık' meselesi olarak açıklanır. Ve hatta bu anlayış, yalnızca bir kültür-süzlük meselesi haline getirilerek

şarkiyat sorunu çerçevesinde Kürt düşmanlığına kadar vardırılabılır.

Mücadele anlayışları öfke ve isyan ile değil başkalarına karşı sorumluluk, duyarlılık vb. bir tür suçluluk duygusu ile şekillendiği için, psikoloji alanının üstüne çalışmasına ihtiyaç duyduğu kişilerdir. Hayatı için pratik kaygılarla yaşamını savunmak adına değil de, başkaları için sorumluluk ve suçluluk duygusuyla hareket ettikleri için, hazır kalıpları sahiplenerek yollarına devam ederler. (elbette bu durum, yalnızca sorumluluk ve suçluluk duygusunu değil, aynı zamanda sosyalleşme, farklı olma vb. duyguları da karşılar)

Bugünden gerçekleşecek devrimci yaşam pratiği kaygısının esamesi okunmaz hayatlarında. Bu yüzden sokaktaki varlıkları da eylemin bereketliliğini değil, çoğunlukla şovu andıran bir gösteriyi andırır. Rollerini aynadır, ve birbirlerini sürekli tekrar eder. Yaratıcılıkları çoğunlukla kapitalizmin kendilerine sunduğu yeniliklerin birer taklidinden ibarettir. Yaşamın bütünü nü kapsayan bir farkındalığı değil, gösterinin ötekilerden kendisini ayıran farklılığını önemserler.

'Sistem iyi çevresi kötü' : Dikkat siyaset var!

Sonuç mu? Örneğin 'yeşili seven' duyarlı vatandaşın termikçi şirkete karşı olan 'radikal' tavrını, kapitalizme karşı gösterdiğini çoğunlukla göremezsiniz. -alanlar arası bağlar çoktan kopmuştur- Çünkü bir aktivist için mesele yalnızca x şirketinin yeteri kadar duyarlılık göstermemesinden kaynaklanır ve amaç bu şirketi 'acilen sorumluluğa çağırarak' olacaktır. Meselelerin bütün şirketlerin özünde var olan kar hırsı olduğu, bu sorunun hangi iktidar ilişkileri sonrası orta-

ya çıktığı, bu durumdan kimin ne kazandığı ya da sorunların çözülme ulaşmamasının kimlerin işine geldiği her zaman için görmezden gelinemez ayrıntılardır. Bu sorunu derinlemesine inceleyerek bütünlüklü bir anlayışa sahip örgütlenmeler, 'siyaset var' şıyarıyla lanetlenir. Yani aslında, sistem iyidir ama 'çevresi kötüdür' ve aktivistlere düşen görev, yalnızca sistemi duyarlılığa çağırmaaktır.

Böylece ısıkların, renkli gösteri ve kampanyaların ardında, düşmanı yardıma çağırın bu boş ve anlamsız çaba apaçık bir şekilde gerçeklikten sıyrılır.

Toplumsal çelişki yok, hepsi teknik aksaklık

Aktivistler için çoğu sorun aslında teknik bir meseledir. Ve sistemin teknik aksaklıkları her zaman müzakere ve diyalog süreçleri geliştirilerek, katılımcı demokrasi yöntemi kullanılarak çözümlenmelidir. Bizim düzeni değiştirmek gibi bir derdimiz yok, anlaşsak yeter! Mücadelenin kendisi, esnafla müşteri arasında geçen bir tür pazarlık meselesi olarak gösterilir ve ortada açık bir şekilde duran sınıfsal ve sosyal çelişkiler, karşılıklı anlaşım konuşularak çözülebilecek teknik bir meseleye indirgenir. Bu diyalog ve müzakere süreçleri, çoğunlukla aktivistleri temsilen Sivil Toplum Kuruluşları(STK) ve STK'laşmış örgütler aracılığıyla uzlaşma masalarında sağlanır.

Bir kariyer serüveni: "Üst düzey bir aktivist olarak.."

Aktivistler için mücadele bir tür iş koşuşturmacısı gibidir, bu sebeple çoğu kimse aktivizm mesleğine adaptasyonda sıkıntı çekmez. Aktivizm, kapitalizmin dünyasına algısal olarak çok yakın bir yöntem benimsenmiş olduğu için, kişinin dünyasında çoğunlukla iş ile hobi

arasında bir yer tutar. (Hatta ticarette dahi daha çok risk alabilirsiniz.) Aktivist olmak kolaydır, çünkü devrimci değildir. Ve bu tutum apaçık sahiplenilir. Aktivistler, sisteme dair uyumsuzluğun en kolay kabul gören biçimi olarak bu rollerine sıkı sıkıya sarılırlar. Başbakanın hakkını aramaya davet ettiği hanım arkadaşlardır.

İşi gereği sabah 9 akşam 5 aktivistlik yaparken, mesaisi dışında hayatına 'suya sabuna dokunmadan' devam ederler. Sistemin kendisini en kolay sızdırdığı gündelik yaşamda onlar için her şey olduğu gibidir. Bu şekilde sistemin onu devam ettiren birer parçası haline gelirler. Nükleer ve iklim değişikliği aktivist sertifikasına sahip olan ve hiçbir eylemi kaçırmayan bu kişiler, zamanla aktivistlik kariyerinde üst sıralara yerleşirler.

Uzmanlaşma kaçınılmazdır. Bu durum onları neredeyse kendi küçük değişim taleplerini bile içten içe reddeder hale getirir. Ağaçların kesilmediği, hayvanların katledilmediği bir ülkede, bir çevreci nasıl olur da kariyerini devam ettirebileceklerdir? Evet sistem iyidir, aslında düşününce çok da kötü değildir ve çatlaklar derinleşse hiç de fena olmayacaktır. Bu kadar deneyimi boşuna mı edindim? Zamanla sistem artık aktivistin varlığının bir gereği olur. Yani, herkes kendine yarattığı küçük ve şirin kovuşunu savunarak, gerçek değişimin karşısında bir nefer haline getirilir.

Yönlendirilmeye öyle açık ki..

Elbette mücadele zeminlerini böylesi küçük parçalara bölmek, bir yandan da onu çok daha kolay kontrol edilebilir bir hale getirir. Devletlerin ve özellikle devasa vakıfların fon ya da hibe programlarıyla beslenen bu tarz çalışmalar, muhalefeti kontrol edilebilir ve bilgisine kolayca ulaşılabilir hale getirir. Sistem, kendi karşıtını uluslararası şirketlere muhtaç ve onlarla organik bir bağlantı içerisinde konumlandırmak için olağanüstü bir çaba sarf eder. Bu durum paranoyak 'dış mihraklar' söyleminin ötesinde, yalın bir gerçekliği ifade eder. Rockefeller ailesinin başını çektiği Davos Dünya Ekonomi Forumu'nun karşı zirvesi Dünya Sosyal Forumu'nun Rockefeller Vakfı tarafından hibelenmesi saklanmaya dahi gerek duyulmayan bir gerçektir. Sonuçta Rockefeller vakfının bu aileyle ne ilgisi olabilir?

Sonuç yerine

Bugüne baktığımızda oluşturulan parçalı muhalefet anlayışının, yerelliği ve bireyselliği yükselterek daha 'demokratik' bir örgütlenmeyi sağladığı savunulanlar arasında. Ancak bu durumun toplumsal sorunlar arasındaki bağlantıyı toparlanamayacak derecede koparması, bütünleşik bir koordinasyon ve eylem planının sağlanamaması, parçaların içine türlü yollarla sızmayı kolaylaştırması nedeniyle hareketlerin sınırlarını belirlenebilir kılması, yıllardır tarif edilemeyecek tahribatlara sebep oldu.

Sistemin bütünü göremeyen, politik mücadeleyi 'siyaset var' söylemiyle reddeden bir anlayışın

toplumsal bir dönüşümü sağlayamayacağı açık. Üstelik böylesi bir siyasetsizlik, eskinin ideolojik propaganda ve devrim tahayyülünü reddederek kendini bir tür 'solcu karşıtlığı' üzerinden var etmekte. Eskiye eleştirerek yeni bir politik mücadele hattını oluşturmak yerine, -gerçek bir alternatiften söz ediyorum- siyasetsizliği savunan bir anlayışın getirdiği şey, stratejisiz, tahayyülsüz ve alternatif gelecek vaadi olmayan bir siyasetsizlikten öte değil.

Bu sorunun en güncel halini Occupy Wall Street ile başlayan zincirleme işgal hareketinin Obama'nın seçim propagandası haline dönüşmesi gerçekliğinde apaçık gördük.* Eylemleri bir tür etkinlik haline getiren ve politik argümanları olabildiğince öteleyerek hareketlerin geleceğini dahi tartıştırmayan bir mücadele anlayışını 'yöntem' olarak benimsemenin artık bilinçli bir karşı hareket olduğunu görmek gerekiyor. Buna karşı yaratılacak hareketlerin de, kapitalizmin kendi yarattığı karşıtlara karşı olmak gibi kısır bir döngünün parçası olarak değil, devrimci bir alternatifin bugüne verilecek cevabının ne olması gerektiğini düşünerek, ve farklı mücadeleleri 'duyarlılık' değil 'birlik ve dayanışma' esasına göre örgütleyen bir anlayış olması gerektiğini, artık hepimiz biliyor olmalıyız.

*Devrimci Anarşist Faaliyet'in 'Bir %99 etkinliği olarak Occupy'ya Anarşist Bir Eleştiri' adlı kitapçığı, Amerika'daki işgal hareketinin açmazlarını göstermek açısından oldukça verimli bir tartışmanın önünü açmıştı. Okumak için: <http://issuu.com/faaliyet/docs/occupy>

Kullan at Kılavuz

Kapitalist işleyiş içerisinde zaman zaman kullanılabilir ama paylaşma ve dayanışmayla örülü özgür dünyada hiçbir şeye yaramayacak bilgiler...

Mobbinge (İşyerinde Psikolojik Şiddete) Karşı

kullanat@meydangazetesi.org

Cinsel kimliğin, eğitim durumun, inancın, çalışma tarzın, performansın ya da performans yeterliliğin fark etmez. Çalışma hayatın boyunca her daim ötelenir, yok sayılır ya da aşağılanabilirsin; çünkü "iş hayatı böyledir".

Mobbing, en basit tanımıyla iş yerindeki psikolojik taciz ve yıldırma olarak tanımlanabilir. Duygusal bir saldırı yöntemi olan mobbing, iş yerinde bir ya da birkaç kişi tarafından diğer bir kişiye yönelik düşmanca ve sistematikçe uygulanan "psikolojik terör"dür. Çalışana aşırı iş yüklemeye ya da tam tersi iş vermeyerek onu izole etme, ayrımcılık, hakaret ve aşağılama gibi birçok biçimde kendini gösteren mobbing uygulamaları, maruz kalan kişiyi yok saymaktadır.

Mobbingin Kaynağı Nedir?

Özellikle hiyerarşik yapının olduğu ve ast üst ilişkilerinin hüküm sürdüğü iş yerlerinde, gücü elinde bulunduran kişi ya da grubun uyguladığı mobbing, farklı birçok sebepten kaynaklanıyor olabilir. Kişinin pozisyonunun aşağılanması, çalışma tarzına saldırı, iş becerilerine ve performansa dair yapılan aşağılamalar, hakaretler ve iğnelemeler mobbingin kaynaklarından olabilir. "Bu işi bilseydiniz ben sizin müdürünüz olmazdım", "O bu işi yapamaz, CV'si tamtakır" gibi iğnelemelerle kişiye yönelik bu psikolojik baskılar, iş yerinde kendini sıkça gösterir.

İş yerlerinde yaşanan cinsel taciz ya da kişisel sorunlardan kaynaklı yaşanan taciz vakalarının tümüne mobbing tanımı yapılamaz. Yaşanan saldırının mobbing olarak tanımlanabilmesi için, sistemli ve sürekli tekrarlanması gerekir. En kısa mobbing süresi 6 ay, genelde ise bu süre ortalama 15 ay, sürecin kalıcı ağır etkilerinin ortaya çıktığı dönem ise 29-46 aydır.

Ekonomik krizlerde, bazen şirket politikaları gereği bazen de patronların işgüzarlığı sonucu ihbar ve kıdem tazminatlarından kurtulmanın en kolay yolu, çalışanları canından bezdirip, istifaya zorlamaktır. Mobbing de bu amaç doğrultusunda uygulanabilecek en etkili yıldırma politikasıdır. İşsizliğin çok olması, patron için çalışanı değersiz kılar, bu da mobbingin artmasına sebep olur.

Mobbing, "Her gün yeni biriyle, bu iş yerinin bir namusu var", "Ramazanda oruç tuttuğunu görsem, dişimi kırarım", "Sabah çayı, gazete okuma, kahve molası... ne o mesai yapıyorum!" gibi birçok farklı sebeple; asılsız söylentilerle, sürekli eleştirmeye ortaya çıkabilir. Uzun süre

devam eden mobbingler, kişi üzerinde geri dönülemez etkiler bırakabilir. Kimi zaman depresyon gibi psikolojik, kimi zaman bağırsak-deri-mide hastalıkları gibi psikomatik etkiler gösterir, bazen intiharla bile sonuçlanabilir.

Peki Mobbingten Kurtulmanın Yolu Nedir?

İş yerinizde mobbingcinin sizi ilk yaralamaya başlayacağı alan, iş becerileriniz ve performansınız olacaktır. Mobbing başlayana kadarki iş yapma biçiminiz ile başladıktan sonraki iş yapma biçiminizi karşılaştırmanız işinizi kolaylaştırabilir. Eğer kendinizi karşılaştığınız saldırılardan bezmiş ve yılmış bulursanız, bunu tespit ederek mobbingciye açık vermemeniz işinize yarayacaktır.

Çalıştığınız yerde maruz kaldığınız mobbinge karşı başvurabileceğiniz yasal yollar da mevcut. Örneğin kimliğinize, sosyal konumunuza, cinsiyetinize vb. alanlara bağlı olarak mobbinge maruz kaldığınızda, "Halkın ve düşmanlığa tahrik veya aşağılama" başlıklı Türk Ceza Kanunu'nun 216. maddesinde bahsedilen suçun işlendiğini beyan ederek, bu suçta istinaden savcılığa suç duyurusunda bulunabilirsiniz. Bulduğunuz suç duyurusunun ardından bu durumu çalıştığınız iş yerinin insan kaynakları bölümüne ya da yönetimine ilettiğinizde yaşadığınız mobbing sorununun ortadan kaldırılmasına dair geri dönüş alabilirsiniz.

Yaşadığınız mobbingi, eğer yapabiliyorsanız, (örneğin şahsınıza sunulan anlamsız dilekçeleri, gereksiz uygulamaları vb.) yazılı olarak kaydedip, tanıklık edebilecek kişiler bulmalısınız. Böyle bir tanıklık, yaşanacak süreçte işinize yarayabilir.

Mobbingciyi yetkili birine rapor ettirmelisiniz. Örneğin mobbing sürecinde yapılan baskıyla yaşadığınız rahatsızlıkların (psikolojik ya da fiziksel fark etmez) tacizden kaynaklandığını tıbbi raporlarla kanıtlamanız, yaşadığınız bu durumun "ne kadar gerçek olduğunu" iş yeri yönetimine ispatlamanızda size yardımcı olacaktır.

Mobbingle mücadeleniz boyunca yaptığınız her şeyi, konuya ilişkin yürütülecek tüm soruşturmaları çalıştığınız iş yerinin dışında uzmanlara danışın. Çünkü aksi durumda iş yerine bağlı çalışan uzmanlar yaşadığınız tacizlerin "aslında sistematik tacizler, mobbingler olmadığını", "bu durumu sizin biraz abarttığınızı" ve "başka bir yerde işe başlamanın" size iyi gelebileceğini söyleyerek, sizi ikna edebilir ve yürüttükleri yıldırma politikalarının sonucunu alabilirler.

7 İşçinin Yaşamının Bedeli, 15 Yıla Kadar Hapis

22 Kasım 2012'de Samsun Tekkeköy'deki Eti Bakır İşletmesi'nde amonyak tankının çökmesiyle yaşanan iş cinayetinde 7 işçi ölmüş, 12 işçi yaralanmıştı. Yaşanan olayla ilgili Cumhuriyet Savcılığı soruşturma başlatmıştı. 2'si tutuklu, 8 sanık hakkında hazırlanan iddianame, geçtiğimiz günlerde tamamlandı. Savcılık iddianame sonucu tutuklu sanıklar İlyas A. ve denetim şirket yetkilisi Barış D, tutuksuz yargılanan Eti Bakır Samsun İşletmesi yetkilileri

Ahmet Ö, Serdal D, Yahya Kemal B, Ertuğrul K, alt yüklenici firmaların yetkilileri İsmail Ç. ve Hüseyin B. hakkında 2 yıldan 15 yıla kadar hapis cezası istedi. Türk Ceza Kanunu'nun 85/2 maddesinde "Taksirle birden fazla kişinin ölümü ve birden fazla kişinin yaralanmasına neden olma" suçlarından 8 sanık hakkında hapis cezası isteyen savcılık, hazırladığı iddianameyi Samsun 2. Ağır Ceza Mahkemesi'ne sundu.

DHL İşçileri Sarı Sendikaya Karşı Direniyor

TÜMTİS'e üye oldukları için işten atılan DHL işçileri, 300 güne yaklaşan direnişlerinde patronun sarı sendika hamlesine karşı kararlı duruşlarıyla direnmeye devam ediyorlar.

24 Şubat'ta DHL'nin Esenyurt'taki aktarma merkezine yürüyen işçiler, tüm baskı ve işten atma tehditlerine karşı mücadele edeceklerini gösterdi. 300 güne yakın bir süredir DHL depoları önünde direnişte olan işçiler, kötü çalışma koşulları ve işten kovulmaları yetmiş gibi, bir de patronun

sarı sendika hamlesine maruz kaldı. İşçilerin sendikal birlikteliğini kırmak amacıyla işyerine Hak-İş'e bağlı Öz Taşıma-İş'i devreye sokan patron, işçileri bu sendikaya üye olmaları için zorladı.

İşçileri bölerek sendikadan kurtulmanın yollarını hesap eden DHL patronuna cevabı, Esenyurt'taki geniş katılımlı ve coşkulu eylemleriyle gösteren DHL işçileri, işbirlikçi sendikalara, baskılara ve işten atmalara karşı mücadele ediyor.

Kanıt Yok Karar Belli

Gülsüm Koç, hakkında gizli tanık ifadesi dışında hiçbir kanıt olmamasına rağmen ömür boyu hapis cezasına çarptırılan 20 yaşında bir kadın. Gülsüm, 15 Mayıs 2011 tarihinde Bingöl'de bir polis aracına yapılan saldırıyla suçlandı ve aynı günün gece-sinde gizli tanık ifadesiyle gözaltına alındı. Gizli tanığın verdiği ifadenin ardından, tanığa teşhis için dört kadının resmi gösterildi. Gizli tanık, BDP'li İdris Baluken'in seçim bürosu önünde çekilen resimlerin arasından Gülsüm Koç'u teşhis etti. Bundan 45 dakika sonra Gülsüm'ün evine baskın yapıldı. Evde olmaması üzerine annesinden Gülsüm'ün nerede olduğunu öğrenen polis, bir akrabasının evinde, arkadaşıyla ders çalışan 18 yaşındaki Gülsüm'ü gözaltına aldı.

Gizli tanık ifadesine göre gözaltına alınan Gülsüm, Terörle Mücadele Şubesi'ne götürüldü.

Parmak izleri alındı.

Elinde barut izine rastlanmadı.

Evde yapılan aramada bir silah bulunamadı.

Dava dosyasında gizli tanık ifadesi dışında bir de polis tutanağı yer alıyor. Bu tutanakta polis, hazırlanan dava dosyasına saldırının olduğu gece Gülsüm'ün görüldüğüne dair bir tutanak sunuyor, fakat bu tutanağın düzenlendiği saat ilginç bir şekilde gizli tanık ifadesinden önceki bir saate rastlıyor...

Bunlara dayanarak, Gülsüm'e "Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak", "Adam öldürmeye teşebbüs", "Kamu malına zarar vermek", "Ateşli silahlar kanununa muhalefet etmek" suçlarından dolayı ağır-laştırılmış müebbet istendi.

Mahkeme sanığın iyi halini göz önünde bulundurarak, cezasını müebbet hapse çevirdi. Ayrıca Gülsüm Koç'un "Kamu görevi nedeniyle öldürmeye teşebbüs" ve "Kamu malına zarar verme" suçlarından da toplam 26 yıl 8 ay hapisle cezalandırılmasına hükmetti.

Durum böyleyken Gülsüm'e silahtan be-
raat, saldırıdan müebbet verildi.

Devlet tarafından fişlenmenin açıkça yaşandığı bu davanın başından sonuna kadar ispatlanan tek gerçek ise, devletin adalet-sizliği oldu.

YALINAYAK

yalinayak@meydangazetesi.org

DOMUZLARI SEVMEM

Canan Kardeş

Domuzları sevmeyiz, mundar hayvanlardır, dinimizce de yasaklanmış zaten, insan bağırsağında büyük kurtlardan yapıyormuş, etinde olan bir virüs insanda ölümcül hastalıklara neden oluyormuş. Zaten kendi boku içinde yüzen, onu yiyen bir hayvan, bir kere temiz değil, yani doğalında tiksiniyorum, görünce sevesim gelmiyor, anneannem de "anma şu hayvanın ismini, evin bereketi kaçacak" deyip fırlatırdı terliği sırtıma. Anlamıyorum bu Avrupalıları, ne anlıyorlar şu hayvandan? Bir de yemek istemeyince küçümsüyorlar, Müslümanız lan biz, ne işimiz olur domuz etiyle. Bugün onlara özel yemek çıktı, hapisanede, Avrupa İnsan Derneği midir nedir, oradan geldiler ya. Neyse işte tutturmuşlar herkese mezhebine göre yemek... Valla içerisi bir kokuyor bir kokuyor. Bütün gardiyanlar bozulduk tabii, bizi hiç s....n yok.

Hayatımda müdürüme hiç çıkışmamıştım ama sakınmayacağız dedik sözümüzü bu sefer, ne lan iskele babası mıyız! Gittik müdüre; "Ne sanıyorsunuz siz kendinizi, kendi ülkemde, örfüme âdetime ters şeyimi yiyeceğim? Bizi buna zorlamazsınız. Ben bir daha o tabaklardan yemek yemem, sıkıysa yedirin! Kaldırın şunları! İstemiyoruz! Yemeyeceğiz!"... diyemedim ya lan. Gerçi bize yedirmiyorlardı zaten de... Bizim yemekler de aynı mutfakta pişiyor kardeşim, ben nasıl alayım ağızıma o mutfakta pişen yemeği. Bana farklı yemek gelecek ama o tabakta az önce domuz yemiş adam, olur mu öyle şey. Bir şey diyemedik tabii, paşa paşa yedik.

Fasulye, pilav...

Fasulye pilav yedik o gün. Ondan önce de fasulye pilav yemiştik. Biz haftada dört defa fasulye pilav yeriz. Geri kalan günlerde de makarna, güveç, nohut filan yeriz. Bazen ne yediğimizi biz de bilmeyiz de, işte. Ama domuz yemeyiz, orası kesin. Yahu ben gitsem Avrupa'da hapisanede kalsam bana getirecekler mi dolma mı, böreği mi, kebabı mı? Eee.. O zaman? Burada da vermiyorlar gerçi ya. Demem o ki, bizim müdürlerde de kabahat yok, ne yapsın adamlar, her hapisaneye ayrı ziyafet çekecek değiller ya. Bunun ardı arkası kesilmez ondan sonra. Vay bana özel yemek, vay bana özel banyolar, beni evden alsın şöförler falan da filan... kesilmez abi bizim milletimiz böyle, adam da haklı.

Misal, ben dokuz haftadır izin yapamıyorum. Ama burası da dingonun ahır değil, öyle başıboş bırakayım değil mi? Müdüre söyleyecektim bunu, ne oldu bizim izinler, diye de fırsat olmadı işte. E insan bir başına

da söyleyemiyor, şimdi adam demez mi bir sen misin paşa çocuğu diye. "İzinse herkese vermek lazım, o zaman da bırakalım, iti, kopuğu, teröristi cirit atsin hapisanede"... demedi de, diyebilir yani. İzin izin diyorum da hafta sonu izni yani. Geçen söyleyecek oldum bizim çocuklara da ne yapsak dilekçe mi yazmak lazım acaba filan dedim, "hem yemek meselesini de söyleriz köpek miyiz abicim biz, yediğimiz, yemediğimiz belli değil" dedim de, Şeref abi sağ olsun "ebenin ***na gitsin o dilekçe senin" dedi. "yazalım da g**ümüzü ***sinler. Oğlum sen siyasi koşulların oralarda gezme artık, ***na koyayım. ***tiğimin çocukları ne anlatıyorlarsa, ağızından değil **tünden çıkıyor laflar sanki ***na koyayım, **ktir git kendi izni kendin iste. Ben simit getirir onu yerim, ***** , *****" dedi.

Tam o sırada mahkum koşullarında bir gürültü koptu, içeride isyan çıkmış. Hep birlikte koştuk. F tipi koşullarda bir bağırış, haykırış, ortalık savaş alanı gibi. Biliyorlar mı İnsan Hakları Şeysi'nden birilerinin geldiğini, siyasi suçlulardan Aysel'e demişler, "senin odanda teftiş yapacaklar", o da izin vermemiş içerisinin düzenlenmesine. Bütün koşullar hemen haberleşmiş, örgütlenmiş. Nasıl yapıyorlar, valla bazen imreniyorum piçlere. Lan bir biz birleşemedik şu yemek davasına, zorla domuz eti yediyorlar, şu domuzlar inadım inat diyor, hep bir ağızdan bağırıyorlar. Dear Europeans, you do not torture indeed, but you close your eyes to the torturers!* Ne dediklerini de sonradan öğrendim. İngilizce de biliyor pezevenkler. Lan okumuş etmiş adamlarsınız, yok haktır, hukuktur bahanesine ne uğraşıyorsunuz anarşiklikle. Bunu yapmayan adam niye yapmıyor... Bir siz misiniz akıllı? Herkes yapsa n'olacak, dedim ya önünü alamazsın bunun ondan sonra. Bunların niyeti başka... Vereceksin sopayı vereceksin sopayı. Biz de öyle yaptık zaten Avrupalılar gittikten sonra. Sopayla yapmadık ama bizim de kendi yöntemlerimiz var annadın mı? Var mı öyle üç beş kişi bir araya gelip, ortalığı velveleye verme. Madem bize domuz eti yediyorlar, biz de yatırdık bunları çamura gördük domuzların etini. Domuz dedim midem bulandı gene. İtoğlu itler.. Ondan sonra bizim hakkımız hukukumuz. Yapabiliyorsan gel bizim domuz etine karşı çık. Mutfakta o leş gibi tabaklardan nasıl yiyeceğiz biz şimdi. Offf...

* Sayın Avrupalılar! İşkenceye yapmıyorsunuz ama işkenceye göz yumuyorsunuz.

(Bu yazının yazarı F Tipi Film'de kadın gardiyanı canlandıran oyunculardan biridir)

Tiyatro

Sezuan'ın İyi İnsanı

Didem Erbak

derbak@meydangazetesi.org

"Kardeşinizi boğazlıyorlar göz yumuyorsunuz! Basıyor çiğliği da siz susuyorsunuz. Aranızda dolaşiyor zorba, birini daha seçmek için. Susarsak dokunmaz bize diyorsunuz. Ne mene yerdür burası, ne biçim insanlarsanız siz. Haksızlık yapılan şehirde ayaklanmalı insanlar. Ayaklanma olmazsa batsın o şehir... Karanlık basmadan yansın kül olsun!"

Bu sözler, Brecht'in -savaş ve barış hali gözetmeksizin- kapitalist topluma dair bir eleştiri yaptığı Sezuan'ın İyi İnsanı isimli oyunundan. Brecht

bu oyunuyla bize bir umut vermek yerine soru sorarak, umudu nasıl bulabileceğimiz konusunda bizi düşündürmek istiyor.

Oyun, Çin'in yarısı Avrupalılaştırılmış şehri Sezuan'da başlar. Oyunda Sezuan Eyaleti, insanların başka insanların sırtından geçindiği tüm ülkeleri temsil eder. Bu kentte yoksulluk kol gezer. Kurulu sistemin değişmesini, devrilmesini engellemek ve sistemin işlerliğini göstermek için, 3 Tanrı Sezuan'a gelir. Tanrıların amacı "iyi insan"ı bularak sorunun sistemde olmadığını göstermektir. Tanrılar Sezuan'a geldiğinde onlarla karşılaşan yoksul sucu Wang olur. Wang, Tanrılara kalabilecekleri bir yer bulmak için kapı kapı dolaşır. Fakat kimse Tanrıları evinde ağırlamak istemez. Wang öfkelenir kapısını açmayanlara; "Sezuan'ın adını lekelediniz" der. Bu sırada aklına kapısını çalmadığı fahişe Shen Te gelir. Sezuan'ın iyi insanıdır o, kimseye "hayır" diyemez. Bu yüzden ki Tanrıları da buyur eder evine. Tanrılar, Shen Te'ye iyiliği karşılığında yüklüce bir para verdikten sonra Sezuan'dan uzaklaşırlar. Shen Te ise bu para ile fahişeliği bırakarak, bir tütüncü dükkanı açar.

Bu olayla artık Shen Te'nin kapitalist işleyiş içerisindeki konumu değişmiştir. O artık bir fahişe değil, iş kadınıdır. Bunu öğrenen yoksul, işsiz insanlar, daha önceleri hor gördükleri Shen Te'nin etrafında toplanmaya başlarlar. Shen Te kimisine yemek, kimisine yatacak yer verir. Fakat, Shen Te'nin iyilikleri zamanla kendisine zarar vermeye başlar. O da herkes gibi, insanları

her geçen gün yoksulluğa sürükleyen kapitalist işleyişe ayak uydurmak zorunda kalır. Bu yüzden dükkanını koruyacak, parasının da işleyişini sağlayabilecek olan acımasız, katı yürekli erkek kuzen Shui Ta kılığında bürünür. Ve Shui Ta zamanla büyütür işleri. Eze eze insanları, sağlamaştırır kendi düzenini.

Shen Te olduğunu da unutmaz arada. Üstelik aşık da olur bir adama. Fakat ona çıkarıcı yaklaşan bir adamdır bu. Ne kadar uğraşsa da sevdiğine karşı, Shui Ta olmaktan kurtaramaz kendini, üstelik karnı da burnunda. Bu sefer çocuğu için devam eder Shui Ta olmaya. Herkes birden Shen Te'nin peşine düşer Sezuan'da. Çünkü Sezuan'ın yoksulluğu arasında aradıkları, Shen Te gibi iyi bir insandır aslında. Acımasız Shui Ta'nın onu zorla sakladığını öne sürerler. "İyi insan" Shen Te'nin yok olduğunu duyan Tanrılar, hemen geri gelirler dünyaya. Shui Ta'ya sorarlar "İyi insanımıza ne yaptın?" diye. Dayanamaz artık Shui Ta ve tabi Shen Te, "Benim sizin iyi insanınız" der.

"Evet benim. Hem Shui Ta, hem Shen Te'yim. Benim ikisi de.

Şu eski buyruğunuz var ya

İyi ol ve yaşa, diye

İşte yıldırım gibi o böldü beni ikiye"

Tanrılar söylediklerini kabul etmez, sustururlar Shen Te'yi. Çünkü onlar için olmalıdır "iyi insan". Şayet yoksa "iyi bir insan", zordur o zaman Tanrıların işi. Zordur, çünkü inandıramazlar kimseyi düzenin iyi olduğuna. Ve oyun biter, gözler seyirciye döner;

Değerli seyirciler, kızmayın sakın!

Biliyoruz, böyle bitmemeli oyun.

Yolumuzu aydınlatan bir masaldı,

Elimizde bu acıklı sonuca vardı

Şaşkınlık, uğradık umut kırıklığına;

Perde kapandı, karşılık verilmedi sorulara.

Size bağlı olsaydı yaşamamız,

Tiyatromuzun tadını çıkarmalısınız.

Gerçek şu ki: salık vermezseniz bizi dostlara,

Kilit vurmamız gerekir kapılarımıza.

Bir son bulamayışımız belki korkumuzdan;

Nasıl bitmeli dersiniz? - Bizimki olağan -

Kesemizi boşalttık gene bulamadık.

İnsan mı değişmeli, dünya mı?

Tanrılar mı yoksa? Ya da hiç mi olmasın Tanrı!

Şaka değil, durumumuz gerçekten bitik.

Tek çıkar yol bu kargaşalıkta:

Bir de siz düşünün oturduğunuz koltukta.

Ne türlü yardım etmeli ki insanoğlu

İyi yaşasın ömrü boyunca?

Saygıdeğer seyirciler kendiniz arayın, haydi kendiniz bulun sonu.

Güzel bir son olmalı; olmalı, olmalı!...

Bertolt Brecht, tiyatro anlayışı ve yaşamı boyunca ezen ve ezilen arasındaki derin uçuruma ve kapitalist sisteminin sömürüsüne karşı duruşunu, birçok baskıyla karşılaşmasına rağmen yitirmemiştir. Tiyatro, onun düşüncelerinin ifade bulmasındaki politik araçlardan biri olmuştur. Oyunlarıyla insanların yaşamın gerçekliğinden uzaklaşmasını önlemeye çalışan Brecht, oyunlarını izleyenlerin eleştirel bir tutum edinmesi için çabalamıştır.

İşte benim hikâyem...

Seher Sertel

Bir kadın olarak dünyaya geldiğim için hayatım boyunca hep ezilerek, korkarak ve acı çekerek yaşamımı sürdürdüm. Çocukluk yıllarımdan sonra genç kızağa adım attığınız zaman baba, abi ve akraba büyüklerinden "sen kızsın oraya gitme, bunu yapma" gibi bir ezilmenin içinde buluyorsunuz kendinizi. Aradan bir zaman sonra "yaşın geldi evlen" baskısı çıkıyor. Derken evleniyorsun. Evleniyorsun da ne oluyor, ne değişiyor. Bu defa koca baskısı, evli bir kadınsın kocan ne derse onu yapmaya çalışıyorsun. Anne oluyorsun, çocukların için fedakârlıklar yapıyorsun. Biz kadınlar ezilerek, korkarak, fedakârlık yaparak bir aile kavramını yürütmeye çalışsak da bütün darbeleri biz yiyoruz. Benim kocam yirmi senelik evliliğimin üzerine en kolay yolu seçerek evden kaçtı. Sebebi, çocuklar büyüdükçe sorunları da büyüyordu.

Kaçarken hiç düşündü mü ki, bu kadını evlendikten sonra işten çıkarttım, emeklilik hakkını bitirdim, yirmi senesini çaldım demedi. Çünkü biliyordu ki karşısında ezilmiş, yükü çekecek bir kadın vardı.

41 yaşından sonra çalışmaya başladım. Çalışmadığım bir iş kalmadı. Sırası geldi yemekhanede yemek yaptım, sırası geldi tezgâhtarlık yaptım, sırası geldi bebek baktım. Hele ki zengin bir ailenin yanında on beş sene çalıştım. İlk konuşmam sadece bebek bakımıydı ama günler geçtikçe yemekti, ütüyü eklendi. Bunun yanında maaşıma zam yapılmadı, sigortam ödenmedi ama çocuklarımla hatırı için gene sesi mi çıkartamadım, gene ezildim.

Kendi kendime "benim kaderim, yazım buymuş" dedim, ama bir yerden de o hanımın yaşantısını izlemeye başladım. Ne şanslı kadın üniversiteyi bitirmiş, bir bankanın müdürü olmuş, 15-20 milyar maaşı var, bir giydiğini bir daha giymez. Bana 450 lira maaş verirken kendisi bir gecede yemekte 800 lira veren o hanım, bir gece toplantıdan çıkamadığı için geç gelmişti. Kocası benim yanımda karısının yüzüne iki üç tokat attığında kendi kendime dedim ki "okumamış okumuşu kadınlar için fark etmiyor, kadın hangi yerde olursa olsun ezilmeye mahkum oluyor". İşte benim hikâyem.

Her ay gazetelerini verirler, okurum. Bu sefer kadınlar kendini anlatacak dediler ben de olur dedim ve yazdım hikâyemi. Böylece bana yaşantımı anlatma imkânı verdiler. Bu yıl da kadınların yürüyüşünde olacağım. Tüm kadınları ve anneleri de çağırıyorum bu güzel yürüyüşe.

Kitap

Şimdi Onlara Katıl:
Devrimci Kadınlar

Yazar : Queen Of The Neighbourhood Kolektifi
Versus yayınevi/2012

Devrimci Kadınlar, yaşamlarını devlete, kapitalizme, erkek egemenliğine, adaletsizliklere, tutsaklığa karşı mücadeleye ve devrime adanmış, farklı coğrafyaların, dillerin, kültürlerin insanları olsalar da, onların haykırışları aynıydı; Özgürlük...

Yaşamını kadının özgürlüğüne adayarak devletler tarafından "fevkalade tehlikeli kadın" olarak nitelendirilen Emma Goldman, Paris Komünü'ne hayat veren kadın Louise Michel, faşizme karşı direnen ve yeni bir yaşama, anarşizme olan inancıyla mücadele eden Lucia Sanchez Saornil, Filistin' in özgürlüğü için savaşan Leila Khaled, toprak ve özgürlük diyerek bir yaşamı yaratan Comandante Ramona... Onlar, iktidarların, patronların, erkek egemen zihniyetin korkusu haline gelmiş, tehlikeli kadınlar.

Versus yayınevi aracılığıyla bizlere ulaşan "Devrimci Kadınlar" kitabı bizleri tehlikeli otuz kadının yaşamına sürüklüyor. Mücadele ederek, inançla ve inatla yaşamış otuz kadının yaşamına. Üstelik bu otuz kadının yaşantısıyla bizleri karşı karşıya getiren ve kitabı hazırlayan da yine kadınlar. Kitap Yeni Zelanda'da bulunan Queen of the Neighbourhood Kolektifi tara-

findan hazırlanıyor ve bu kolektifin tamamı kadınlardan oluşuyor. "Devrimci Kadınlar" kitabını oluştururken birçok kadın mücadelesinden etkilenmişler. Özellikle İspanya Devrimi'nden bu güne erkek egemenliğine ve tüm iktidarlara karşı kadının özgürlüğü için mücadele eden ve anarşist kadınlardan oluşan Mujeres Libres örgütlenmesi onların böyle bir kitabı yazmasında oldukça etkili olmuş.

Kadınlar önce fanzin fikriyle çıkmışlar bu yola. Daha sonra çalışmalara başlayınca yaşadıkları etkileşimler ve birçok kadının görmezden gelinemeyecek yaşamı onları bir kitap fikrine sürüklemiş ve ortaya içinde birçok farklı mücadeleyi barındıran etkileyici bir çalışma çıkmış. Tabii ki onlar kitaba sığdırdıkları kadarını yazmışlar. Ama belki biz kadınları bu kadarı bile yaşam için, devrim için, özgürlük için umutsuzluktan kurtararak, beklemeden şimdi, şu anda mücadeleye inandırmaya yeterlidir.

"Elinizde öldürücü bir silah tutuyorsunuz. Devrimci Kadınlar, statükoya karşı bir tehdit ve kendisi için düşünmeye cesaret eden her kişi için, tehlikeli bir uyarı işareti! Ayaklanalım ve şimdi onlara katılalım!"

"Devrimci Kadınlar" isimli bu kitabı bütün kadınlara tavsiye ederiz.

Fanzin

Hafızalara taze, deltalara su
CİN AYŞE

Cin Ayşe Fanzin'in editörü Anita Sezgener

2008 yılında Anita Sezgener editörlüğünde çıkmaya başlayan Cin Ayşe, kadınların kültür-sanat-edebiyat fanzini. Son sayısında belli bir duyarlılığı gözeten erkeklere de -çok sınırlı da olsa- yer vermeye başladı. Cin Ayşe fanzin, LGBTT bireylere her daim açıktır ve görünürlüklerini önemser.

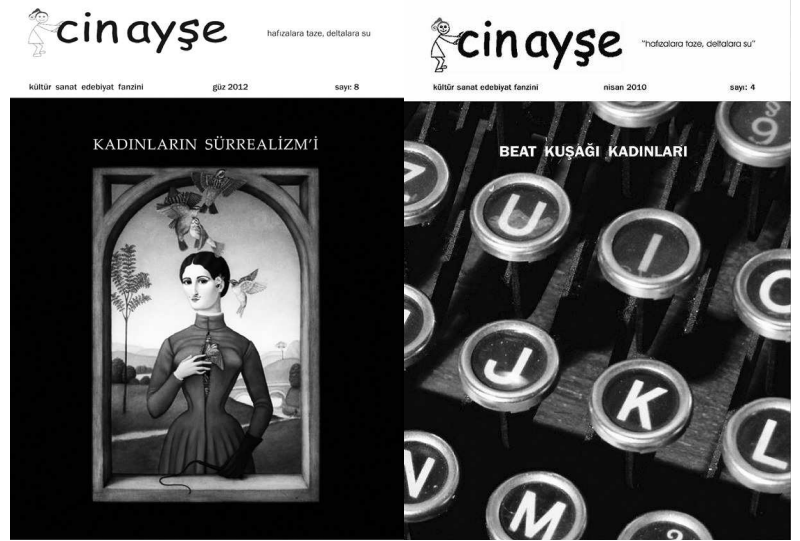
Cin Ayşe'nin belirgin amaçları var. Bunlardan ilki, kadınların yazdıklarına sansürsüz, genel ahlâkı dışarıda bırakarak görünürlük kazandırmak; kadının tarihin dışına bırakılmışlığına, itilmişliğine sekte vurmak. Amaçlardan bir diğeri de, kaz(ı)ma işlemi yapmak. Bu kazı çalışmasının en temel amacı kadının, eril anlayışla kurulu sanat tarihindeki yerini yeniden teslim etmek. Tarihin içinde bir kazıma işlemi gerçekleştirmek için belirli dosyalar hazırladı Cin Ayşe: "Kadınların Dada'sı", "Beat kuşağı kadınları", "Kadınların Sürrealizm'i" ve "Art Brüt Kadınları". Ayrıca, "Beden" ve "Yas" gibi tematik sayıları da var.

Cin Ayşe, fanzin ruhunda, dergi oylumundadır. Var olan ve var olagelmüş sanat ortamlarında ve kültürün köşesinde bucağında kalmış, unutulmuş üretim alanlarında kadın yaratıcının durumuna yeniden ışık tutmayı amaçlar.

Cin Ayşe'nin 8 Mart'ta çıkacak olan 9. sayısı çok sevgili Pınar Selek'e adandı ve bu sayının dosya konusu "Kadınların Fluxus'u".

Yazışma adresi: cinaysefanzin@gmail.com

Bloa adresi: <http://cinayse.blogspot.com/>

GAZETE MEYDAN Yerel Süreli Yayın Şubat 2013 Sayı: 8 Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Mehmet Nur Denek Adres: Alaybey Mah. Gaziler C. No:4 Kat:2 Gaziantep İletişim@meydangazetesi.org www.meydangazetesi.org Baskı: Özdemir Matbaacılık Davutpaşa C. Güven San. Sit. C Blok No:242 Topkapı/İST Tel:(212) 577 54 92

Bütün Kadınlar Sokağa!

“**Erkek egemenliğinde görmezden gelinen, iktidarlarca baskılanan, kapitalist sistem tarafından sömürülen kadınlar, her yıl olduğu gibi bu yıl da 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde sokaklarda olacaklar.**

Erkek egemenliğinde görmezden gelinen, iktidarlarca baskılanan, kapitalist sistem tarafından sömürülen kadınlar, her yıl olduğu gibi bu yıl da 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde sokaklarda olacaklar.

Kadınlar gerçekleştirecekleri birçok eylemle erkek egemenliğine, kapitalizme, devlete, kadın cinayetlerine, şiddete karşı isyanlarını sokaklara taşıyacaklar. Kadınların 8 Mart eylem programı ise şu şekilde;

10 Mart'ta Bütün Kadınlar Alanlara!

İçinde birçok bileşenin bulunduğu 8 Mart Kadın Platformu "Savaşa, Cinsiyetçi Politikalara, Yoksulluğa, Kadın Katliamına, Emegimizin Sömürüsüne Karşı Direnenek Örgütleniyoruz" şiarıyla 10 Mart Pazar günü, Kadıköy'de bir miting gerçekleştirecek. Kadınlar hep birlikte bir kez daha; 8 Mart'ın resmi tatil ilan edilmesi, kadınlar üzerindeki baskıyı iki katına çıkaran, tacizi, tecavüzü ve beden politikalarını

meşrulaştıran savaşın son bulması ve gerçek bir barışın sağlanması için meydanlardan haykıracaklar. 8 Mart Kadın Platformu, emeğini, bedenini, kimliğini yok sayanlara karşı "Artık Yeter!" diyerek bütün kadınları sokaklara çağırıyor.

Kadınlar 8 Mart Günü İş Bırakacaklar

TMMOB, TTB, DİSK ve KESK'li kadınlar, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nün ücretli resmi tatil günü ilan edilmesi ve cinsiyet ayrımcılığına tepki göstermek için 1-8 Mart tarihleri arasında bir eylem planı hazırladılar.

İş hayatında erkek egemenliğine tepki göstermek amacıyla 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde iş bırakacaklarını, alanlarda eylem düzenleyeceklerini söyleyen kadınlar, işsizliğe, yoksulluğa, sömürüye, cinsiyet ayrımcılığına, güvencesiz çalışmaya, kadını eve hapseden politikalara ve şiddete karşı mücadeleyi arttırmayı amaçladıklarını belirttiler. Kadınlar 3 Mart günü

tutuklu olan kadın arkadaşlarının yanında Bakırköy Cezaevi'nde, 8 Mart günü ise iş bırakarak Şişli Cami önünden AKP Şişli binası önüne yürüyüş yapacaklar.

Anarşist Kadınlar Bütün Kadınları Sokaklara Çağırıyor

Anarşist Kadınlar 8 Mart Dünya Kadınlar Günü dolayısıyla "Saraylarınız Yıkıldığında Kadınlar Özgürleşecek" sloganıyla yola çıkarak üç farklı yerde eylem düzenliyor.

Bu eylemler öncesinde kadınlar "Biz kadınlar tüketim saraylarınızda deliriyor, patronların saraylarınızdan sömürülüyor, adalet saraylarınızdan tabutla çıkıyoruz. Sevginiz, gösterişiniz, verdiğiniz üç kuruş para ölüm oluyor. Öyle ki bu erkek dünyanızda yaşamak bazen ölmekten bile beter. Kaçacak delik, saklanacak in, sığınacak yer yok. Nereye gidersek gidelim karşımızda hep baskınız, hep şiddetiniz." diyerek yazılı bir çağrıda bulundular.

Eylemlerin ilk durağı "Tüketim saraylarınız yıkılacak" denilerek 2 Mart'ta Şişli Cevahir Alışveriş Merkezi önü, ikincisi ise "Adalet saraylarınız yıkılacak" denilerek 5 Mart günü Çağlayan Adliyesi C Kapısı olacak. Eylemlerin son durağı ise "Patronların sarayları yıkılacak" söylemiyle 8 Mart günü Tuzla'da direnen ISMACO işçisi kadınların direniş çadırı.

Anarşist Kadınlar "Kapınıza dayanıyoruz" şiarıyla gerçekleştirecekleri tüm bu eylemlere, "Mart ayında dayanıyoruz kapılarınıza; saraylarınızın önüne geliyoruz öfkemizi haykırmaya. Haydi, kadınlar, el verin dayanalım kapılarına!" diyerek bütün kadınları çağırıyorlar.

Dünya Kadınlar Günü dolayısıyla feminist kadınlar, parti, dernek, demokratik kitle örgütlerinden kadınlar ve ayrıca birçok bağımsız kadın, 10 Mart Pazar günü Kadıköy'de yapılacak olan kadın mitinginde buluşacaklar.